

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2009. SZEPTEMBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

8-9.

SOKAT ÍGÉR, KEVESEET ÁD – ÍGY FIZET A VILÁG

A múlt év végén, ez év elején már számoltunk a nehézségekkel, a visszalépésekkel. Már tudtuk, hogy az „Új tudás”-programban előrejelzett pedagógusbér-fejlesztés 25 milliárd forintja helyett csak 7,2 milliárd jut erre a célra (az osztályfőnöki pótlékok „jelképes” emelésére 6 000 Ft/hóról 7 600 Ft/hóra, a halmozottan hátrányos és az SNI-s gyermekeket nevelő pedagógusok bértkiegészítésére). 2008. november 29-én demonstráltunk a 13. havi illetmény megvédése érdekében. Ennek eredménye az lett, hogy havi 180 ezer forint illetményig teljes értékű volt a kompenzáció. Mindezzel együtt a pedagógus-reálkeresetek csökkenésével, a nemzetgazdaságon belüli helyzetünk további romlásával számolhattunk 2009-re.

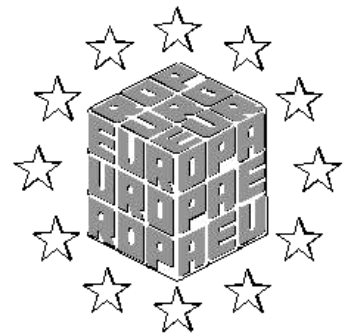
A tavaszi kormányváltás, az újabb megszorító intézkedések azonban tovább súlyosbították gondjainkat. A második félévre szinte eltűnt a 13. havi illetmény kompenzációja. Júliustól kezdődően az átlagkeresettel rendelkező pedagógus már egy fillért sem kapott ilyen címen. Tehát ez év elején a 2009-re becslült kereseti adatok tovább degradálódtak, különösen, ha az előre jelzettnél magasabb (7% körüli) inflációval számolunk. Ezáltal a pedagógusok átlagosan 6-8%-os reálkereset-vesztéséget szenvednek el ebben az évben.

Mi lesz 2010-ben? A jövő évi költségvetési elképzelésekből, a kormány bérajánlatából (lásd: lapunk 5. oldalán) egyértelműen előre jelezhető, hogy nem javul helyzetünk. Az illetménytábla általános emelésére még „létszámcsökkenés árán” sem lát lehetőséget a kormányzati oldal. 2010-ben a 4,1%-os infláció mellett a közzsfera átlagában a nettó keresetek reálértékének megőrzése a cél – mondják. Ezt 155 ezer forintos illetmény szint fölött a kormány szerint az adóterhelés csökkentése teremti meg. Ez alatt pedig bértkiegészítéssel érhető el. *Summa summarum tehát „megőrizzük” az elmúlt három évben elszenvedett mintegy 15%-os reálkereset-vesztéséget!* Ráadásul az önkormányzatoktól elvont 120 milliárd forint szintén súlyosan fogja érinteni a közoktatást is. A becslések szerint mintegy 40 milliárd forintot e területtől vesznek el, hiszen az önkormányzatok költségvetésének jelentős része a nevelési-oktatási intézmények fenntartására megy el. Mindezen az sem segít, hogy az uniós pályázati pénzekből sok száz iskolát újítanak fel, korszerűsítanak, és lehetősége lesz az önkormányzatoknak állami fenntartásba adni az iskolát. (Nagy kérdés, hogy e célra a költségvetés mennyi összeget szán majd...)

Mindenesetre az önkormányzatok nagy átszervezésekre készülnek. Néhány nagyváros polgármestere nem véletlenül nyújtott be olyan törvénymódosítást, miszerint ezeket a lépéseket ne korlátozzák a szakmai előírások, a közoktatási törvény. Lehessen tanév közben is átszervezni az iskolákat. Hová jutunk így? Várhatóan jelentős létszámleépítésre számíthatunk, illetve a „drága” pedagógusok „olcsóbbra” cserélésére. A több diplomás, magasabb bért kategóriájú, jól képzett, tapasztalt pedagógusok ugyanis egyre több helyen kapják meg felmondásukat nemcsak a személyi vagy politikai ellenszenv miatt, hanem azért is, mert ezáltal pályakezdő pedagógust alkalmazhatnak helyettük határozott időre szóló szerződéssel, alacsonyabb bérrel. Az elbocsátott pedagógus természetesen nem a BKV-nál szokásos végkielégítést kapja, hanem a közalkalmazotti, amely bizony nem százmilliós nagyságrendű. Igaz, a BKV-nál meg kell fizetni a „szakértelmet”, nem úgy, mint a pedagógusoknál! Számíthatunk a továbbképzési normatívák felfüggesztésére is. Tehát az intézmény nem tudja majd anyagilag támogatni a pedagógusok munkaköri kötelezettségeként megjelölt továbbképzést. Számoljunk ki: vajon milyen veszteség éri például azt a kollégát, aki az idén kezd el a négy féléves közoktatás-vezető-képzést, félévenként 110 ezer forint tandíjjal! Neki hogyan alakul 2010-ben a realbére?

Ezek után mikor és hogyan teljesülhet az „Új tudás”-programban megfogalmazott elvárás: „A pedagógusok megfelelő ösztönző rendszere elengedhetetlen feltétele az oktatási rendszer fejlesztésének. A pedagógushivatást újra vonzóvá kell tenni.” Egyelőre ott tartunk, hogy a pedagógusképzésre a legrosszabb teljesítményű diákok kerülnek be. Mindezt a legutóbbi felvételi ponthatárok is markánsan megjelenítik. (Lásd lapunk összeállítását a 7-8. oldalon.) Nyilvánvaló, hogy ez a pedagóguspálya alulértékelésével van szoros kapcsolatban. Több évtizede lépten-nyomon találkozhatunk a pedagóguspálya presztízsét, egyebek között a bérek emelését megfogalmazó célokkal. Ezek azonban eddig sohasem valósultak meg. Az ígéreteket tehát fenntartásokkal kell kezelni. Néhány nappal ezelőtt *Pokorni Zoltán* például azt helyezte kilátásba, hogy a pedagógus 10 év munka után egy év továbbképzésre fordítható pihenőidőhöz jut. No de honnan lesz erre 30-40 milliárd forint, amelyet egyébként is ésszerűbb lenne a pedagógusbérek emelésére fordítani?

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- ÚJ PSZ-TAGKÁRTYA
- TÁRGYALÁSOK A JÖVŐ ÉVI BÉREINKRŐL
- KITÜNTETÉSEK
- MIT TÜKRÖZNEK A FELVÉTELI EREDMÉNYEK?
- SZAKKÉPZÉS EURÓPÁBAN
- HAZAI MOZAIK
- AZ ALSÓ TAGOZATOS OKTATÁS MEGÚJÍTÁSA
- AZ INTÉZMÉNYVEZETŐI SZÖVETSÉG FELHÍVÁSA
- SPORTEREDMÉNYEK
- PÉNZVISSZATÉRÍTÉS
- PL-ÚTMUTATÓ:
  - Nyertes perek a bíróságon;
  - Közoktatástörvény-módosítási javaslat;
  - Munkajogi kérdések;
  - Jogi panoráma

Világvtás 1989

Az Egyenlítő című társadalompolitikai és kulturális folyóirat 2009/7-8. számában *Galló Béla* főszerkesztő történelmi perspektíva alapján megfogalmazott írását olvashatjuk a fenti címmel. Figyelemfelhívásul ennek egy kis részletét közöljük az alábbiakban.

„A civilizációs kihívásokra egyelőre sehonnan semmilyen érdemes válasz nincs. Politikai pedig kiváltképp nincsen, mert ahhoz új szemlélet (globális tudatosság), új intézmények (globális felelősségen nyugvó nemzetközi szerveződések) és új politikai személyiségek kellenek. Kellenének. Paradox, de minél nehezebb a globális helyzet, mintha annál gyengébb volna a politikusok világpiaci felhozatala. Az érték- és érdekelvűséget még viszonylagos összhangban kezelő politikusok vonulata – *Churchill, De Gaulle, Adenauer, Willy Brandt* nemzedéke, s talán egy-két amerikai elnök – után egyre inkább a ball- illetve jobbközép védjegyű hatalom-brókerek dömpingjét éljük. Ők már csak PR szempontból kezelik az értékelvűséget, pillanatnyi érdeküknek megfelelően csereberélik az érték-zsetonokat, ezért aztán nincs is igazi arcélük, iparilag könnyen összetéveszthetők és helyettesíthetők egymással. Többnyire fel is élük a közbizalmat, idő kérdése csak, mikor fognak helyettük a szélsőjobb oldali politikai szereplők egyre nyomatókosabban, - tehát már nem csupán »folklor-szerűen« színre lépni. A 2009-es európai parlamenti választások után aligha tagadhatni, hogy ez a folyamat nemcsak megkezdődött, de egyre erősödik.”

A folyóirat kapható a kiemelt hírlapárúsító helyeken, a Relay-pavilonokban, az Írók Boltjában, a Fókusz Könyvruházban, a Lira és Lant könyvesboltjaiban. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőnél. Előfizethető és megvásárolható közvetlenül a lap szerkesztőségében is (1054 Budapest, Alkotmány u. 2. III. em. 306.), valamint e-mailben: egyenlito@egyenlito.eu

Befektetés a jövőbe

Tanulj angolul on-line! Learn English On-line!

Újdonság a világhálón!

Módszer

- 4x gyorsabb módszer
- gyakorlónon keresztül elsajátítás
- folyamatos beszéd-készség-fejlesztés
- a gondolatalkotási képesség fejlesztése

Előnyök

- bárhol, bármikor tanulhat (interaktív órák)
- egyénileg haladhat a tanulásban (interaktív órák)
- hetente 1 alkalommal élő párbeszéd (virtuális órák)
- bármilyen hagyományos nyelvoktatásba beilleszthető

Ismerjen meg bennünket a www.leon-line.hu oldalon!

A "Tanulj angolul on-line" projekt az Európai Unió támogatásával az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg. A projekt tartalma: ez a weboldal, illetve a rajta keresztül elérhető oktató-hangfelismerő rendszer. Támogatja: a Totál Tréning Oktatási Kft. Közreműködő szervezet: a Magyar Gazdaságfejlesztő Központ Zrt.

Totál Tréning Oktatási Kft.

Felnőttképzési nyilvántartási szám: 05-0232-04
Államilag akkreditált felnőttképzési intézmény.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan olvassa el és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabályokat ismertető anyagainkat – amelyek a zöld PL-útmutatóban kapnak helyet – pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 4 100 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelővelük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változtatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 90 000 forint, féloldalás 45 000, negyedoldalás 22 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 45 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Bükkaranyoson 9 fős vendégház egész évben várja a kirándulni, pihenni vágyókat. Teljesen felszerelt konyhával, a kertben bográcsoszási lehetőséggel. Ár: 1 800 Ft/fő/éj. Elérhetőség: Molnárné Gál Erika, tel.: 06-70-947-8346. E-mail: danifreemail@freemail.hu (x)

GÁRDONYI GÉZA ALAPÍTVÁNY

18011586-1-42

Köszönjük mindazoknak, akik a 2008. évi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány számlaszámára utalták! Az adományozott 266 506 Ft-ot szociálisan rászorult nyugdíjasaink segélyezésére és pedagógusklubok támogatására használjuk fel.

Erdős Gáborné dr. Simon Zsuzsa kuratóriumi elnök

FDSZ NYUGDÍJAS SEGÉLYALAPÍTVÁNY

18018473-1-42

Minden kedves támogatóknak köszönjük, hogy 2008. évi adója 1%-ával támogatta a felsőoktatási intézmények nehéz helyzetben élő nyugdíjas tagjait. A befolyt 606 000 Ft-ot nyugdíjas tagjaink segélyezésére használtuk fel.

Dr. Balogh Tiborné kuratóriumi elnök

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Szerkesztő: **dr. Dalos Gábor**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464
Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig
Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu
Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4 100,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A **PSZ Országos Vezetősége** 2009. június 29-én tartotta tanév végi ülését, amelyen a májusi ülés folytatásaként értékelték a szakszervezeti vezetők, testületek tevékenységét. A vita nem nélkülözte a kemény kritikát sem. Az OV meghallgatta *dr. Perlaki Máriának*, az Etikai Bizottság elnökének beszámolóját is. A testület természetesen az országos érdekegyeztetés aktuális kérdéseivel is foglalkozott.

A **PSZ Elnöksége** 2009. augusztus 27-28-án Balatonföldváron ülésezett. Megtárgyalta az OV soron következő ülésen szereplő előterjesztéseket.

A **PSZ Országos Vezetősége** 2009. augusztus 28-30-án tartotta hagyományos, tanév eleji konzultációját, ülését a balatonföldvári üdülőnkben. Az első nap délutánján *Arató Gergely*, az OKM államtitkára adott tájékoztatást az új tanévvel kapcsolatban. Egyebek között szólt a jogszabályváltozásokról, az uniós források igénybevételi lehetőségeiről, a pályázatokról. Tekintettel arra, hogy a kormány álláspontja a jövő évi költségvetésről még nem született meg, e kérdéssről viszonylag keveset beszélt. Elsősorban a hiányok elosztásáról, az önkormányzati elvonásokról, a várható szükségintézkedésekről számolt be. Ezt követően az OV tagjai több hozzászólásban vázolták fel a közoktatás gondjait, a megoldásra váró problémákat. Majd *Berki Erzsébet*, az SZMM főosztályvezetője a húszéves hazai sztrájk törvény alkalmazásának tapasztalatait, anomáliáit mutatta be és ismertette a lehetséges megoldásokat is.

A második napon *dr. Pataki Mihály* mutatta be a Közoktatási Intézményvezetők Munkáltatói Szövetségét (KIMSZ). E szervezet elnökeként hangsúlyozta az intézményvezetők érdekvédelmi tevékenységének szükségességét és beszámolt az EU-szintű munkáltatói szervezet működéséről.

Ezt követően a PSZ elnöke, *Galló Istvánné* és alelnökei, *dr. Pécsi Ágnes* és *Szabó Zsuzsa* adtak tájékoztatást és folytattak konzultációt az aktuális kérdésekről, a területi szervezetek működési szabályzatáról, a PSZ ingatlanjairól, a PSZ központi költségvetésének alakulásáról, majd *dr. Dudás Lilian*, a PSZ jogtanácsosa a jogszabályváltozásokról, *Vajna Tiinde* nemzetközi felelős pedig a nemzetközi szakszervezeti tevékenységről tartott ismertetőt. Az OV megvitatta és elfogadta a PSZ 2009/2010-es tanévi feladattervét, jóváhagyta az önkormányzati szintű érdekegyeztetésben részt vevő tisztségviselők képzési tematikáját. Az országos vezetőség döntött arról is, hogy 2009. október 17-ére összehívja a PSZ munkakongresszusát, amelyen kezdeményezi *dr. Pécsi Ágnes* alelnöki tisztségéből való visszahívását.

A **Szlovák Pedagógusok Szakszervezete** (OZ PŠaV) ötven fős országos vezetősége Magyarországon ülésezett és látogatást tett a PSZ balatoni üdülőiben. Találkoztak és véleménycserét folytattak országos vezetőinkkel is. E megbeszélésen, amelynek elsődleges célja a szlovák-magyar szakszervezeti kapcsolatok erősítése volt, elsősorban a hazai érdekvédelem és pedagógusbérek helyzetéről érdeklődtek vendégeink. A találkozón részt vett a szlovák országos vezetőség minden tagja, a PSZ részéről pedig *Galló Istvánné* elnök, *dr. Pécsi Ágnes* és *Szabó Zsuzsa* alelnök, *dr. Horváth Péter* igazgató-titkár, valamint *Árok Antal*, a PSZ korábbi elnöke, a Pedagógusok Lapja főszerkesztője.

A **PSZ nyugdíjas tisztségviselőinek** hagyományos tanév eleji találkozóra 2009. augusztus 31-én és szeptember 1-jén került sor Bala-

KÖZLEMÉNY

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) kezdeményezésére a Közoktatás-politikai Tanács – a miniszter tanácsadói és véleményező testülete – mai üléséről a fórum előkészítetlensége miatt a szakszervezetek képviselői tiltakozással kivonultak.

Egyhangú véleményük az volt, hogy a helyszíni kiosztással kézbe adott 13 oldalas előterjesztésről, amely a közoktatást érintő tartalmi és finanszírozási kérdésekkel foglalkozik, érdemi, szakmai véleményt nem tudnak, de nem is kívánnak mondani.

A szakszervezetek követelték: a Közoktatás-politikai Tanács súlya, tekintélye megőrzése érdekében a továbbiakban csak megfelelően előkészített ülésekre kerüljön sor, a miniszter a véleményeket a kormányzati elképzelések előkészítési időszakában kérje, hogy az egyeztetés érdemi, és ne csak formális lehessen. Budapest, 2009. szeptember 3.

Pedagógusok Szakszervezete

tonföldváron. A PSZ-üdülőben rendezett hangulatos összejövetelen *Horváth János*, a PSZ Országos Iroda nyugdíjas osztályvezetője a régi időket idézte fel, *Horváth Erzsébet* szakértő szólt a távolmaradások okairól. *Árok Antal*, a Pedagógusok Lapja főszerkesztője köszöntötte a kerek számú születésnapot ünneplőket. A résztvevők szívből gratuláltak *Horváth Jánosnak*, aki a tanév végén kapta meg rubindiplomáját.

Galló Istvánné, a PSZ elnöke körképet rajzolt az aktuális kérdésekről, és *dr. Pécsi Ágnes* és *Szabó Zsuzsa* alelnökök is köszöntötték a találkozó résztvevőit.

A **PSZ Intézményvezetői Tagozata** 2009. június 10-i ülésén *Tatai-Tóth András* országgyűlési képviselő, az MSZP-frakció oktatási csoportjának vezetője is részt vett. A pedagógusnapit követően szólt arról a törekvéstől, hogy a válságjelenségek következtében az oktatás a lehető legkevésbé károsodjon. Kiemelte az oktató-nevelő munka minőségének fontosságát, a pedagógusok megbecsülését. Egyebek között beszélt a szakképzéssel kapcsolatos törvénymódosítási indítványról, amelyet a parlament az előző napon szavazott meg. Kiemelte a pedagógusokkal folytatott párbeszéd fontosságát.

A vitában sok hozzászóló mutatta be a hazai közoktatási aktuális gondjait, a szükséges tennivalókat. Ezt követően *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke tájékoztatást adott a PSZ-kezdeményezésekről, az érdekegyeztető tárgyalásokról.

Dr. Pataki Mihály, a tagozat elnöke beszámolt a Közoktatási Intézményvezetők Munkáltatói Szövetségének megalakulásáról, az Oktatásügyi Munkaadók Európai Szövetségének tevékenységéről és lekötözt a tagozatalnöki tisztségéről.

Végül *Szabó Zsuzsa* PSZ-alelnök és a tagozat elismerését fejezte ki *dr. Pataki Mihály* hosszú ideig végzett vezetői munkájáért, és gratulált a pedagógusnapit kitüntetés ünnepségen kézhez kapott Eötvös József-emlékérem arany fokozatú kitüntetéséhez.

Új PSZ-tagkártya

A PSZ tagság igazolására, a szolgáltatások igénybevételére 2004-től használunk tagkártyát. A korábbi PSZ-MAKASZ-tagkártyákat az előző tanév végén, illetve e tanév elején újakkal váltottuk fel. Ezeket a PSZ területi, helyi szervezetei juttatták, juttatják el a szakszervezeti tagokhoz. A 2009/2010-es tanévtől kezdődően tehát az új tagkártyák igazolják a PSZ-tagságot. A különböző szolgáltatások – pl. ingyenes jogsegélyszolgálat, kedvezményes Vodafone-tarifacsomag, kedvezményes üdülés, a Pedagógus Vendéghotthonban (Hotel Benczúr, Budapest, VI., Benczúr utca 35.) szállás stb. – már csak kártyával vehetők igénybe. Akik még nem kapták meg az új kártyát, a régivel igazolhatják tagságukat.

NYÍLT LEVÉL AZ EDDSZ TAGJAIHOZ ÉS VÁLASZTOTT TISZTSÉGVISELŐIHEZ

Az Egészségügyi és Szociális területen Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének (EDDSZ) tagjaihoz írott nyílt levelet azért jelentjük meg a Pedagógusok Lapjában, hogy kollégáink is értesüljenek a Szakszervezetek Együttműködési Fórumán (SZE) belüli problémáról, amely évek óta nehezíti az együttes fellépést, a hatékonyabb érdekvédelemre való esélyt. A PSZ tisztségviselői regionális, megyei és települési szinten is eredményesen együttműködnek az EDDSZ vezetőivel, tagságával. Közösen vesznek részt az érdekegyeztetés különböző szintjein. Ezért arra kérjük őket, hogy ezekről a kérdésekről folytassanak véleménycserét, és az összefogás jegyében próbáljanak közös kezdeményezéseket tenni.

Tisztelt Kollégánok és Kollégák!

Mi, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZE) választott vezető tisztségviselői abból a felelősségből kiindulva, amellyel tartozunk a SZE-tagszervezeteknek és a tagságnak, **felkérjük az Egészségügyi és Szociális Területen Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének (EDDSZ) tagjait és valamennyi munkahelyi, területi, országos tisztségviselőjét, segítsenek helyreállítani a SZE és az EDDSZ közötti normális munkakapcsolatokat!**

Az EDDSZ – mint a SZE alapító tagszervezete – a konföderáció fennállásának csaknem két évtizede alatt **mindig aktívan és konstruktívan vett részt az országos szintű érdekképviseleti tevékenységben**, a közszolgálati munkavállalók, az egészségügyi és a szociális ágazatban dolgozók érdekeinek szolgálatában. Növekvő aggodalommal tapasztaljuk, hogy **ebben a közös munkából az EDDSZ elnöke** (aki 2003 és 2007 között a SZE alelnöke is volt) **az utóbbi két évben kivonta magát.** A SZE tevékenységét irányító Ügyvivő Testületben – amelyben általában a tagszervezetek első számú vezetői dolgoznak – az EDDSZ-t is hosszú időn át az elnök és/vagy az egyik alelnök képviselte. A SZE IV. Kongresszusa után kezdetben alelnöki szintű képviselet volt, később és napjainkban pedig úgyszólván felhatalmazás nélküli lett ez a képviselet. A SZE gazdálkodását ellenőrző testület munkájában sem vesz részt az EDDSZ képviselője, ugyanakkor a szakszervezet elnöke alaptalanul támadja konföderációnk pénzügyi-vagyoni tevékenységét. **Ez a „lefokozás” és bojkott megfosztja az EDDSZ tagságát attól, hogy az általuk választott vezetők állásfoglalásaikkal, véleményeikkel hozzájáruljanak a SZE érdekvédelmi munkájának formálásához.** Mindez a SZE számára is megnehezíti az egészségügyi és szociális intézményekben dolgozók helyzetének naprakész ismeretét és szakszerű képviseletét az országos érdekegyeztetés fórumain.

Valótlan állítás, hogy a SZE nem tesz semmit!

A közös gondolkodás és cselekvés helyett az EDDSZ elnöke – az eltérő vélemények egyeztetését lehetetlenné tevő – levél-ultimátumokban követel a SZE vezetőitől olyan intézkedéseket, amelyeket (ha indokoltak és célszerűek) az Ügyvivő Testület ülésein kellene egyeztetni. A levelezést az utóbbi időben mind sűrűbben egészítik ki a SZE tevékenységét a nagy nyilvánosság előtt hamis színben feltűntető, megalapozatlan sajtónyilatkozatok. **Rágalmazásnak is tekinthetők azok a valótlan állítások, hogy:** „a SZE évek óta nem tesz semmit a közalkalmazottakért”, „a SZE nem lépett fel az egészségügyi tervezett privatizációja ellen”, „a SZE nem hajlandó vállalni a kiszervezett egészségügyi dolgozók ügyét” (*Magyar Nemzet*, 2009. július 17., 4. oldal). „A SZE nem az EDDSZ mellett, hanem ellene dolgozik”, „A SZE nem volt hajlandó az EDDSZ-hez tartozó ágazatok érdekeit képviselni”, „A SZE olyan konföderáció, amely csak hallgatni tud” (*Magyar Nemzet*, 2009. július 9., 5. oldal). Ezeket a hazugságokat súlyosbítja a SZE-vezetők és egyes tagszervezeti vezetők személy szerinti lejáratása.

Önököz fordulunk, tájékozódjanak!

Kérjük az EDDSZ tagjait és választott tisztségviselőit, tájékozódjanak a SZE honlapján, amelyen évekre visszamenőleg (*A SZE tevékenységének naplója 1995-től*) és naprakészen (*A SZE hírei, eseményei*) nyomon követhető a valóság. A manipulatív állításokkal ellentétben **cáfolhatatlan tény, hogy a SZE az egészségügyi érdekekben számtalanszor hallatta a hangját. Meggyőződésünk, hogy a megnehezült feltételek ellenére is több eredményt érthettünk volna el, ha az EDDSZ elnökével megfelelő a munka-**

kapcsolat. Konföderációnk számtalanszor adta tanújelét, hogy kiemelten fontos közügynek tartja az egészségügy égető gondjainak megoldását. Nemzetközi tapasztalatokat is feltáró konferenciák rendezésével (*többnek előadója vagy felszólalója volt dr. Cser Ágnes*), állásfoglalások, nyilatkozatok sokaságával – az úgynevezett **„Zöld Könyv” kemény kritikájával** – mutattunk rá a reformnak nevezett rögtönzések veszélyeire. **A leghatározottabban felléptünk az egészségügyi és szociális ágazatban dolgozók tűrhetetlenül alacsony bérének növeléséért.**

Mindezek „elfelejtésének”, a tényekkel ellentétes állításoknak **nincs egyéb célja, mint kellő hangulatot kelteni az EDDSZ tagsága körében és a szakmai közvéleményben ahhoz a törekvéshez, hogy az EDDSZ a SZE-ből – a közszolgálat legnagyobb és legerősebb érdekképviseletéből – egy „harcosabb” konföderációba lépjen át.**

Közös érdekünk az összefogás

Őszintén sajnáljuk, hogy az utóbbi években az **EDDSZ elnöke részéről megnyilvánuló, konfrontációt gerjesztő, sok esetben provokatív magatartás** (oka vélhetően a SZE legutóbbi kongresszusán az alelnöki választásnál elszenvedett kudarc) ilyen feszült légkört teremtett az EDDSZ elnöke és a SZE vezetői között. Vajon kinek jó ez a helyzet? Meggyőződésünk, hogy a sárdobálás nem érdeke az EDDSZ tagságának, az egészségügyi és szociális intézményekben dolgozók sokaságának. **Az EDDSZ tisztségviselői, akik a minden eddiginél súlyosabb gondok között működő egészségügyi és szociális intézményekben, az érdekképviselet frontvonalában – kiemelt elismerést érdemlő módon – vállalják a napi megpróbáltatásokat, küzdelmeket, nyilvánvalóan nem a torzsalkodást, az acsarkodást, a költséges és gyakran eredménytelen pereskedések sokaságát akarják. Velük együtt mi is a szolidáris együttműködés és az összefogás pártján állunk.**

Most még nagyobb szükség lenne arra, hogy a közszolgálat érdekképviseletei a hatásos közös fellépések lehetőségeit keressék és találják meg! A SZE ebben példát mutat még akkor is, ha az EDDSZ elnöke „lila ködnek” tartja az **egységes közszolgálati érdekképviselet megteremtését. Ezt a stratégiai célt konföderációnk IV. Kongresszusán az EDDSZ valamennyi küldöttje – dr. Cser Ágnes is – megszavazta.**

Tisztelt Szakszervezeti Tagtársaink!

Biztosak vagyunk abban: az EDDSZ tagjai és választott tisztségviselői el tudják dönteni, hogyan lehetséges visszatérni a közös érdekképviseleti munkához, miként lehet sikeressé tenni konföderációnk és ágazati szakszervezetük egymást erősítő közös akcióit. Ez nem magánügy, hanem létérdeke azoknak, akiknek a szolgálatára szegődöttünk, akiknek a bizalmából országos szakszervezeti tisztséget vállalhattunk.

Tegyük közösen mindenki számára nyilvánvalóvá, hogy nem a megosztás, hanem az összefogás az egészségügyben dolgozók érdeke. Meggyőződésünk, hogy az EDDSZ tagsága csak erre adott és ad mandátumot szakszervezete első számú vezetőjének.

Budapest, 2009. augusztus 27.

Üdvözlettel:

Bárdos Judit dr., a SZE alelnöke; **Borhi Károlyné**, a SZE Pénzügyi Ellenőrző Bizottságának elnöke; **Fehér József**, a SZE alelnöke; **Galló Istvánné**, a SZE alelnöke; **Lázár András**, a SZE alelnöke; **Varga László**, a SZE elnöke

TÁRGYALÁSOK JÖVŐ ÉVI BÉREINKRŐL

Az Országos Köszolgálati Érdekegyeztető Tanács (OKÉT) a közszféra 2010. évi béripolitikájáról, a javasolt bérintézkedésekről tárgyalt 2009. augusztus 28-án. A kormány, a közszolgálati szakszervezetek és az önkormányzatok a jövő évi bérek alakulásával kapcsolatos előterjesztést vitatták meg. A kormányzati oldal szóvivője **Csizmár Gábor** államtitkár, a szakszervezeti oldal szóvivője **Fehér József** SZEF-alelnök, az önkormányzati oldal szóvivője pedig **dr. Papp Erika** volt.

Kormányjavaslat

1. A 2010. július 15-i OKÉT-ülésre készített kormányzati javaslatban foglaltakkal összhangban, valamint az ülésen elhangzottakra tekintettel a kormányzati oldal a következő tárgyalási ajánlatot teszi:
  - a) Az elfogadott SZJA-változások és a 2010-es bérintézkedések együttes hatására biztosítható, hogy a nettó keresetek egyetlen kereseti kategóriában se csökkenjenek 2010-ben.
  - b) A költségvetési tervezés közben figyelembe vett 2010-es 4,1%-os átlagos infláció mellett a közszféra átlagában a nettó keresetek reálértéke megőrizhető.
  - c) A havi mintegy 155 ezer Ft-os illetmény szintig a keresetek nettó értékének megőrzését béripolitikai intézkedés, a fölött a nettó keresetek növekedését az adóterhelés csökkenése teremti meg.
  - d) A kereseti skála alsó fokozataiban nem csak átlagosan, hanem egyenként is nagyon széles körben szinten lehet tartani a nettó kereseteket. Ez olyan technikával oldható meg a lehető legteljesebben, amely a tényleges egyéni illetményeket veszi alapul, és tőlük függően garantálja a nettó szinten tartáshoz szükséges összegű kiegészítéseket. A célnak a 2009-ben alkalmazott kereset-kiegészítés rendszere felel meg leginkább.
  - e) Az intézkedés célirányosságát tovább javíthatja, ha 2010-ben a közalkalmazottak esetében is az illetménypótlékokkal együttes illetmény függvényében történik majd a kiegészítés.
  - f) A bérintézkedés illetménytáblákban történő realizálhatóságának vizsgálatától a kormányzati oldal ugyan nem zárkózik el, azonban szükségesnek tartja felhívni a figyelmet az illetményrendszerek összetettségére, valamint arra, hogy a tényleges illetmények gyakran és jelentős mértékben eltérnek a jogszabály szerinti mértékektől. Ezért a nettó keresetekre irányuló bérintézkedés, mint cél megvalósítása lényegesen nagyobb pontatlansággal lehetséges az illetményrendszer szorzóinak módosításával, mint a kereset-kiegészítéssel, a közalkalmazottak körében is.
  - g) Az alacsonyabb keresetűekre koncentrált bérintézkedés forrása a 2010-es költségvetésben várhatóan tervezésre kerülő központi céltartalék lehet. A céltartalék parlamenti elfogadása esetén a kormányzati oldal kész a 2009. évihez hasonló jogi garanciákat adni a felhasználáshoz.
2. A kormányzati oldal fontosnak tartja, hogy a 13. havi illetmény megszűnése miatt 2010. január 1-jétől jogilag vezessék be a GDP alakulásához kötött külön juttatás rendszerét. A törvényi szabályozást igénylő konstrukció normaszövegének tervezetét a kormány rövidesen az OKÉT elé terjeszti.
3. Az OKÉT július 15-ei ülésén elhangzottak alapján a kormányzati oldal a következő számításokat bocsátja rendelkezésre:
  - A 2009. évi kereset-kiegészítés jogviszonyonkénti alakulásáról készített összeállítást.
  - A béren kívüli juttatásokról készített összeállítást.
4. A kormányzati oldal tájékoztatást adott a következőkről is:
  - Az illetménytáblák, illetményalapok általános növelése esetén minden 1%-os keresetemelés a költségvetés bruttó kiadásait 23 milliárd Ft-tal növelné. Ennek fedezete mobilizálható forrás hiányában csak létszámcsökkenéssel lenne előteremthető. Minden 1%-os létszámcsökkenés 7 ezer főt érintene a közszféra egészében, azonban az effektív megtakarítások a felmentési költségek miatt csak kb. egy évnnyi csúszással, tehát nem 2010-ben jelentkeznének. Így az illetménytá-

lek általános emelésére 2010-ben még létszámcsökkenés „árán” sem lát lehetőséget a kormányzati oldal.

- A 13. havi illetmény visszaállításának bruttó forrásszükséglete kb. 180 milliárd Ft lenne, fedezetét 50-60 ezer fő elbocsátásával lehetne biztosítani, a már jelzett időbeli eltolódással.

A **kormányzati oldal** szerint a szakszervezetek eredeti javaslata megvalósíthatatlan. A 13. havi illetmény 180 Mrd Ft-ba kerülne, amelyre nincs forrás, ezért ehelyett leteszik az asztalra a GDP-növekedéshez kötött juttatásra vonatkozó jogszabályi javaslatot. Ha erre nem lesz fogadókészség, akkor azt sem vezetik be és 13. havi illetmény sem lesz.

Egyéb javaslataikat táblázatokba foglalva közölték, illetve szövegesen adtak ehhez háttérrel.

A világgazdasági válság miatt 1000 Mrd-dal kevesebb lett a költségvetés kiadási oldala, a „takaró” annál, mint amit erre nagyjából egy évvel ezelőtt gondoltak.

A kormányzati oldal álláspontja szerint jelenleg nincs az a közvélemény, és nincs az a nemzetközi finanszírozó, akivel el lehetne fogadtatni, hogy azok a többletkiadások realizálódjanak, amelyeket a szakszervezetek igényelnek.

A cafeteria-elemek közül a ruházati költségtérítés és az étkezési hozzájárulás felbruttósítása 38 Mrd-os kiadásnövekedést jelentene, erre nem látnak lehetőséget, de nyitottak a munkavállalói oldal esetleges javaslataira. Erre olyan szabályozást fognak javasolni, hogy munkavállalóként a köztisztviselői illetményalap minimum 4-szerese, maximum 15-szöröse lehessen a cafeteria összértéke, választható elemekkel, ezek körét akár új elemekkel is kibővítve. Erre új szabályozást fognak javasolni, amelyek megtárgyalására a KÉT-et javasolják.

A **munkavállalói oldal** kifejtette, hogy az elmúlt három évben mintegy 15% volt a közszféra munkavállalóinak reálkereset-vesztése. (Ezt a kormányzati oldal is elismerte.) A reálkereset veszteség és más megszorítások miatt több mint 2000 Mrd forráskivonással egyenértékű a munkavállalók személyi juttatásaira eső veszteség. Szakmapolitikai okok miatt is, 2010-ben már mindenki számára érzékelhető bérjavulásnak kellene jönnie. A kormány felelőssége megtalálni a többletforrásokat, ellentétben az előterjesztés 4. pontjában leírtakkal. Ez a pont a létszámleépítés rémével való fenyegetés, zsarolás a kormány részéről. A GDP arányos juttatásáról természetesen hajlandóak tovább tárgyalni, de az nem helyettesítheti a 13. havi illetmény intézményét. Mivel a kormány ajánlata a július 15-i javaslathoz képest érdemben nem változott, jelen előterjesztésről nincs értelme tovább tárgyalni.

A munkavállalói oldal ragaszkodik az általános körben történő, érzékelhető reálkereset-növekedéshez, amelyet a közszolgálat különböző illetményrendszereiben kell törvényi garanciával megteremteni. Nem vitatják, hogy az SZJA-tábla módosítása a magasabb kereseti kategóriákban jelent nettókereset-növekedést, de az sem jelent többet, mint a 2009-ben már 15%-kal csökkentett reálérték 2010. évi szinten tartását. Azt igénylik, hogy a kormány csoportosítson át forrásokat a közszolgálati munkavállalók bérnövekedésének fedezetére.

Az **önkormányzati oldal** részéről azt hangsúlyozták, hogy a közszférában nincs már vonzó életpálya, a dolgozók 10-12 óra munka után havi 60-80 eFt-ot visznek haza. (A 13. havi illetmény visszaállításának igényéhez az önkormányzati oldal is csatlakozott.)

Az OKÉT következő plenáris ülésén a 2010. év állami költségvetés közszférát érintő részéről folyik a vita.

Az oktatás a jövő gazdasági ágazata, előrelátó gondoskodás a holnaputánról! Az ide befektetett pénzek ugyan csak évtizedek múltán térülnek meg, ám hatékony oktatás-nevelés nélkül nincs előrelépés!

A Junior Prima díjazottjai magyar oktatás és köznevelés kategóriában

A Vodafone Magyarország és a Prima Primitissima Alapítvány harmadszor jutalmazta az oktatás iránt elkötelezett fiatalok munkásságát. A díjat évente tíz - 30 év alatti - fiatalnak ítélik oda, akik kiemelkedő teljesítményt értek el oktatás és köznevelés területén.

„Magyarország méltán elismert szellemi potenciáljáról, híres orvosairól, tudósairól, akiket az évszázadok során az egyetemes tudománynak adott. Egy tehetséges diák sikeréhez azonban elengedhetetlen egy olyan tanár jelenléte, aki mind emberileg, mind szakmailag segíti az előremenetelben. A Vodafone az idén újabb tíz fiatalnak ítélte oda a Junior Prima Díjat, amely révén szeretnénk hozzájárulni az oktatásban, nevelésben végzett tanári munka rangjának, erkölcsi és anyagi megbecsülésének növeléséhez” – mondta dr. Beck György, a Vodafone Magyarország vezérigazgatója. Íme, a kitüntetettek:

Béni Szabolcs, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerészi Kémiai Intézetének tanársegédje, valamint a Gyógyszerésztudományi Kar Kari Ifjúsági Tanács elnöke. Kutatási területe: bio- és gyógyszermolekulák szerkezetének, fizikai kémiai tulajdonságainak és kölcsönhatásainak elemzése. Általános, szeretlen és analitikai kémiai gyakorlatok vezetője magyar nyelven 2003, angol nyelven 2006 óta.

„Eötvös József” Cigány-Magyar Pedagógiai Társaság. 1986-ban jött létre a cigányság társadalmi és kulturális felemelkedésének elősegítésére. Célja, hogy elismertesse a cigány etnikum és a magyar nemzet kulturális értékeit. Differenciált fejlesztőprogramok kidolgozásával, az iskolai munka és oktatási rend, valamint szakmai tanácsadással éppúgy foglalkozik, mint azzal, hogy az eddig kinevelt, jelenleg alkotó értelmiség életútját példának állítsa.

Horváth Gyula a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Elektronikus Eszközök Tanszékén tanársegédként dolgozik, amelyet mindössze 1 év PhD-tanulmány után ajánlottak fel neki. Egyetemi tanársegédként nagymértékben hozzájárult több új tantárgy tematikájának összeállításához és előadásához. Részben az ő kezdeményezésére indult el az egyetemen egy oktatási és demonstrációs projekt, amely az első magyar műhold, a Masat-1 fejlesztését célozta meg.

Katonáné Cserepes Mária informatika-matematika szakos középiskolai tanár. Kezdetől fogva részt vesz az iskola matematikai tehetséggondozó munkájában. Tanítványai kiemelkedő helyezéseket érnek el országos versenyeken, ennek köszönhetően 2008-ban „Graphisoft Díj”-ban részesült.

Kelen Anna, a DOB Óvoda óvodapedagógusa. Különböző iskolára felkészítő játékos foglalkozásokat tart, a gyerekek képességeit egyénre szabott módszerekkel, differenciáltan fejleszti. Az óvodából iskolába átlépő gyerekekről pontos tájékoztatást és jellemzést ad a

pedagógus kollégáknak, ami nagyban segíti mind az általános iskolai tanítók munkáját, mind a gyermekek beilleszkedését

Nagyné dr. Szabó Andrea a Széchenyi István Egyetem Fizika és Kémia Tanszékén egyetemi adjunktus. Az általa alapított tantárgyak: környezeti sugárzások és hatásaik, valamint az atomenergia felhasználása és környezeti hatásai. Eddigi kutatási eredményességét mutatja, hogy a Magyar Tudományos Akadémia szervezésében megrendezett „Őszi Radiokémiai Napok 2005” eseményen első helyezést ért el, aktív tagja az MTA két kutatási bizottságának is.

Schirm Anita a Szegei Tudományegyetem Magyar Nyelvészeti Tanszékén egyetemi tanársegéd, a nyelvtudomány legújabb eredményeit, irányzatait tanítja diákjainak. A nyelvészeti oktatásban a hagyományos módszereken túl a nehezebben érthető leíró nyelvészeti problémákat olyan modern eszközökkel szemlélteti, mint az óriásplakátok, lánclevelek, sms-szövegek vagy éppen beszélgető műsorok.

Simonyi Károly Szakkollégium. Napjainkra 150 főt számlál és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, valamint az ipar által is elismerten magas színvonalú oktatási munkájáról ismert. Évről évre növekszik az általa szervezett képzések száma, melyek között olyan különlegességek is megtalálhatóak, mint a Mindstorms robotépítő- vagy Symphony fejlesztői tanfolyam.

Tullasay Zsolt a Budapesti Corvinus Egyetem Befektetések és Vállalati Pénzügyi Tanszékén egyetemi tanársegéd. Fő kutatási területei a pénzügyi piacok likviditása és mikrostruktúrája, a kvantitatív kockázatelemzés, a származtatott termékek árazása, a portfólió-választás, illetve a heterogén szereplős modellek. Szoftverfejlesztő tevékenysége révén pénzügyi szoftvereket fejlesztett a Citibank, a Magyar Nemzeti Bank, az Államadósság-kezelő Központ és a Magyar Takarékszövetkezeti Bank részére.

Verdes Tamás jelenleg az ELTE Gyógypedagógiai Főiskolai Kar oktatója, korábban gyógypedagógusként és személyi segítőként a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekekkel dolgozott, valamint a Kézenfogva Alapítvány munkatársa volt. Fő kutatási területe az értelmi fogyatékosok társadalomtörténete, valamint a fogyatékos népesség emberi jogainak és társadalmi beilleszkedésének problematikája. Kutatói és oktatói tevékenysége mellett emberi jogi szervezetekkel dolgozik együtt.

***

A Junior Prima Díjról

A Prima Primitissima Alapítvány kiterjesztéseként jött létre 2007-ben a Junior Prima Díj. Alapítóinak célja a 30 év alatti fiatal tehetségek felfedezése és a munkájukhoz szükséges feltételek megteremtése.

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKÉREM KITÜNTETÉSBEN RÉSZESÜLTEK

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében...

ARANY FOKOZAT: **Baranyi Zsuzsa** (Sajóörs), a megyei gyermekvédelmi körzet lakásotthonának szakszervezeti titkára; **Csehné Kalocsai Éva** (Tornanádaska), tanár, szakszervezeti titkár; **Dósa Istvánné** Kazincbarcika), óvónő; **Madarasi Jánosné** (Kazincbarcika), tanár; **Póczos Barnabás** (Miskolc), igazgató; **Tóth Sándor** (Encs), tanár, alapszervezeti titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Babikné Oszlászki Erika** (Szemere), óvónő, alapszervezetének titkár; **Bak András** (Miskolc), tanár, alapszervezeti titkár; **Balovics Györgyné** (Hernádvecse), gyermekotthoni nevelő, szakszervezeti titkár; **Brilla Andrásné** (Felsőzsolca), a városi alapszervezet gazdasági felelőse; **Kissné Kerékgyártó Hajnalka** (Sátoraljaújhely), a városi és körzeti bizottság titkára; **Klema Valéria** (Vilmány), tanár, igazgatóhelyettes; **Kovács Ferencné** (Miskolci), PSZ-alapszervezeti gazdasági felelős; **Kórané Julianna** (Arnót), tanár, alapszervezeti titkár; **Kubinyi József** (Mezőkövesd), a városi és körzeti bizottság titkára; **Malmos Győzőné** (Felsőzsolca), városi PSZ-titkárhelyettes; **Petri Béláné** (Sárospatak), tanár, szakszervezeti titkár; **Szabó Józsefné** (Ózd), általános iskolai igazgató, volt

körzeti titkár; **Szoboszlai Szilvia** (Alsózsolca), a megyei gyermekvédelmi körzet lakásotthonának alapszervezeti titkára.

BRONZ FOKOZAT: **Bakné Gál Márta** (Miskolc), tanár; **Béres Ildikó** (Szikszó), alapszervezeti titkár; **Kardos István** (Megyaszó), a megyei gyermekvédelmi központ alapszervezetének tagja; **Kántor Gyula** (Kazincbarcika), szakszervezeti titkár; **Kulcsárné Sipos Julianna** (Miskolc), PSZ-alapszervezeti vezetőségi tag; **Ligeti Irma** (Szalaszend), általános iskolai igazgatóhelyettes; **Molnár Zoltán** (Kazincbarcika), alapszervezeti titkár; **Nagyné Svidró Ildikó** (Rudabánya), alapszervezeti titkár; **Nyíri Bertalanné** (Megyaszó), a megyei gyermekvédelmi központ PSZ-alapszervezetének gazdasági felelőse; **Póczosné Angyal Tünde** (Putnok), tanár, alapszervezeti titkár; **Szabó Gézőné** (Forró), ÁMK-igazgatóhelyettes; **Szabó Miklósné** (Arnót), óvónő, alapszervezeti titkár; **Szabóné Terhes Zsuzsa** (Mezőcsát), a PSZ városi bizottságának titkára; **Orosz Tamásné** (Hernád-németi), óvónő, alapszervezeti titkár; **Volákné Zákány Éva** (Miskolc), a gyermekvédelmi körzet és területi gyermekvédelmi szolgálat alapszervezetének titkára; **Varga Lajosné** (Kurtyán), tanár, alapszervezeti titkár.

A DIÁKOK HÁROMNEGYEDE SIKERESEN FELVÉTELIZETT!

Változatlan maradt az idén a legnépszerűbb intézmények sorrendje; ugyanaz a tizenöt egyetem és főiskola szerepel a preferencialistán, mint 2008-ban. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemet 2009-ben minden tizedik felvételiző első helyen jelölte meg, és az ELTE-BTK büszkélkedhet a legkeresettebb kar címével is. Abban sincs változás az elmúlt évhez képest, hogy ebben az esztendőben sem kellett a maximumot teljesíteniük a felvételizőknek. A legtöbb pontra a Corvinus nemzetközi gazdálkodás szakán volt szükség, ahol a maximális 480-ból 469-et kellett szerezni. Mintegy 200 szakon nem volt elég a kitűnő érettségi sem, és 400 körül van azoknak a szakoknak a száma, ahová a minimális pontszámmal is be lehetett kerülni. Az összeállítás az „Egyenes út az egyetemre” című folyóirat alapján készült.

Már a jelentkezéseket követően elkészült statisztika is megmutatta, hogy az idén 22 százalékkal megnőtt a felsőoktatásban tanulni vágyó fiatalok száma, amely növekedést a mesterképzéseknek tulajdoníthatjuk. Így ezzel együtt 127.500 felvételiző adta be papírjait valamely egyetemre vagy főiskolára, amellyel már csak a 137.500 fős érettségizői létszám vetekszik. Még tavasszal az oktatási tárca 89 ezerre becsülte a megszerzett érettségi bizonyítványok számát, amelyből az előzetes adatok szerint is 56 ezer diák kerülhet be a felsőoktatási intézmény állami finanszírozású képzéseire. Az összejelentkezői létszámnövekedést a már említett mesterképzéseknek köszönhetjük, ahol ezúttal 17 ezer diák akarja megkezdeni tanulmányait, de a felsőfokú szakképzés is népszerűnek bizonyult, ide 6500 fiatal adta be jelentkezését.

Átlag feletti teljesítmények

Az idén az emelt szintű érettségit választó diákok háromnegyede ötös érdemjegyet, középszinten a legtöbben négyes osztályzatot szereztek, a kétszintű érettségi rendszer bevezetése óta pedig ebben az évben született a legjobb teljesítmény, az érettségi átlag 3,65 lett. Az emelt és középszintű megmérettetések száma meghaladta a 400 ezret, amelyből megdöbbentően kevesnek bizonyult a nehezebb vizsgát választó fiatalok száma, kevesebb mint 20 százalékuk vállalkozott az emelt szintre. Tavaly 40 olyan szakot hirdettek meg, ahol elengedhetetlen volt minimum két magasabb szintű vizsga a sikeres felvételihez, ezeken a képzéseken 450 pont körül húzták meg a határt. Tantárgyi megoszlásban a kémia mutatkozott a legerősebbnek, a középiskolások ebből a tárgyból 4,09-es

átlagot produkáltak, ezt követte a angol (3,83), a fizika (3,81), majd a magyar (3,63), a történelem (3,59) és végül a matematika (3,07). Az Oktatási Hivatal információi szerint kevés egyes érdemjegyet osztottak ki az érettségizető tanárok, mindkét szinten egy-két százalék maradt a bukott tanulók száma. Többen teljesítettek a megszokott átlag felett: középszinten 60 és 90 százalék között mozogtak az eredmények.

A gazdasági pálya lett a favorit

A legtöbben továbbra is a gazdaságtudományi területekre jelentkeztek, ezt követi a műszaki terület, majd a bölcsészettudományi szakok sokasága. Minden ötödik diák lapján első helyen egy gazdasági szak szerepelt. Meglepő adatként tekinthetünk a műszaki terület térhódítására, hiszen az idén a második legkedveltebb terület volt a felvételizők körében, sőt az utóbbi években is folyamatosan növeli előnyét a bölcsészettudományi karokkal szemben. A műszaki szakok tehát előretörnek, így a top 20-ban már három is szerepel közülük; villamosmérökként, gépészmérökként és építőmérökként szeretnének a legtöbben elhelyezkedni. A karok versenyében is előkelő pozícióra tettek szert a műszaki és természettudományos képzési területek: négyen kerültek fel a tíz legnépszerűbb kar listájára. Alapképzésben a negyedik helyet a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kara foglalja el, öt követi hetedikként a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kara, majd kilencedik és tizedik helyen a Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kara és az ELTE Természettudományi Kara áll.

A legkeresettebb képzési területek (nappali tagozat – első helyes jelentkezések)

A 2009. évi sorrend (2008. év)	Képzési terület	A jelentkezők száma (fő) 2009 (változás 2008-hoz képest)	
1. (1.)	gazdaságtudományi	17311	(+2799)
2. (2.)	műszaki	12041	(+2994)
3. (3.)	bölcsészettudományi	8928	(+935)
4. (4.)	társadalomtudományi	6468	(+949)
5. (8.)	jogi és igazgatási	5837	(+2052)
6. (5.)	orvos- és egészség tudományi	5465	(+1049)
7. (6.)	informatikai	5313	(+1204)
8. (7.)	művészeti	4042	(-59)
9. (9.)	agrár	3273	(+604)
10. (10.)	természettudományi	3029	(+652)
11. (11.)	pedagógiai	2145	(+450)
12. (12.)	sporttudományi	1735	(+217)
13. (13.)	nemzetvédelmi és katonai	663	(+119)
14. (14.)	művészetközvetítő	645	(+133)

Ahol válogathatnak a jelentkezőkből

A műszaki terület mellett az összesített listán folyamatos növekedést produkál a rendkívül sok fiatalot vonzó jogi pálya, olyannyira, hogy 2009-ben másfélszer többen jelentkeztek első helyen jogi vagy igazgatási szakokra. Jellemzően kimagaslóan jó középiskolai eredményekkel, akár már gyakorlati tapasztalattal rendelkező diákok érdeklődnek a jogi terület iránt, és többeket az sem riaszt el, ha csak költségtérítéses formára nyerne felvételt. A jelentkezők zömében a nagy múltú egyetemek képzéseit preferálják, első helyen egyértelműen az ELTE áll, második helyen a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, majd a Szegedi és a Pécsi Tudományegyetem következnek.

Ahogy a jogi pálya kapcsán felmerült az ELTE neve, úgy elsőként említhetjük a budapesti egyetemet az intézményi top 15-ben is. Bár megnőtt a felsőoktatásba jelentkezők száma, a négy nagy múltú egyetem (ELTE, Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem, Pécsi Tuda-

mányegyetem) vezető pozíciója nem változott, sőt ötödikként még a Miskolci Egyetem is csatlakozott hozzájuk.

TOP-szakok, 2009

Intézményi szinten az ELTE népszerűségéről beszélünk, szakok szempontjából a gazdasági képzések dominálnak. A turizmus-vendéglátás tavaly szerezte meg elsőbbségét a gazdasági és menedzsment szaktól, ám az idén még tovább nőtt a különbség közöttük. 50 százalékkal többen jelölték meg a pénzügy és számvitel szakot, amely ezzel bezsebelte magának az ötödik helyet, míg a nemzetközi gazdálkodás 1477 fővel visszacsúszott. Továbbra is kiemelkedő pozícióban találjuk a mérnök informatikus és a kommunikáció szakokat, ezeket ezúttal szinte ugyanannyi fiatal jelölte meg. A bölcsészettudományi képzések még mindig a legkeresettebb szakok között vannak, bár elég vegyes képet mutatnak: a nemrégiben debütált andragógia szak és mellette az anglistika is növelte népszerűségét.

Szinte mindegyik képzési területen történt minimális módosulás, az egészségügyi pályára készülőknel az ápolás és betegellátás területén tapasztalható kiugrás, ami 50 százalékos növekedést mutat a jelentkezősekben.

A kommunikáció- és médiatudomány szak a negyedik legnépszerűbb képzésnek bizonyult az idén, viszont meglepő adattal szolgál az eddig évről évre növekvő jelentkezési statisztikát mutató nemzetközi tanulmányok képzés: eziránt megtorpant a diákok érdeklődése, mégis rákerült a húszas listára.

A legmagasabb ponthatárok

Az elmúlt évhez hasonlóan ismét a Budapesti Corvinus Egyetem nemzetközi gazdálkodás szakja nyerte a versenyt, ezúttal 469 ponttal, amely ugyan hat pontos visszaesés a tavalyihoz képest, mégis elegendő volt a győzelemhez. 2009-ben a felsőoktatási intézményekbe való bejutáshoz nem húzták meg sehol a 480-as ponthatárt, de a már említett BCE nemzetközi gazdálkodás szakon, valamint a második helyen szereplő, nemzetközi tanulmányok szakon (462 pont) kellett a legmagasabb pont.

Emellett az idén még olyan szakok emelkednek ki a mezőnyből magas pontjaikkal, amelyek egyébként is a preferenciasorrend élén szerepelnek: azoknak a diákoknak, akik a Semmelweis Egyetem általános orvosi karát választották 437 pontot kellett gyűjteniük a bejutáshoz, hasonlóan magasan húzták meg a határt az ELTE kommunikáció és médiatudomány szakján, ahova 451 pont kellett, ez a szám a Szegei Tudományegyetemen 413 volt. A SOTE más szakjai is remekeltek, így a fogorvosi karra 434, a gyógyszerészkarra 406 ponttal lehetett bekerülni.

A szakok preferenciasorrendjében jelentős változás az idén sem történt, mégis erőteljes dominanciával belépett a körbe a jogi és igazgatási terület, 2009-ben másfélszer annyian választották a jogi pályát, mint tavaly. A jogászképzésen is magasan kellett teljesíteniük a diákoknak, átlagosan 421 és 432 között mozognak a pontok.

A legalacsonyabb ponthatárok

Évtizedes probléma, hogy tanárképzésre a legrosszabb teljesítményű diákok kerülnek be. Ennek oka a pedagóguspálya alulértékelttsége. Fizikatanári szakra pedig már évek óta az egyik legalacsonyabb pontszámmal lehet bejutni. Ráadásul azért, mert már az általános és a középiskolában megutáltatják a diákokkal a reáltárgyakat. Ez gyűri tovább a felsőoktatásba, majd onnan a tanárok révén vissza a közoktatásba és így tovább. A jelenség az oktatáskutatók szerint tehát nem újdonság, de a mesterszakos felvételik révén most még szembetűnőbb. Különböző ösztöndíjakkal vonzóbbá lehetne tenni a szaktanári pályát.

Ugyanakkor nem fizika vagy kémia szakos, hanem általános természettudományos tanárokat kellene képezni – mondja *Polónyi István* oktatáskutató. Ez lehetővé tenné a minőségi oktatást, a válogatást a jelentkezők között – biológia vagy kémia szakra többnyire

jobb eredményekkel érkeznek a felvételizők –, ráadásul a végzetek jobb munkaerőpiaci eséllyel indulnának egy ilyen diplomával. Igaz, ez sok érdeket sértene, mert azonnal kétségessé válna számos fizika vagy kémia tanszék önállóságának létjogosultsága.

A diákok emelnék a ponthatárokon

A középiskolások egyetértenek a felsőoktatási intézményvezetők álláspontjával, mely szerint 200 pontra emelnék a 160 pontban meghatározott felvételi minimumot. (A maximálisan elérhető pontok száma jelenleg 480 pont.) A Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) országos középiskolai kutatásában részt vett diákok fele teljes mértékben egyetért a ponthatárok emelésével. Az elmúlt év tapasztalatai bizonyítják a diákok elvárásait. 2008-ban egy átlagos felvételiző 343 pontot ért el, és egy szakon sem kellett a maximumot teljesíteni. Kiemelkedő 475-ös ponthatár egyedül a Budapesti Corvinus Egyetem nemzetközi gazdálkodás szakán volt. A diákok 85 százaléka így pótfelvételi nélkül bekerült a választott egyetemre. Az idén felvételizők ezért nem véletlenül optimisták: 73 százalékuk hisz benne, hogy az érettségi évében felveszik, és további 20 százalékuk gondolja, hogy legkésőbb az érettségit követő évben bekerül. Mindössze 2 százalék nyilatkozott úgy, hogy egyáltalán nem számít sikeres felvételire. A bejutással kapcsolatban legbizakodóbbak a műszaki (86%), jogi és igazgatási (81%), bölcsészettudományi (79%) és orvosi (79%) pályára készülő diákok. A kutatás alapján megjósolható az is, hogy a következő két évben mely területeken várható a ponthatárok emelkedése: a művészeti, orvosi, társadalomtudományi és informatikai pályák az ideinél jóval népszerűbbek lesznek, míg a jelenleg közkedvelt gazdasági terület visszaesésre számíthat.

2010-ben változnak a támogatott helyek

A kormány döntése alapján a 2010-2011-es tanévben - a most szeptemberben induló tanévhez hasonlóan - 56 ezer hallgató felsőfokú tanulmányait támogatja az állam. A támogatottak összlétszámában nincs, ám a képzési területek eloszlásában van változás. Nem csökken Magyarországon a diplomások iránti kereslet, az egyes szakmák telítettségén, illetve hiányán azonban mindenképpen változtatni kell. Éppen ezért a kormány úgy határozott, hogy csökkenti az államilag finanszírozott képzésbe felvehetőket számát a bölcsész szakokon 350 fővel, a társadalomtudományok területén 250 fővel, a pedagógia, valamint a jogtudományok területén pedig 100-100 fővel. Ezzel párhuzamosan növelik az állami képzésben részt vevők keretlétszámát a műszaki területen 250 fővel, a gazdaságtudományok területén 300 fővel, az orvostudományi és egészségügyi szakterületeken 100-100 fővel, az agrártudományok területén pedig 50 fővel. A felsőoktatási törvény értelmében mesterképzésre a 3 évvel korábban alapképzésre felvettek 35 százalékát lehet felvenni, ez 2010-ben 19 600 hallgatót jelent.

Meghosszabbított jelölési határidő: 2009. szeptember 30.

A Tempus Közalapítványnak a „Kreativitás és Innováció Európai Éve 2009” magyarországi programsorozatához kapcsolódóan a Mentor Magazin és együttműködő partnerei: az *Osztályfőnökök Országos Szakmai Egyesülete*, a *Független Pedagógus Fórum*, a *Tanárképzők Szövetsége*

„Az Év Mentora Díj – 2009” és Pedagógusfesztivál

cimmal országos felhívást tesznek közzé:

Az oktatás-nevelés-képzés minden szintjéről, az óvodától kezdve a középiskolán és felsőoktatáson át a felnőttképzésig **keressük a legsokoldalúbb, legkreatívabb, innovatív pedagógusokat, akik az új kor új nevelői eszményét testesítik meg. Az átalakuló szakmát jelképezi a díj neve is.**

Díjátadás 2009. november 21-én, a közoktatás napjához kapcsolódva, gálaműsor és pedagógusfesztivál keretében.

Fővédnök: **Oláh György** Nobel-díjas kémikus.

A program fő támogatói: a **Magyar Innovációs Szövetség** és a **Magyar Tudományos Akadémia**.

A kiírás feltételeiről, valamint a jelölések módjáról részletes információ „Az Év Mentora Díj – 2009” honlapján olvasható, amelyen folyamatosan lehet tájékozódni a jelöltekről, valamint a díjjal kapcsolatos minden fontos eseményről: www.mentordij.eu; www.mentormagazin.hu; www.mendordij.hu

Beszámoló a Szakképzési Szakértői Bizottság (ACVT) üléséről

Összeállította: Békési Tamás, a PSZ Elnökségének tagja, a magyar szakszervezetek képviselője a bizottságban

Az Európai Bizottság mellett működő ACVT 2009. június 22-23-án tartotta legutóbbi ülését Brüsszelben, amelyről az alábbiakban adunk áttekintést.

Bizottságunkban, mely az Európai Bizottság (az unió kormánya) mellett működik, 2004 óta képviselem a magyar munkavállalókat.

A program szerint – mint mindig – első nap délelőtt a három oldal (munkaadói, munkavállalói, kormány-) képviselői (minden országból) külön-külön alakították ki az álláspontjukat az egyes előterjesztésekről, amelyeket a plenáris ülésen az oldal szóvivői képviseltek. Délután és másnap plenáris ülésre került sor. A délelőtti oldaluléseken már általában látszik, mely kérdések fognak nagyobb vitát kelteni a plenáris ülésen. Úgy látom, az egyes országok delegáltjainak, függetlenül attól, hogy melyik oldalt képviselik, azonos a véleményük a vitákban, vagyis előre egyeztetett célokkal érkeznek a küldöttségek.

Bizottságunk általában az Európai Bizottság (EB) javaslata alapján készülő előterjesztésekkel foglalkozik, melyek később a miniszterek tanácsa elé kerülnek. Ezek később az Európa Parlament elé jutnak a kodifikációs eljárás folyamán, illetve találkozunk még az Európai Bizottság számára, megrendelésére készített dokumentumokkal. A bizottság konzultatív jellegéből adódóan megvitatta az előterjesztéseket, kérdéseket tesz fel az előterjesztőknek, kritikákat, javaslatokat fogalmaz meg. Az ülések levezető elnökségében most is helyet kaptak a CEDEFOP (Európai Szakképzés Fejlesztési Központ) képviselői. A bizottság képviselői nyitva állnak a vitára, az élesebben kritizált előterjesztéseket hajlandók módosítani, javaslatainkat befogadni. Többen felvetették – szerintem joggal –, hogy a különböző előterjesztések nem mindig koherensek, esetleg ellentmondások is felfedezhetők az anyagokban.

A válság kezelésével kapcsolatos napirendi pont kiemelt szerepet kapott a **munkavállalói oldal ülésén**. Világossá vált, hogy a korábbiakkal ellentétben ma már mindenki elismeri: nagyon súlyos gondokat okoz az unióban a gazdasági válság. Egyelőre várat magára a kilábalás, a bizottság sem tud egyértelmű direktívákat adni a megoldáshoz.

A gazdaság ösztönzése céljából 19 milliárd eurót kíván az unió az Európai Befektetési Bankon keresztül az Európai Szociális Alapba tenni a nehéz helyzetbe került munkavállalók megsegítésére. Egyetértettünk abban, hogy a pénzt érdemes képzésre fordítani, így hasznosul a legjobban.

Az egyes országok képviselői otthonról hozott sokkoló példákkal mutatták be a válság következményeit. A cégek kevésbé alkalmaznak tanulókat. A legaggasztóbb hírek a balti köztársaságokból érkeztek, holott a köztudottan legnehezebb helyzetben lévő Észtország képviselői nem is voltak jelen. A litván kollégánál elmondta, hogy náluk sajnos folyamatosan csökkentik a szakképzési kiadásokat, iskolákat zárnak be. Új rendszert vezettek be a munkanélküli ellátásban, eszerint aki képzést vállal, elveszíti a munkanélküli segélyt. Úgy érzik, lényegében nincs szociális párbeszéd. A lett képviselő még azt is hozzátette, hogy náluk például irányítója sincs a szakképzésnek.

Németországban a részmunkaidősök száma rövid idő alatt 100 ezerről 1,1 millióra emelkedett. A szociális minisztérium támogatja azokat a cégeket, ahol át- és továbbképzik magukat a dolgozók. Náluk nem esett vissza a szakképzés, sőt növelik a szakképzési befektetéseket. Ez - szerintük - helyes út, ugyanezt javasolják a szociális alapnak is. Sajnos azonban itt is csökken a tanulólétszám, főleg az iparban. Fontos lehet a hiányszakmák korai felismerése.

Luxemburg küldötte szerint világossá kell tenni a különbséget a „hagyományos” részmunkaidő és a válság következtében kialakult részmunkaidő között. Nagy problémának tekinthető az is, hogy miközben magasan kvalifikált és alacsonyan kvalifikált munkaerőre volna szükség, a középszintű végzettségű dolgozókból van túl sok a munkaerőpiacon.

A dán képviselő szerint különösen aggasztó a pályakezdők helyzete, az ő munkanélküliségük.

Pozitív példaként hallottunk Ausztriáról, ahol a kormány nyitott olyan képzési helyeket, amelyek hiányoznak, és szükség van rájuk. Ezzel tudják ellensúlyozni a gazdaságban megszűnő tanulólétszámot.

Finnországban a fizetetlen szabadság terjed, inkább ezt választják a munkavállalók és munkaadók az elbocsátás helyett.

Egyedül a román kolléga jelentette ki, hogy nem érinti őket a válság, emiatt nem jelentkeztek gondok a szakképzésben sem.

Az oldalulésen közös álláspontként fogalmaztuk meg: még a válság idején is a legfontosabb, hogy a szakképzést erősítsük, mert ez teremthet új munkahelyeket. Világossá kell tennünk, hogy a képzés azért is fontos, mert minél tovább munkanélküli valaki, annál nehezebb az újbóli munkába állás.

A másik alapos vitára okot adó napirend az *Európai Bizottság által készített előterjesztés* volt, amely 2020-ig terjedő szakképzési *kínálat-prognózissal* foglalkozik. A tervezet kemény kritikákat kapott. A kelet-európai küldöttek egyenesen a tervgazdasággal való párhuzamot emlegették.

A német kolléga szerint a stratégia kialakításában, új szakképzések meghatározásában is részt kell vennie a szociális partnereknek, sőt a kérdésben új szövetséget lehetne kötni a munkaadókkal, szektorális szinten. Fontosnak nevezte a hiány-szakképzések korai felismerését. Félő azonban szerinte, hogy ne csak egy új pénzcatornát lássanak benne, hanem érdemi munkára is kerüljön sor.

A francia küldött szerint az előterjesztésben rengeteg bizonytalansági tényező van az előre jelzett időtartamban, pl. nem tudjuk, mi lesz a felhasznált eszközök hatása (EQF, ECVET), és nem látjuk a demográfiai folyamatokat sem. Nem tudjuk, mennyire lesz mobil a munkaerő, ráadásul azok, akik nehezebben találnak munkát, nem is mobilak.

A **plenáris ülésen** a köszöntő és a napirend elfogadása után bizottságunk elfogadta az előző, 2008. szeptemberi ülés jegyzőkönyvét.

A legnagyobb érdeklődés természetesen itt is azt a vitát kísérte, amelyik a *gazdasági válság következtében a szakképzés előtt álló kihívásokkal* foglalkozott. Ehhez kapcsolódva több előadást hallgathattunk meg.

A balti államokból érkezett, a munkavállalói oldalt képviselő előadókól megtudtuk, hogy bár korábban sok befektetés érkezett, az utóbbi időben a kormányok nem tettek megfelelő intézkedéseket a válság következményeinek enyhítésére, ezért jelentősen nőtt a munkanélküliség, aggasztó szociális feszültségek alakultak ki, demonstrációk, sztrájkok, jellemzik hétköznapjaikat. Különösen nehéz körülmények között van Észtország, de Litvánia is csőd közeli helyzetbe jutott. A kormányok csökkentik a kiadásokat, a szakképzésre fordított pénzeszközöket is. A munkavállalók szívesebben döntenek a segély mellett, ahelyett hogy az átképzést vagy a részmunkaidőt vállalnának. Arra is felhívták az előadók a figyelmet, hogy a bajok átterjedhetnek más régiókra is, mert a munkanélküliek máshol kereshetnek munkát, ezáltal továbbviszik a problémákat.

A finn képviselők előadásából kiderült, hogy országuk jó helyzetben van, a válság nem érinti mélyen gazdaságukat. A kormány programot dolgozott ki, amely segíti a munkavállalókat, akik át- vagy továbbképzik magukat. Ilyen támogatást ajánlanak a munkanélkülieknek és a pályakezdőknek is.

Franciaország helyzetéről is egy előadásból tájékozódunk. A kormány 17 milliárd eurót fordít a válság leküzdésére. Az összeg nagy része munkahelyteremtést szolgál. Emellett azonban támogatják a munkahelyüket elvesztő munkavállalók át- és továbbképzését. Külön figyelmet fordítanak a munkaerőpiacon frissen belépni szándékozókra, pályakezdőkre, valamint a képzettség nélküliekre, alacsony képzettségűekre. A munkába bevonják a szociális partnereket is, közösen dolgozták ki az intézkedéseket. Úgy látják, nem elegendő a rövid távú krízismenedzselés, hosszú távú programok szükségesek.

A német előadásból megtudtuk, hogy a működő érdekegyeztetési csatornákon kezdődtek tárgyalások a válság következményeinek enyhítésére, a válság megoldására. Példaértékű az együttműködés a munkaadók és munkavállalók között. Fontos cél, hogy a pályakezdők számára perspektívát kínáljanak, valamint a tanulólétszám megőrzése is. Az át- és továbbképzésre is sok pénzt nyertek el az európai szociális alaphoz.

A hozzászólásokból sok hasznos információt tudhattunk meg. Érdekes a finn példa, ahol a munkavállalók továbbképzése része a kollektív- és munkaszerződésnek.

A kormányoldal szóvivője elmondta: álláspontjuk szerint sajnos a válságra nincs megoldás, de segíteni lehet a munkavállalóknak, hogy új képzettséget szerezzenek. Ebben szerintük kofinanszírozás szükséges, tehát nem csak az állam és az unió, hanem a munkavállaló, munkaadó is vegyen részt a képzések finanszírozásában. Nagy hangsúlyt kell kapnia az új szakképesítési igények korai felismerésének. Fontosnak nevezte a szorosabb együttműködést a képzésben a szociális partnerekkel.

A munkavállalói oldal is a kormányok és szociális partnerek szoros együttműködését emelte ki. Az oldal álláspontja szerint támogatni kell a képzési intézkedéseket, de csak a leghatékonyabb képzésbe szabad pénzt tenni.

A plenáris ülésen is nagy vitát gerjesztett az „Új kompetenciák új foglalkozásokért” című előterjesztés, valamint az, amelyik az *Európai Bizottság által készített, 2020-ig terjedő szakképesítési kínálat-prognózzal* foglalkozott. Az írásbeli előterjesztés szóbeli kiegészítésében elhangzott, hogy EURES- és PLOTEUS-portálokat integrálták, de az a cél, hogy a nemzeti munkaerő-piaci adatbankokat is kapcsolják össze. A hiány-szakképesítések korai felismerése természetesen a tagállamok, a munkaügyi hatóságok szoros együttműködését feltételezi. Külön figyelmet szentelnek az ún. „zöld munkahelyeknek.” A bizottság júliusban publikálja az e témában született tanulmányokat. A munka áprilisban fejeződik be a barcelonai konferenciával.

Ezt a napirendet a CEDEFOP előadása egészítette ki, amely a 2020-ig tartó prognózzal foglalkozott. A szervezet 2005 óta készíti elemzését. A tanulmány legfontosabb megállapítása, hogy megéri a tanulóba és a képzésbe is invesztálni, ez jelentősen javítja a munkavállaló munkaerő-piaci esélyeit. A tanulmány letölthető a CEDEFOP honlapjáról: http://www.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=546

Több észrevétel, kritika hangzott el. Általában rendkívül szkeptikusak voltak a hozzászólások. A portugál kormány tisztviselője azt vetette fel, hogy a válság jelentősen átírhatja a tanulmány megállapításait, új prognózis készítésére lehet szükség a válság után. Az előadók azt válaszolták, hogy talán év végére világosabb lesz a kép, utána lesz tervük erre nézve, de ez sajnos még bizonytalan.

A finn kormány képviselője pedig azt mondta, hogy az elemzés csak a mostani helyzet alapján készült előrejelzés, csak erre érvényes: ha változnak a képzési rendszerek, máris nem jók az adatok.

A munkaadói oldal szerint mindenképpen modernizálni kell a képzési rendszereket, tudatosítani kell a képzettség fontosságát a munkavállalókban. Fontosnak tartják őket is a hiány-szakképesítések gyors észlelését. Általánosan is igaz, hogy közelebb kell hozni a szakképzést és a munka világát.

A kormányzati oldal szerint elengedhetetlen a szakképesítési rendszerek folyamatos igazítása az igényekhez, a képzés tartalmi és szerkezeti modernizálása.

A munkavállalói érdekképviseletek szerint ezt a fajta előrejelzést Európa egyes országaiban már korábban kipróbálták, de nem működött. Kérdés, hogy van-e értelme ilyen típusú „jóslásokat” készíteni, hiszen szükségszerűen túl nagy a bizonytalansági tényező. Nehéz pl. előre jelezni az emberek szándékait, vagy a munkaadók lehetőségeit, hiszen ők sokszor azt sem tudják, mi lesz egy hónap múlva. Ezért inkább a szektorális párbeszédet kellene megerősíteni. Emellett rugalmas szaképzési és képzési rendszert kellene működtetni, amely alkalmazkodni tud a folyamatosan változó igényekhez.

Ezt erősítette a francia munkavállalók képviselője is, amikor felvette, hogy egy technológiai ugrás is felülírhatja az előrejelzéseket. Ezért fontosabbnak tartaná inkább olyan általános követelmények (kompetenciák, készségek, képességek) meghatározását, amelyek nélkülözhetetlenek a munkaerőpiacon. Ezzel egyetértve a spanyol munkaadók képviselője is azt mondta, hogy ma a legfontosabb a munkavállalók alkalmazkodóképessége.

A következő napirendi pont a *koppenhágai folyamat értékelésével* foglalkozott. A bordeaux-i kommunikációhoz kapcsolódva a jövő év elejére kérdőív készül a szociális partnerek bevonásával, külön a munkavállalók, munkaadók és a kormányok számára, mely alapján 2010 év

végére jelentés születik a folyamat jelenlegi állásáról. A dokumentum alapkérdése, hogy miképp lehet a szakképzés segítségével ösztönözni a fellendülést. A kérdőív alapján képet kaphatunk majd arról: hogyan hatottak, hatnak az eddig bevezetett intézkedések a szakképzésben. A riport segítséget nyújt újabb prioritások megfogalmazásában, a jövő szakképzési politikájának kialakításában.

A napirendet a CEDEFOP előadása egészítette ki, amely a kérdőív, a riport szerkesztésének kérdéseivel foglalkozott. A kérdőív és a riport fő témakörei a következők lesznek: a szakképzés és a munkaerőpiac közötti szorosabb kapcsolat, a tanulóképzési helyek számának alakulása, az alacsony képzettségűek esélyei, kreativitás és innováció, tanárképzés, az egyes képzési szektorok közötti különbségek stb.

A hozzászólások között többször felmerült az a kérdés (pl. portugál kormány), hogy miért három különböző kérdőív alapján dolgoznak a szakemberek. A bizottság képviselői azt válaszolták, hogy a témák ugyanazok, de a szociális partnerek másként látják az egyes kérdéseket.

A többi hozzászólás inkább általánosan érintette a koppenhágai folyamatot. A munkavállaló a gazdaság élénkítésére szolgáló új eszközöket várna a munkától. Kapjon nagyobb hangsúlyt a mobilitás. Azt is elmondták, hogy gyakrabban kellene a dokumentumot aktualizálni.

A kormányoldal szerint először a gazdaság konszolidálására van szükség, utána beszélhetünk csak stratégiáról. Hiányolják a nyelvoktatás erősítését a prioritások közül. Fontosnak tartanák, ha sikerülne bizonyos interszektoralis tanulási eredményeket meghatározni.

A munkaadói oldal szerint a koppenhágai folyamat siker, de a továbbiakban még szorosabb együttműködés szükséges a szakképzésben, különösen a transzparencián kell még sokat dolgozni.

A német kormányzati szakember először is üdvözölte az ACVT összehívását, és hogy végre tartalommal töltik meg, ugyanis korábban csupán formális szerepet szántak a grémiumnak. Viszont a napirendi ponthoz kapcsolódva meglehetősen határozott kritikával illette a bizottság tevékenységét. Szerinte jobb volt az ilyen fontos kérdésekben a korábbi munkamegosztás és együttműködés a tagállamok és a bizottság között, így az egyes országoknak és a bizottságnak is volt feladata a kidolgozásban. Éppen ezért nem értette, hogy most miért csak a bizottság egyedül készítette az előterjesztést. Szükségesnek mondta továbbá egy egységes filozófia, egységes képzési arc kialakítását a szakképzésben. Pozitív példaként említette az Egyesült Államokat és a Távol-Keletet. Olyan kérdéseket tisztázását sürgette, mint pl.: hogyan lehet a felsőoktatást és szakképzést közelíteni egymáshoz, vagy miért nincs egységes eszköz, vezérelv az egyes szakmák transzferálásához, illetve az Európai Képzési Keretrendszerbe való besorolásához. Fontosnak tartotta egy európai szakképzési bizonyítvány megerősítését, amely segítené a mobilitást, ebben szerinte kezdeményező szerepet kell vállalnia a bizottságnak. A jelentések helyett végre operatív programokra volna szükség - szerinte.

Hasonló gondolatokat fogalmazott meg az olasz kormány képviselője is, amikor egységes uniós eszközök kidolgozását sürgette a képzés és a munkaerőpiac közti távolság áthidalására. De nem szeretné, ha közben új bizottságok nőnének ki a földből. A portugál kormány szakembere már így is átfedéseket lát egyes munkacsoportok, illetve egyes tevékenységek között.

A következő napirend „*az európai mobilitási zöld könyv*” kidolgozásával foglalkozott. Megtudtuk, a könyv alapját képező kérdőívet július 7-én fogják elfogadni. Az on-line kérdőívet december 15-ig lehet majd megválaszolni. A szakértők számára egy hosszabb kérdőív is készül, kitöltésére többek között az ACVT tagjait is fel fogják kérni. 2010-ben kezdődhet meg a kérdőív értékelése és a tanulmány elkészítése.

Ebben a napirendi pontban hallhattunk tájékoztatást a gyakorlatok, tanulók mobilitásával kapcsolatos intézkedésekről. A tervek szerint a jövőben a Leonardo-programot 3 külön célcsoportnak írják ki külön a szakiskolásoknak, külön a már végzeteknek, gyakorlatoknak, valamint külön a duális szakképzésben részt vevők számára.

A következő napirend az *Európai Képzési Keretrendszerrel (EQF) jelenlegi állásával* foglalkozott. Úgy látszik, a legtöbb európai országban számottevő munka folyik a nemzeti képzési keretrendszerek kidolgozására. Eddig egyelőre csak Írország készítette el nemzeti jelentését, de még további 5 ország fogja az idén nyilvánosságra hozni saját jelentését. Több ország csak jövőre, illetve lesz olyan is, amelyik csak

2011-ben. A cél természetesen az, hogy az EQF kösse össze az egyes nemzetek rendszereit. Ezért 2012-től a bizonyítványoknak tartalmazniuk kell az EQF-szintre való hivatkozást is.

A célok megvalósulása érdekében szakértői munkacsoport jött létre, mely a tagállamokkal, szociális partnerekkel közösen tevékenykedik. Jelenleg párhuzamosan folynak a munkák az egyes országokban, illetve klaszterekben. A csoport 10 kritériumot dolgozott ki, melyek segítségével az egyes nemzeti rendszerek könnyebben érintkezhetnek egymással. A bizottság támogatja az egyes nemzetek közötti párbeszédet. Elhangzott az is, hogy 2 millió eurót fordítanak a pilotprojektekre, amelyeket az egyes nemzeti koordinációs pontok szerveznek.

Az utolsó előtti napirendi pont az ECVET (kreditrendszer a szakképzésben) jelenlegi állásáról szóló tájékoztató volt. Mint ismeretes, idei elfogadása után a rendszert 2012-re a részt vevő országok beépítik saját képzési rendszerükbe. Ezután 2014-ben a bizottság megbízásából riport készül a bevezetés tapasztalatairól. Az ECVET-tel kapcsolatos munkálatokat segíti a bizottság, 10 pilotprojekttel támogatást 2008-ban. Elkészül az ECVET felhasználói kézikönyvének első változata is.

Az ECVET strukturálisan úgy épül fel, hogy létrejön egy szélesebb ún. ECVET-hálózat és egy szűkebb, ún. felhasználói csoport is, ez utóbbi végzi a legfontosabb munkát, országonként két fővel.

Hasonló struktúrát építenek ki az EQARF (minőségbiztosítás a szakképzésben) rendszerhez is, amelynek jelenlegi állásáról szóló tájékoztató az ülés utolsó napirendi pontja volt. A tágabb szakemberekből álló szervezetet itt is hálózatnak hívják majd, a szűkebb csoportot ún. vezető csoportnak. A rendszer kialakítása 2011-ig tart, addig befejeződnek a kialakítást célzó projektek is.

Az olasz kormány szakértője aziránt érdeklődött, hogy miért húzódik el ennyire a munka, a svéd kormány képviselője pedig azt kérdezte: miért nem lehet azonos a két rendszer vezető testülete. Erdemi választ a kérdésekre nem tudtak adni a bizottság képviselői, azt hangoztatták, hogy a két program külön indult, a folyamatos-ságot igyekeztek biztosítani, ezért nem merült fel az egységes vezetői csoport kialakítása.

Legvégül a második félév svéd elnökségének tervezett programjáról hallhattunk rövid tájékoztatót.

ÖSSZEFÜZ AZ EGÉSZSÉG

Divatba hozzuk az egészséges életmódot!

A Média Unió „Nincs de!”-kampánya újabb mérföldkőhöz érkezett. Az országos kampány szervezői ezúttal olyan versenyre mozgósítják a lakosságot, melynek tétje maga az egészség. A Pfizer Gyógyszer-kereskedelmi Kft. támogatásával megvalósuló „Összefűz az egészség”-pályázat célja sokkal több, mint ismeretterjesztés: a hétköznapi emberek és közösségek ösztönzése annak érdekében, hogy életvitelüket, illetve közvetlen környezetüket egészség-tudatosabbá tegyék, és a gyakorlatban is megvalósítsák az eddig csak halogatott életmódváltással kapcsolatos terveiket és álmaikat. A közös díj a pozitív példák felmutatását és az egészséges életmód népszerűsítését helyezi előtérbe. Pályázni lehet táplálkozással, dohányzással és mozgással kapcsolatos témakörökben.

Az új program azt hangsúlyozza, hogy az egészséges életmód kialakításához bárki hozzájárulhat. Célja az egészségesebb életvitel és környezet elérése a magyar lakosság körében, az olyan berögzült rossz szokások megváltoztatása, melyek az egyén egészségi állapotát befolyásolják, és kihatnak a környezetre is, valamint elősegíteni azokat az egyéni vagy közösségi kezdeményezéseket, amelyek megváltoztatják egy ember vagy emberek egészség-gel kapcsolatos gondolkodását és hozzáállását, és felhívják a figyelmet az egyéni felelősségre.

A Sonda Ipsos egy 1 000 fős országos reprezentatív kutatást végzett a „Nincs de!”-program hatékonyságának a vizsgálatára. Az elmúlt időszakban a lakosság 8%-kal emlékszik jobban az egészséges életmóddal összefüggő hirdetésekre, mint a kampányt megelőző felmérés idején. Ez a

növekedés – valószínűsíthetően – a Média Unió kampányának köszönhető. Csaknem minden második magyar felnőtt emlékszik vissza a „Nincs de!”-kampány hirdetéseire (48%), legtöbbször a tévében találkozott velük (44%). Legtöbbször a dohányzással, az alkoholfogyasztással, a rossz táplálkozási szokásokkal, a mozgáshiánnyal, az egészséges táplálkozással kapcsolatos üzenetekre emlékeztek. A kampány az átlagnál jobban vonzotta a fiatalokat, a magasabb iskolai végzettségűeket, a gazdaságilag aktívakat, a magasabb társadalmi státussal rendelkezőket. Kevésbé emlékeznek a hirdetésekre az alacsonyabb társadalmi státussal rendelkezők, az idősek és a kevésbé iskolázottak. Ez utóbbiak jellemzően azok a társadalmi csoportok, amelyek – mint az a januári kutatásból kiderült – úgy vélik: keveset tehetnek saját egészségük érdekében. Vagyis elmondható, hogy a kampány emlékezetesebb azok körében, akik eleve „nyitottabbak” voltak az ilyen üzenetekre.

A felmérés adatai igazolják a további aktivitás szükségességét, a lakosság figyelmének folyamatos ébrentartását az egészségmegőrzés iránt. A pályázat lehetőséget ad mindazon csoportoknak is, amelyek eddig úgy érezték, hogy nem kaptak megfelelő ösztönzést az egészségesebb életvitelre.

A pályázatra a jelentkezéseket mozgás, táplálkozás és dohányzás témakörben várják öt kategóriában. Pályázhat magánszemély, oktatási intézmény, munkahelyi vagy egyéb közösség, illetve sajtóorgánium. A pályázatok szöveges és képi (pl. fotó, videó) dokumentációját a www.egeszsegdij.hu honlapon tehetik közzé a pályázók, és így mutathatnak példát az egészséges életmód és az egészség-díj iránt érdeklődő látogatóknak.

A sajtó bevonását különösen fontosnak tartják a pályázat létrehozói, hiszen a média hatása kétségbevonhatatlan az egészségtudatosításban. Ebben a kategóriában az egészséges életmódra váltást motiváló cikkek, riportok publikálását és/vagy egészséggel kapcsolatos események szervezését díjazták.

Az egyéni, közösségi és oktatási intézményi kategóriák értékelésénél figyelembe veszik az életmódváltásban bekövetkező változtatások minőségét és mértékét, a megvalósítás menetét, a közösségi kategóriákban a megvalósításban elkötelezett segítő, támogató közösség csapatomunkáját. A pályázat fődíja egy „Összefűz az egészség 2009”-díj és bruttó 500 000 Ft pénzdíjazás kategóriáért. A pályázat eredményét a 2009. december 3-án tartandó díjátadó ünnepségen hirdetik ki a szervezők.

A pályázatban való részvétel feltétele a *jelentkezési lap* kitöltése, mely letölthető a www.egeszsegdij.hu honlapról, valamint az 1/801-74-55-ös telefonszámon is igényelhető. A beküldési határidő 2009. november 20. A jelentkezési lapon kérjük feltüntetni a pályázat rövid leírását, megvalósításának várható idejét (a pályamű megvalósítása túlhaladhatja a pályázat lezárásának dátumát).

Pusztay András, a Média Unió elnöke-nek üzenete: „A »Rajta is áll vagy bukik az egészséged megőrzése«-kampány kezdete óta számtalan pozitív kezdeményezés jutott el hozzánk, melyre felhívták a Média Unió Alapítvány figyelmét. Örülünk, hogy a Pfizerrel közösen most arra is lehetőség van, hogy díjazzuk azokat, akik aktívan tesznek önmaguk és a környezetükben élők egészségének érdekében.”

HAZAI MOZAIK

Gyémántdiplomások

Ünnepelt a mezőkövesdi nyugdíjas pedagógusok kis közössége. Két kedves kolléganő gyémántdiploma tulajdonosa lett. *Elek Gyuláné Klárikát és dr. Kellner Józsefné Ilonkát* nagyon sokan szeretik, tisztelik városunkban és a környék településein. Ők most az ünnepeltek.

Bizony, 1949-ben nagy dolog volt a családokban, ha egy leánygyermek „diplomás” akart lenni. Bennük cél, erős elhatározás munkált, hogy gyerekeket tanítsanak, neveljenek. Tervük sikerült! A komoly szándékból, kitartásból valóság lett. Mindketten igazi, csupa nagybetűs PEDAGÓGUSOK lettek, s tették a dolgukat négy évtizeden át lelkesen, mindig megújulva a rájuk bízott gyerkőcökért.

A mai fiatalok már csak szüleik és nagyszüleik elbeszéléseiből tudhatják, milyen esztendőök jártak akkoriban. Háború utáni évek, szegénység, nélkülözés, ami szerencsés, erős akaratú, kitartással, lelki gazdagsággal párosult.

Klárka és Ilike kis faluban kezdtek friss diplomásként. Nem csoda, hogy gyorsan megszerették őket szerénységükért, közvetlenségükért. Már fiatalon, kezdő pedagógusként nagy tekintélyt szereztek.

Az egyszerű, de bölcs gondolkodású falusi emberek mindjárt látták, hogy megbízhatnak bennük, számíthatnak rájuk.

Akkoriban egy pedagógusra az oktató-nevelő munkán kívül sok-sok fontos feladat várt. Derekasán kivették részüket a falu életéből. Színjátszó kör vezetése, könyvtár, énekkar, Nótanács, Vöröskereszt, felnőttképzés, esti dolgozók iskolája és sorolhatnánk. Nem volt szabad szombat, nyári és téli szünet is alig-alig, mert már akkor is a jelentős eseményekre illett felkészíteni a gyerekeket, felnőtteket, ami természetesen a Tanító feladata volt. Aratási, szüreti, karácsonyi ünnepség. S hogy ezekért mi járt? Egy biztos: pénz nem! De ott ragyogtak a csillogó szempárok. A gyermekek nagyon hálásak voltak, hogy megint gazdagodtak egy szép verssel, hogy énekelhettek az énekkarban. És ott sugárzott a szülők bizalma, tisztelete, szeretete. Az anyukák-apukák ügyes-bajos dolgaikkal, féltve őrzött titkaikkal is bátran fordultak a TANÍTÓHOZ, mert tudták, hogy benne megbízhatnak, mert Ő utánajár, s megtalálja a megoldást.

A jó pedagógusra sok-sok feladat hárult a szakmai munkában is. A csodával határos, hogy az újabb és újabb kihívásokhoz mindig párosult a még nagyobb teherbírási.

Elekné Klárka hosszú ideig volt munkaközösség-vezető. Tanácsokat, segítséget adott a környék iskoláiban tanító pedagógusoknak. Természetesen nemcsak szavakkal, de tettekkel is mindig elől járt. Szívesen, örömmel néztük bemutató óráit, amelyekből sokat tanultunk. A fiatal, bizonytalankodó kollégákat igyekezett átlendíteni a nehézségeken, erősítette önbizalmukat. Milyen sokat jelentett ez!

Kellerné Ilonka a tanítványait hozzászoktatta a színpadi szereplésekhez. Bizony tudjuk, milyen nehéz kiállni sok-sok ember elé. Énekkara, szavalói, prózamonddói sok helyen kaptak elismerést, miközben Ő a színpadi függöny mögött izgult tanítványaiért. Ki tudja, hogy hány gyermeket tanított meg évtizedek alatt a szép magyar beszédre, hányszor dolgozott piros tolla a helyesírási hibák kijavításán? Ki tudja hány tanítvány szerette meg az olvasást, a verseket, a népdalokat, a zenét? S mindemellett ott volt a család.

Gyerekek, idős, beteg szülő, akik sok törődést, szeretetet, ellátást igényeltek. A háztartás vezetése, a tiszta ruháról való gondoskodás, egyszerű a család összetartása, de mindig szem előtt tartva a más-napi iskolai kihívásokat, feladatok sokaságát. Jelesre vizsgáztak ebből is! Életük, több évtizedes munkájuk példa volt kortársaik előtt, követendő példa lehet a ma élő és jövő nemzedéke előtt is.

Kis műsorral köszöntöttük ünnepeltjeinket, több szempár is könnytől fényesedett. A néhány perc alatt a fiatalabbak talán arra is gondoltak, vajon kinek lesz még gyémántdiplomája községünkben.

Biztos, hogy az ünnepeltek fejében is lepergett a sok-sok esztendő kemény munkája. 1949 fontos dátum az életükben. Akkor vált valóra álmuk, diplomát szereztek! 50 év múlva 1999-ben átvették az aranydiplomát, most, 2009-ben gyémántdiploma tulajdonosai.

Adja a jó Isten, hogy átvehessék a vas- és rubindiplomát is jó egészséggel!

Mindketten azt mondják, hogy nagyon szép volt! Azt mondják, hogy ha választani lehetne még egyszer, a pedagógus pályát választanák!
Gánóczy Zoltánné nyugdíjastagozat-vezető

Nyugdíjas pedagógusok a főváros V. kerületében

A Belvárosban nyugdíjasnak lenni jó, csurran-cseppen, mondja a közmondás, de ez így van jól. Nagyon sokat törődik az idős emberekkel a kerület polgármestere. Mindig is jó helyzetben voltak a nyugdíjas pedagógusok, mert az előző polgármester is megtett mindent értük.

Én személy szerint az önkormányzattal, a polgármesteri hivatal dolgozóival nagyon jó kapcsolatban voltam, vagyok. Sokáig nem lehetett klubhelyiségünk, társbérletben tevékenykedtünk 20 évig, de most sikerült egy önálló helyiséghez jutnunk a polgármester jóvoltából.

A nyugdíjasok minden évben kapnak kedvezményes burgonyát, karácsonyfát, anyák napjára cserepes virágot. Minden egyes nyugdíjas az V. kerületben hűsvétra és karácsonyra ajándécsomagot vehetett át (kb. 3 000 Ft értékben). Rászorultsági alapon az időseknek fűtéstámogatási segítyt, a diákoknak ingyen bérletet, a középosztálybelieknek méhnyakrák elleni védőoltást adtak. Az aktív pedagógusok ruhapénzt kaptak 70 000 Ft értékben. Az V. kerületben most nyíltak meg a szociális boltok, ez is nagy segítség az idős embereknek és a nagycsaládosoknak.

Mi még büszkélkedhetünk a színesdiploma-ünnepségekkel is. A színvonalas megrendezéssel, megvendégléssel, csodálatos műsorral az önkormányzat dísztermében. Mi egy évben kétszer megyünk kirándulni, a buszt az önkormányzat biztosítja. A pedagógusnapot és a karácsonyi ünnepségünket méltó módon ünnepeljük a Pedagógusok Szakszervezete és a polgármester segítségével. Elmondhatom, hogy a kerületi szakszervezeti titkárral jó a kapcsolatunk, kapcsolatunk. A férje is besegít ünnepnapokon a műsor szervezésével. Szakszervezeti tagjaink közül az egyedülállók egy évben egyszer jutnak segítyhez kb. 10 000 Ft összegben. Próbállok gyógyszer-támogatási segítyt és méltányosságinyugdíj-feltesztéseket is intézni több-kevesebb sikerrel.

Az V. kerületi szakszervezet nyugdíjastagozatának létszáma: 60 fő. A nyugdíjaspedagógus-létszám: 11 fő, akik még dolgoznak, munkahelyükhöz ragaszkodnak, és ott vannak nyilvántartva mint szakszervezeti tagok.

Sajnos, az V. kerület nagyon elöregedett, sokan eltávoznak közülünk, FOGYUNK! Engem nagyon megvisel ez a tény, mert hozzám nőttek az idős pedagógusok.

Zombory Miklósné,
a PSZ Bp. V. ker.-i nyugdíjastagozatának vezetője

A nevelési-oktatási intézmények vezetőinek kinevezéséről

A nevelési-oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok egyre gyakrabban figyelmen kívül hagyják a nevelőtestület, a szülők, a diákönkormányzat véleményét: nem szakmai, hanem más szempontok alapján döntenek. Ezúttal egy fővárosi esetről adunk rövid tudósítást.

Intézményvezetői pályázati anomáliák

Az óbudai Medgyessy Ferenc Általános Iskola 8. B osztályának szülői munkaközössége közleményben tiltakozik, amiért gyerekeik osztályfőnökét eltávolították az iskolából. Kevéssel korábban a tanárnő pályázott az év folyamán megüresedett igazgatói állásra. Ebben a szülői munkaközösség, a diákönkormányzat és a tantestület is támogatta. A kerületi önkormányzat mást, külsőst választott. A pályázó belső tanárnőt pedig gazdasági okokra hivatkozva – az iskolából egyedülként – elbocsátották. A szülők kérik, hogy a tanárnőt helyezték vissza állásába. Az ügyre visszatérünk.

AZ ALSÓ TAGOZATOS OKTATÁS MEGÚJÍTÁSA

Az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal hazai közoktatásra, nevelési-oktatási rendszerre vonatkozó elemzései, javaslatai nemcsak a kormány asztalára kerültek, hanem széles körű nyilvánosságot is kaptak a „Zöld könyv a magyar közoktatás megújításáért” című kötetben, amely megvásárolható a nagyobb könyvesboltokban, szövege letölthető az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal honlapjáról: <http://oktatas.magyarorszagholnap.hu/wiki/ZK>.

A kerekasztal munkájáról, javaslatairól lapunk hasábjain már korábban is többször tájékoztatást adtunk. Ezúttal Nagy József összeállításában az alsó tagozatos oktatás megújítására vonatkozó diagnózist és javaslatokat tesszük közzé rövidített formában. Érdemes összevetni, hogy az „Új tudás”-program nyomán e területre vonatkozó lépések, illetve a válságjelenségekkel összefüggő megszorító intézkedések mennyiben vannak összhangban ezekkel az elképzelésekkel. Kíváncsian várjuk olvasóink véleményét.

Az alsó tagozatos oktatás megújítása

1. Az utóbbi évtizedekben az alsó tagozatra jellemző pedagógiai kultúra alig módosult. Ugyanakkor a rendszerváltás időszakában bekövetkezett változások tovább rontották az alsó tagozat helyzetét. Az irányítás decentralizálása nem járt együtt a döntésekhez szükséges szakértelem megszorozásával, az iskolafenntartók különböző anyagi lehetőségei miatt már az iskolába lépéskor nagy a különbség a tanulási feltételek között, és a szabad iskolaválasztás is tovább növelte az iskolák közötti különbségeket.

A tanulók évfolyamokba sorolása naptári életkor szerint történik, az azonos évfolyatra tartozó gyermekek közötti fejlettségbeli különbségek szélsőségesen nagyok. A magyar iskolarendszer ezeket a különbségeket nem képes eredményesen kezelni. A különböző eredetű hátrányok között az iskola nem tesz különbséget, nem kerül sor a lemaradások okainak feltárására, a differenciált fejlesztésre és a hátrányok kiegyenlítésére. Ennek következményeként az induló szint nagyrészt meghatározza a későbbi eredményeket. Jelentős a lemorzsolódás, általános gyakorlattá vált a valamilyen okból - főleg a támogató családi környezet hiányból fakadóan - gyengébben teljesítők elkülönítése, külön osztályokba, iskolákba sorolása. Ennek következtében a magyar iskolarendszer a fejlett országok rendszerei közül a leginkább selektív.

Az iskola továbbra is tananyagközpontú, a tanári munka leginkább csupán a tananyag közvetítéséből, „leadásából” áll. A gyermekek - tekintet nélkül előzetes tudásukra, fejlettségükre - többnyire ugyanazt, ugyanannyi ideig tanulják. A szükséges készségek kifejlesztése - az elért szinttől függetlenül - abbamarad, amikor lejár a rá szánt idő, így a gyermekek különböző szinten fejdenek be egy-egy tanulási szakaszt, és ennek megfelelően eltérő felkészültséggel és eséllyel látnak hozzá a következő tanulási feladatokhoz. Így folyamatosan növekszik azok száma, akik felkészületlenül, a siker reménye nélkül fognak bele egy-egy új tananyag rész elsajátításába. A kudarc, a folyamatos csalódottság szembeállítja őket a tanulással. Ha egy osztályban többségbe kerülnek azok a gyermekek, akik folyamatosan az aktuális fejlettségi szintjüket meghaladó feladatokkal szembesülnek, kialakulnak a tanulással szembeálló, antiszociális csoportok.

2. Az iskolakezdés sokféle problémája közül különös figyelmet kell szentelni annak, hogy az iskolába lépők nagyon eltérő *fejldési szakaszban vannak*, és ennek súlyos következményei lehetnek. A fejlődés/fejlettség meghatározott szintje az eredményes iskolakezdés feltétele. Az írás, az olvasás, a számolás, az anyanyelvi ismeretek, valamint a gondolkodási készségek elsajátításának meghatározott feltételei vannak, amelyek hiányában a fejlesztőmunka eleve esélytelen. A fejlődési fázis különbségeit egy mindennapi példán szemléltetjük: különböző életkorban kezdünk el járni, ugyanis az öröklött és tanult feltételek különbségei miatt több/kevesebb időre van szükségünk az optimális elsajátításhoz. E kettős eredetű időszükséglet okozza a fáziskülönbséget (a fáziskésést, a fáziselőnyt). A fejlődésbeli fáziseltérések nem feltétlenül vezetnek különbségekhez az elsajátítás minőségében, ha a szükséges idő rendelkezésre áll: aki későn kezd járni, és a szokásosnál jóval több időre volt szüksége az optimális elsajátításhoz, ettől függetlenül még akár gyaloglóbajnok is lehet.

Évtizedek óta ismert, hogy egy-egy iskolába lépő évfolyam tanulói között több mint ötévnnyi a fejlettségbeli különbség. Egy évfolyam legfiatalabb és legidősebb tagja között maximum egy év a naptári életkor szerinti különbség, de ez mentális életkorban kifejezve több mint öt év, a szociális életkort tekintve pedig több mint hat év. Ez azt

jelenti, hogy a legnagyobb fáziskésésű tanulónak átlagos fejlődési tempó esetén két és fél, illetve három többletévre lenne szükségük, hogy az évfolyam átlagát, és öt, illetve hat pluszévre, hogy az évfolyam legnagyobb fáziselőnyű tanulóinak fejlettségi szintjét elérjék. Az itt tárgyalt körbe nem tartoznak bele a súlyos fogyatékossgal élők, akik egy-egy évfolyam 1-1,5 százalékát adják. Ezzel szemben a közoktatási rendszer (különösen az első évfolyam és az alsó tagozat) számára súlyos problémát okoznak azok a gyermekek, akiket gyakran enyhén értelmi fogyatékosnak vagy részképesség-zavarosnak minősítenek, noha többségük esetében feltehetően nem értelmi fogyatékossgáról vagy részképességzavarról, hanem csak számottevő fejlődési fáziskésésről van szó. Ők egy-egy évfolyam 6,5 százaléka.

A kötelező iskolázás a naptári életkor meghatározott napjához köti, hogy mikor kell megkezdeni az iskolai tanulmányokat. Sokáig eltekintettek a gyermekek fejlettségbeli különbségeitől, amelyek mindig is jelen voltak, azonban a folyamatos korai lemorzsolódással, valamint az egymásra épülő iskolafokokat végző kilépésekkel spontán módon *homogenizálódott* a rendszer, nem növekedtek számottevően a megmaradó tanulók közötti fejlettségbeli fáziskülönbségek. A közoktatás általánosan kötelezővé válásával gyökeresen megváltozott a helyzet. Ugyanis a fejlődésbeli fáziskésés azzal a következménnyel jár, hogy az osztály átlagára szabott oktatás megnehezíti a tananyag megértését és elsajátítását azoknak, akiknél hiányoznak az alapok. A magasabb évfolyamokon az egyre bonyolultabb, egyre elvontabb tananyag számukra egyre idegenebbé, érthetlenebbé válik.

Az értelmi és a szociális készségek, képességek fejlődését feltáró mérések sokasága azt mutatja, hogy miközben a tanulók egy része az oktatásnak, a rendszeres otthoni tanulásnak köszönhetően folyamatosan továbbfejlődik, a tanulók negyede-harmada a 4-6. évfolyamtól kezdődően leblokkol, kikapcsol. Hazai méréseink például azt jelzik, hogy a szakiskolai tanulók alapvető értelmi készségeinek, képességeinek átlagos fejlettsége megreked az általános iskola 5-6. évfolyamos tanulóinak átlagos szintjén. A tanulási motiváltság és a szociális készségek fejlődésének eredményei ennél is rosszabb helyzetre utalnak: a legtöbb fejlődésmérés stagnálást, visszafejlődést jelez.

Ezek a folyamatok két különösen súlyos következménnyel járnak. Az imént említett adatokból is egyértelmű, hogy a tanulók fejlettségbeli különbségei nem csökkennek, hanem folyamatosan és határozottan növekszenek. Az iskolába lépők ötévnnyi fejlettségbeli különbségei a 10. évfolyam végéig duplájára nőnek. A legkevesebb fejlett tizedikes tanulók átlagos értelmi fejlettsége az ötödikes tanulók átlagos fejlettségének felel meg. A legfejlettebb tizedikesek átlagos értelmi fejlettsége pedig a 20-21 éves népesség átlagos fejlettségének. (Gondoljunk az általános iskolából túlkorosként lemorzsolódó fiatalokra és a jeles-kitűnő 16 éves gimnazistákra!)

A másik következmény, hogy az induló szint meghatározza a tanulók többségének továbbtanulási esélyeit, egész jövőjét. Egy korábbi vizsgálat eredményei szerint az első évfolyamon és a nyolcadikon elért eredmények között a korreláció 0,86. Ez az adat is megerősíti azt a ma már általánosan elfogadott tény, amely szerint az iskolakezdésig elért értelmi és szociális fejlettség, az években mérhető fejlettségbeli különbségek döntően meghatározzák az egyének életútját.

E problémákat a fejlett országokban már régen felismerték. A reformpedagógiai mozgalmak, irányzatok sokféle megoldással kísérleteztek, az években mérhető, folyamatosan növekvő fejlődési fáziskésésből származó súlyos problémák kezelése érdekében különböző kezelési módok alakultak ki.

3. *Segít-e az évismétlés?* Az évismétlés többletidőt ad a lemaradás, a növekvő fejlődési fáziskésés behozására. A kutatások már a hatvanas években jelezték, hogy az évismétlés önmagában (a tartósan hiányzókat nem tekintve) kevés a lemaradások megszüntetéséhez. Az évismétlés nélküli iskolával (úgynevezett automatikus promócióval) kapcsolatos sokféle kísérlet közül egy mintaszerű kutatás (WORTH, 1971) eredményei szemléltethetik a máig érvényes alapvető jelentőségű következtetéseket. A mintába tartozó iskolákban az évismétlésre bukott tanulók egyik felét továbbengedték a felsőbb évfolyamba, a másik fele a szokásos módon évfolyamot ismételt. A tanév végén az eredményesség 12 alapvető területén felmérést végeztek. A 12 mérés közül nyolcban nem volt szignifikáns különbség a továbblépők és az évismétlők között, három teszt esetén enyhe előny mutatkozott a továbblépőknél, egy teszt esetén pedig az évismétlők eredményei voltak kissé jobbabbak. Mind a továbblépők, mind az évismétlők az osztályaik leggyöngébb tanulói maradtak. Ez a kísérlet is azt bizonyította, hogy nincs értelme a büntető, megalázó buktatásnak, évismétlésnek, egy egész esztendő elvesztegetésének. Ugyanakkor a rendeleti úton létrehozható évismétlés nélküli iskola sem járul hozzá a szélsőséges fejlődési fáziskülönbségekből, a szélsőséges heterogenitásból fakadó problémák megoldásához.

4. *Homogenizálás.* Homogenizáláson itt a tanulók valamely szempont szerinti szétválogatását, elkülönítését értjük az eredményesség érdekében. A homogenizálás legtisztább, legkövetkezetesebb változata (*streaming*) Angliában született a 19. század végén. Adottság, intelligencia, fejlettség szerint az iskolán belül különböző osztályokba válogatták szét az azonos évfolyamú tanulókat. A 20. század közepéig a tanulók mintegy fele ilyen iskolákba járt, majd arányuk fokozatosan csökkent, mára az eredeti változatban alig maradtak ilyen iskolák. A homogenizálás a világon mindenütt sokféle formában elterjedt. A téma rendkívül változatos és gazdag kutatásaiból három fontos következtetést emeltünk ki.

A homogenizálás társadalmi, szociológiai következményei kezdettől fogva, kutatásokkal megalapozottan folyamatos elutasításban részesültek. Olsen például ezt írta: „amikor a tanulókat képesség szerinti osztályokba helyezük, szegregáljuk, akkor intellektuális gettókat hozunk létre, amelyek párhuzamosak a szociális gettókkal, legyen az a gettó akár a Park Avenue-n, akár a Harlemben” (OLSEN, 1971). Hosszú ideig tartotta magát az a meggyőződés, hogy a homogenizált osztályok ebből a szempontból ugyan kifogásolhatók, de homogenitásuknak köszönhetően eredményesebb képzést tesznek lehetővé. A kutatások már a hatvanas években bebizonyították, hogy ez nem igaz. Ha összehasonlítjuk a szétválogatott tanulókkal (homogén osztályokkal) és a heterogén osztályokkal működő iskolák tanulóinak eredményeit, akkor a különböző kutatások végeredményeként kimondható, hogy a homogenizált osztályokkal működő iskolák nem eredményesebbek (HILLSON-HYMAN, 1971). Egy 12 országra kiterjedő UNESCO-vizsgálat már 1963-ban föltárta, hogy a homogén osztályok rendszere növeli a felnövekvő nemzedékek közötti felkészültségbeli különbségeket. Ezeket a tényeket, következtetéseket az újabb és újabb felmérések ismételtelen megerősítik. (Például a PISA-vizsgálatokban rendre azok az országok szerepelnek a legjobban, amelyekben nincs az iskolában korai képességek szerinti elkülönítés, az iskolák befogadják a különbségeket, heterogén összetételűek.) Végeredményben tehát megállapítható, hogy a leírt homogenizálás pedagógiai zsákutcának bizonyult.

5. *Ismeretközpontú és kompetencia-alapú pedagógiai kultúra.* Az ismeretekre alapozott, tananyag-központú pedagógiai kultúra nem fordít kellő figyelmet a kifejlesztendő pszichikai tényezőkre, szerveződésükre, működésükre, az elsajátítás folyamataira, az optimális elsajátítás, a használhatóság kritériumaira, ezért tervszerű, tudatos fejlesztést képtelen megvalósítani. A kompetencia-alapú pedagógiai kultúra e tudást létrehozva és felhasználva, lehetővé teszi a hagyományos pedagógiai kultúra egyre súlyosabb eredményességi és esélyegyenlőségi problémáinak megoldását.

A hagyományos pedagógiai kultúra nem tesz különbséget a teljes személyiség és alaprendszere között. A személyiség alaprendszere azoknak a pszichikus alapkörnyezeteknek - alapmotívumoknak, alapképességeknek, alapképességeknek, alapismereteknek és kulcskompetenciáknak - a funkcionális rendszere, amelyek lehetővé teszik

a személyiség működését, adaptációját és fejlődését, vagyis azt, hogy a gyermek felnőve a társadalom hasznos tagjaként boldogulhasson. Az alaprendszert mindenki ki kell fejleszteni. Mivel az ismeretekből kiinduló pedagógia teljes egészében eltekint a szükséges különbségtételtől, a véletlenül áll, hogy az alaprendszer nélkülözhetetlen pszichikus komponensrendszereiből kiből mi alakul ki, és kiből mi reked meg használhatatlan, alkalmazhatatlan szinten. A *kompetencia-alapú pedagógia az alaprendszer kifejlesztését tekinti elsődleges feladatnak, minden más tudás az egyéni különbségek fejlődését, az egyéniséggé fejlődést szolgálja.*

A hagyományos pedagógia a szükségesnek ítélt ismeretek elsajátítására azonos időtartamot (tanórát, félét, tanévet) szán minden tanuló esetében, annak ellenére, hogy a tanulók szélsőségesen különböző fejlettségűek, tudásúak. Ennek következtében folyamatosan csökken az eredményesség és az esélyegyenlőség, romlik a tanulók motiváltsága. „A megtanítás stratégiája” (*mastery learning*) ígéretes törekvés a probléma megoldására, ugyanakkor a „mindenkinek mindent tökéletesen megtanítani”-elvet nem lehet minden területen alkalmazni. Szükséges viszont azon alapvető készségek, képességek esetében, amelyek minden későbbi tanulás, fejlesztés alapjai. A kompetencia-alapú pedagógia mindenki számára annyi időt biztosít, amennyi az optimális elsajátítás kritériumának eléréséhez szükséges. Ez a témákon, féléveken, tanéveken, iskolafokokon átívelő, folyamatos, kritériumorientált fejlődéssegítés stratégiája.

Azok az ismeretek, amelyek felidézésére, alkalmazására nem kerül rendszeresen sor, túlnyomórészt elfelejtődnek. Ez természetes és szükségszerű folyamat. Az ismeretekre építő pedagógiai kultúra ezzel nem számol, nem súlyozza az ismeretek jelentőségük szerint, és nem fordít figyelmet a későbbi tanulás szempontjából meghatározó jelentőségű tudás rendszeres alkalmazására. A hagyományos pedagógiai kultúra szerint a véletlenül fordul meg, hogy ki mit fog tartósan tudni. A kompetencia-alapú pedagógia alapvető feladatának tekinti a rendszeres, az optimális elsajátítást szolgáló, folyamatos fejlesztést.

A tevékeny tanulás, tanulássegítés, évszázados gazdag múltja ellenére sem tudott általánossá válni. Hasonló a sorsa a csoportos, a kooperatív tevékeny tanulásnak, tanulássegítésnek, annak ellenére, hogy több mint egy évszázad alatt nagyon sok változatát dolgozták ki, kísérletekkel bizonyították eredményességét és a szociális alapkészségek fejlődésére gyakorolt pozitív hatását. Egyszóval, a hagyományos pedagógiai kultúra nem képes befogadni és rendszeresen használni a csoportos tevékeny tanulást, tanulássegítést. Ennek egyik legfőbb oka: a gyakorló pedagógusoktól nem követelhető meg, hogy az ilyen foglalkozásokra rendszeresen felkészüljenek.

Vagyis a csoportos tevékeny tanulás, tanulássegítés rendszeres alkalmazása csak akkor remélhető, ha a pedagógusok és a tanulók részletesen kidolgozott, kísérleti úton bizonyított eszközrendszert kapnak kézhez (lehetőleg különböző változatokból választhatóan). Az alapkörnyezet évekig tartó, optimális, kritériumorientált fejlesztése lehetőleg ilyen eszközrendszer nélkül. A kompetencia-alapú pedagógiai kultúra alapvető jellemzője a csoportos/kooperatív cselekvő/tevékeny tanulás, tanulássegítés általános, rendszeres alkalmazása.

6. A problémák egy további forrása, hogy a tanítás továbbra is tanárközpontú, az azonos időtartamú tanórákat a frontális osztálymunka dominanciája jellemzi. Az osztálytermek többségében a padok, asztalok elrendezése is ennek a szolgálatában áll, habár a bútorzat átrendezése a változatos csoportmunkát is lehetővé tenné. Az óvoda és az iskola közötti váltás túlságosan éles, az óvodai játékos fejlesztést átmenet nélkül váltja fel a formális fegyelemre készítő, örömtelen iskolai munka.

7. Az általános iskola első szakaszának feladata azoknak az alapvető készségeknek a kialakítása, amelyek minden későbbi tanulást megalapoznak. Döntő szerepe van az anyanyelvi készségek, a verbális készségek, a szóbeli és írásbeli kifejezőkészségek, az olvasás-szövegértés elsajátításának. A számolás, a numerikus készségek, a matematikai és logikai készségek, a gondolkodás különböző műveleteinek, a következtetési formáknak az elsajátítása nélkül nincs mód a későbbi tudományos ismeretek megértésére, értő megtanulására. Az iskola nagyon kevés olyan tevékenységet kínál a tanulók számára,

amely lehetővé tenné a különböző társas szerepek, az együttműködéshez szükséges szociális készségek elsajátítását. Az iskola első éveinek kudarcai többnyire csak később éreztetik hatásukat. A gyermekek nem tanulják meg a bonyolult szövegek értelmezését, nem sajátítják el az alapvető matematikai-logikai műveleteket. Ennek hatása csak akkor válik nyilvánvalóvá, amikor ezeket a készségeket alkalmazniuk kellene. Azok a problémák, amelyek az általános iskola vége felé vagy a szakiskolákban jelentkeznek, valójában az iskola-kezdésor alakulnak ki.

Az alsó tagozat és a felső tagozat között (akárcsak az óvoda és az iskola között) szakadékszerű az átmenet. Az alsó tagozatból kilépő tanulók negyede-harmada nincs felkészülve a felső tagozat követelményeire, a felső tagozat pedig nem alkalmazkodik tanulóik felkészültségéhez. Ennek következtében a tanulók egy része nem képes együtt haladni a többiekkel, értelmi és szociális fejlődésük lelassul. Nem véletlen, hogy a világ legtöbb országában az elemi iskola a gyermekkor végéig, a serdülés kezdetéig tart. Nálunk ez azt jelentené, hogy az alsó tagozatnak nevezett elemi iskola az 5-6. évfolyam végéig tartana. (Valamikor Magyarországon is hatosztályosak voltak az elemi iskolák.) Szerencsére ma már nem a gyermekkor végéig tartó elemi iskola formális létrehozásával, hanem a kudarcmentes folyamatos átmenet megvalósításával lehet hozzájárulni a súlyos problémák megoldásához. Ennek érdekében három példa segítségével szükséges megismerni az átmenet következményeivel:

a) A rajzoló íráskészség (amelynek elsajátítása a 2. évfolyam végéig a súlyos diszgráfias esetek kivételével mindenki bemelegedik) nagy figyelemkoncentrációval működik, és nagyon időigényes. Ezért amikor az írást gyakorlati célra kell használni, a rajzoló íráskészség összeomlik, az írás alig olvasható ákombákomná válik. A 3. évfolyamon a tanulók mintegy felének optimális szintű a rajzoló íráskészsége, amely az 5. évfolyamon 24 százalékra esik vissza. És ez az alacsony arány a 9. évfolyamig nem változik.

b) A 2. évfolyamon a tanulók 61 százalékának olvasáskészsége (olvasástechnikája) előkészítő, kezdő szintre jut el, vagyis gyakorlatilag még használhatatlan. A 4. évfolyamon ez az arány már csak 26 százalék. Ezt követően a fejlődés lelassul, még nyolcadikban is 21 százaléknyi az előkészítő, a kezdő szinten megrekedt tanulók aránya.

c) Hasonló a helyzet az elemi számoláskészséggel. A 4. évfolyam végén a tanulók mintegy 40 százaléka jut el az elemi számoláskészség optimális elsajátításáig, használhatóságáig. Az 5-6. évfolyamon a fejlődés lelassul, majd a 7. évfolyam elején a tanulók felénél leáll, és a 9. évfolyamon is csak a tanulók fele rendelkezik optimálisan működő, használható elemi számoláskészséggel. Ami az előkészítő és/vagy kezdő szintet illeti, a tanulók 33 százaléka lép át a felső tagozatba kialakulatlan, használhatatlan elemi számoláskészséggel. Ez csökken ugyan a 9. évfolyamig, de még ott is 13 százalékos a legelembb számolásra is képtelen tanulók aránya.

8. A fejlődési fázis különbségeiből adódó problémák nem megoldhatatlanok. Több hazai kísérlet is bizonyítja, hogy folyamatos, kritériumorientált fejlesztéssel hatékonyan segíthető a kritikus alapkészségek elsajátítása. A folyamatos, kritériumorientált fejlesztés eredménye az átlag javulásánál sokkal fontosabb mutatóval jellemezhető: az eredményes iskolakezdéshez szükséges kritikus alapkészség szintek szerinti átrendeződésével.

Egy másik folyamatos kritériumorientált kísérlet az 5. évfolyamon valósult meg. Az egyéves kísérlet a fejlesztett alapkészségek, alapképességek összesített adatai alapján 57 százalék átlagos fejlettséget eredményezett, ami a 46 százalékos spontán fejlődés figyelembevételével 11 százaléknál hozzáadott értéket jelent. Az 5. évfolyamon fejlesztett alapkészségek és alapképességek rendszerének optimális elsajátításáig spontán fejlődés esetén a tanulók mindössze 6 százaléka jut el. Az egyéves kísérlet eredményeként arányuk 12 százalékra növekedett. A befejező szintet elérők aránya: 18, illetve 30 százalék. Spontán fejlődés esetén a tanulók 24 százaléka fejlődhet tovább biztonsággal, a kísérlet eredményeként ez az arány 42 százalékra növekedett. Az előkészítő, illetve kezdő szinten megrekedt tanulók aránya spontán fejlődés esetén 24 és 26 százalék, összesen 50 százalék. E tanulók többségének a fejlődése blokkolódik (olyan mértékben, hogy ennek következtében például a szakiskolások értelmi fejlettségének átlaga az

5-6. évfolyamos tanulók átlagának szintjén reked meg). Az egyéves kísérlet eredményeként arányuk 8, illetve 21, összesen 29 százalékra csökkent. A hozzáadott érték $50 - 29 = 21$ százaléknál, ennyivel kevesebb tanuló van kitéve fejlődése leblokkolódásának.

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

1. A változás kiinduló feltétele, hogy a fejlettségbeli különbségeket fejlődési fáziskülönbségként kezeljük. Ez a kiindulás lehetővé teszi, hogy a tananyag pusztán „leadása” helyett az alapvető készségeket folyamatosan - témákon, féléveken, tanéveken, iskolafokokon átívelően - fejlesszék. Ennek viszont az a feltétele, hogy a fejlesztési eszközök kísérletekkel bizonyított rendszerét a pedagógusok és a tanulók megkapják, valamint az, hogy rendszeresen, diagnosztikus és kritériumorientált módon értékeljék az eredményességet. Az alsó tagozatos rendszer olyan változtatására, fejlesztésére van szükség, amely éves-méltés és szegregálás nélkül csökkenti a szélsőséges fáziskülönbségeket, és a megmaradó fáziskülönbségeket kezelhetővé teszi.

A változás egyik legfontosabb feltétele a tanulásra való késztetés fejlesztése. Ez a feladat megvalósíthatatlan a gazdag szakirodalom kínálta lehetőségek felhasználása, valamint a szívesen, örömmel végzett cselekvő/tevékeny tanulási rendszeres alkalmazása nélkül (lásd az évszázados reformpedagógiai irányzatok gazdag szakirodalmát és tapasztalatait). A tanulási motiváltság és a cselekvő-tevékeny tanulás segítése mindenekelőtt a proszociális (a közösség érdekeit szolgáló) alapmotívumok, alapkészségek, alapképességek, egyszóval a proszociális kompetencia fejlesztésére szükséges koncentrálni a csoportos/kooperatív tanulás /tanulásegítés rendszeres alkalmazásával (a szintén évszázados gazdag szakirodalom és tapasztalat felhasználásával). Csak mindezek alapján remélhető az értelem eredményesebb ki-művelése, az esélyegyenlőség javulása. Ahhoz, hogy ezekkel a lehetőségekkel a kisiskolások eredményesebb fejlődése érdekében élni tudjunk, szükség van egy jól működő diagnosztikus, kritériumorientált önértékelő/értékelő, ellenőrző rendszerre, amely az óvoda középső csoportjának elejétől a 6. évfolyam végéig lehetővé teszi a rendszeres tanuló, pedagógusi, intézményi, fenntartói és országos önértékelést/értékelést, ellenőrzést az eredményesebb önfejlesztés/fejlesztés szolgálatában. Szükség van még a pszichikus alapképességek folyamatos, kritériumorientált fejlesztését lehetővé tevő pedagógiai kultúra alkalmazására.

2. Egyértelműen meg kell határozni azokat a szinteket, amelyeket minden tanulónak el kell érnie. Mindenkit addig kell fejleszteni, amíg a kívánatos szintet el nem éri (kritériumorientált fejlesztés). Ez egyes tanulók esetében rövidebb, mások esetében hosszabb ideig tart. A tananyag közvetítése helyett a tanuló fejlesztése élvez elsőbbséget. A tananyagra természetesen szükség van, tartalom nélkül nem lehet a szükséges készségeket fejleszteni. A tananyag azonban nem öncél, hanem a fejlesztés eszköze. Ha a tanuló folyamatosan olyan tananyaggal végez aktív, elemző munkát, amelynek a feldolgozására, megértésére képes, azáltal nem csupán a szükséges készségei fejlődnek, hanem a tananyagot is nagyobb hatékonysággal sajátítja el (tartalomba ágyazott fejlesztés).

3. Az eredményes munka fontos feltétele a pedagógiai kultúra megújítása. Az utóbbi fél évszázadban világszerte számos olyan módszer dolgoztak ki, amely figyelembe veszi a tanulók aktuális fejlettségét, segíti a megértést, javítja a motivációt, és a tananyag elsajátításához vezet. Természetesen ezek között a progresszív módszereket között is vannak különbségek, nem egyformán, minden életkorban minden tantárgyban azonos a hatékonyságuk, ezért szükség van a gondos kipróbálásukra, a különböző kontextusokban jelentkező eredményességük tudományos igényű összehasonlító elemzésére. A megújulást keretbe foglalhatja az az alapelvek, hogy a tanulást érdekes, örömteli, motiváló hatású tevékenységgé kell tenni. Ehhez fel kell oldani a tanórák merevségét. A tantermet rugalmasan átrendezhető berendezésekkel kell ellátni. Lehetővé kell tenni, hogy a tanulók mozgassanak, egymással kommunikálhassanak. Az iskola első éveiben meg kell őrizni az óvodában kialakított játékoságot.

4. A tanítás folyamán számolni kell azzal, hogy a tanulók között nagy különbségek lehetnek (differenciáció), és mindenkinek személyre szabottan azt kell tanítani (perszonalizáció), aminek a biztonságos elsajátítására fel van készítve. A megtanítás stratégiája (*mastery learning*) megfordítja a hagyományos iskola logikáját: nem

az egyes témák vagy készségek elsajátítására szánt idő azonos mindenki számára, hanem az a szint, amit el kell érni. Az egymástól való tanulás kognitív hatásain túl a különböző csoportmódszerek alkalmazása, az együttes tanulás fejleszti a szociális készségeket is. A fogalmak megértésének személyre szóló követése, a megfelelő időben történő fogalmi váltás elősegítése fokozatosan leépítheti a téves elgondolásokat. Az értelmező tanulást segítheti a kognitív térképek technikájának alkalmazása.

5. Számos olyan módszert lehet alkalmazni, amely az iskolai oktatást a természetes, spontán tanuláshoz közelíti, segíti a megértést, és felkelti az érdeklődést a tananyag iránt. Az életszerű helyzetekben végzett komplex problémamegoldás, a problémalapú tanulás igen erőteljesen fejleszti az érdeklődést. Hasonlóan segítheti az önálló munkát a projekt módszer, amire egyéni vagy csoportmunkaként egyaránt sor kerülhet. Mellettük szükség van a megfelelő tanulási szokások kialakítására és a tanulási képességek folyamatos fejlesztésére.

6. Az alsó tagozat megújításának feltétele, hogy megoldódjanak azok a problémák is, amelyek ma az iskolába lépés előtti kort jellemzik. Így szükség van a tipikustól eltérő fejlődés felismerésére, az esetleges problémák korai diagnózisára és a szükséges kompenzáló eljárások alkalmazására. Nagy jelentősége van az óvoda általánossá tételének, különösen az olyan gyermekek esetében, akiknek közvetlen környezete az átlagosnál kevésbé kelti fel a tanulás iránti érdeklődést.

Nemcsak az előző fejezetben tárgyalt okokból, hanem az iskolakezdés elősegítéséhez is fontosnak tartjuk, hogy minden hátrányos helyzetű gyermek rendszeresen járjon napközis óvodába. Ma főleg azok nem járnak óvodába, akiknek a fejlődési fáziskésése a legnagyobb, akiknek leginkább szükségük lenne az óvoda fejlődést segítő hatására.

További előrelépés remélhető az 1985 óta létező rugalmas beiskolázási rendszer szabályozottabb működtetésétől. Mára ez a rendszer nem egészen az eredeti funkciójának megfelelően működik. Például egyre több szülő kéri, hogy teljesen iskolaérett gyermeke maradjon még egy évig óvodás. Az óvodák is érdekelték abban, hogy minél több óvodásuk legyen. Ugyanakkor abban is érdekelték, hogy a problémát okozó gyermekeket fogyatékosként minősítsék.

További lehetőségek rejlenek elemi (3–8 fős) preventív csoportok létrehozásában a legnagyobb fáziskésésű nagycsoportos óvodások számára. Ennek két változata működtethető: a tagscsoport és az önálló csoport. Az elemi preventív tagscsoport a teljes óvodai csoport része, naponta félórányi-órányi külön foglalkozással segíti az alapkomponeensek (alapszövegek, alapkészségek, alapképességek, alapismeretek és kulcskompetenciák) fejlődését. Az elemi preventív önálló csoport teljes óvodai csoport, amely a legnagyobb fejlődési fáziskésésű, először és másodsor nagycsoportos óvodásokból szerveződik.

A kiváló magyar óvodai rendszer kritikus alapkészségeket fejlesztő hatása tovább erősíthető a folyamatos, kritériumorientált fejlődéssegítés alkalmazásával. Legfontosabb feltétele és lehetősége a mesék, a mondókák, a versek, az énekek, a csoportos és egyéni beszélgetések, a csoportos játékok szerepének lényeges feldúsítása. Egy kutatás azt bizonyította, hogy azok között a kisgyermekek között, akiknek otthon sohasem mesélnek, és akiknek szinte mindennap mesélnek, másfél év az értelmi és a szociális fejlettségbeli különbség. A mesélés szerepének feldúsítása azt jelenti, hogy naponta legalább kétszer (a fejlődési fáziskésésűeknek harmadszor is) sor kerül kedvelt rövid mesék meghallgatására. Az eredményes iskolakezdés feltételeit képező pszichikus alapkészségek fejlesztését módszertani könyvsorozat segíti.

Végül, de nem utolsósorban, további lehetőség az alsó tagozat első két évfolyamának hozzáigazítása az iskolába lépő gyermekek fejlettségéhez. Még egy eredményes kísérletben is marad 6 százaléknyi iskolába lépő gyermek, akik nem eléggé fejlettek az eredményes iskolakezdéshez (a többszörösen hátrányos helyzetű lakókörnyezetek esetén ez az arány lényegesen magasabb lehet). Továbbá nem említettük a haladó szintet elérőket, akik válhatnak ered-

ménytelen iskolakezdőkké, de kellő, az első és a második évfolyamon továbbra is megkapott segítséggel sikeresek is lehetnek.

Meg kell valósítani, hogy az első két évfolyamon - a hátrányos helyzetű gyermekek számára mindenképpen - egész naposak, de legalább napközisek legyenek az iskolák. Sokféle megoldás, kísérlet történik is az első évfolyamok merev iskolai szerveződéseinek feloldására. A mozgásos, cselekvő, csoportos játékos tanulási módok érdekében az óvodákban egyre inkább felszámolják a merev, katonás ülésrendet, órarendet, általánosabbá válik a szabadabb, szeretetteljes légkör.

7. Az alsó tagozat megújítását egy diagnosztikus mérési rendszer elterjesztése foglalja keretbe. Ez egyrészt a tanulói szintű visszajelzés révén segíti az egyéni fejlődést, másrészt az adatok összegzésével különböző viszonyítási normákat is ki lehet alakítani. A közvetlenül a tanítványok kritériumorientált fejlesztését szolgáló diagnosztikus értékelés eredményes tanulói szintű értékelést jelent. Feltétele az egyéni fejlődés követésének dokumentációja.

Olyan diagnosztikus mérési rendszer használatára van szükség, amely legalább évenkénti (lehetőség szerint azonban egyes készségeknél ennél is gyakoribb) felméréssel követi nyomon minden egyes tanuló fejlődését legalább a hatodik évfolyam végéig. A visszajelző rendszer teljes kiépítése hosszú és összetett feladat. A diagnosztikus mérőeszközök fejlesztése eleve bonyolult, mert nem elég azt megállapítani, hogy hol tart a tanuló, hanem lehetőség szerint az esetleges tanulási problémákat felszínre kell hozni. A tanulói szintű visszajelzésnek három viszonyítási pontja lehet. Egyrészt az adatokat lehet viszonyítani a tanuló korábbi adataihoz (longitudinális, követéses viszonyítás). Ez a valódi fejlődés megállapítására szolgál. Lehet viszonyítani a kitűzött célhoz, az elérendő kritériumhoz (kritériumorientált viszonyítás.) Végül lehet viszonyítani a populáció vagy valamely részintézet átlagához (normatív viszonyítás).

A diagnosztikus rendszerben mindháromra szükség van, pontos szerepüket azonban csak kísérletezéssel lehet kidolgozni. A diagnosztikus értékelés elengedhetetlen feltétele, hogy az érintettek - tanulók, tanárok, szülők - bízzanak a rendszerben, ezért nem lehet közvetlen büntetés vagy jutalmazás alapjául használni. Ugyanakkor ki kell alakítani egy olyan ösztönzőrendszert, amely a valódi teljesítmények elérésére készlet. Egy országos rendszer kiépítéséhez - és az adatok közötti longitudinális kapcsolat megteremtéséhez - elengedhetetlen az eredmények elektronikus nyilvántartása. Ez szükségessé teszi a megfelelő adatvédelem és adatbiztonság problémáinak megoldását.

Ebben a rendszerben az iskolák rendelkeznek a tanulói szintű eredményekkel, a visszajelzések megjelenik az esetleges lemaradás mértékét és a leküzdésének módját is. Megmutatják, hol tartanak az egyes tanulók, és mely területeken van szükség intenzív fejlesztésekre. Az elektronikus tesztelés előbb-utóbb nagyrészt át fogja venni a hagyományos tesztek szerepét. Olcsóbb, jobb és gyorsabb lehet a tesztelés a számítógépek alkalmazásával. A PISA-felmérés 2006. évi természettudományi tesztjét már számítógépen is lehetett bonyolítani, 2009-ben pedig lehetőség lesz az elektronikus szövegek olvasására. A pedagógiai kultúra megújításához mindenekelőtt a tanítók intenzív továbbképzésére van szükség. Olyan környezetet kell teremteni, amelyben megjelenhetnek a változatos pedagógiai megoldások, és a mérési rendszer alkalmas annak jelzésére, hogy az alkalmazott módszer valójában mennyire hatékony.

8. A vázolt stratégia követése esetén is nagy a valószínűsége annak, hogy az alsó tagozat végéig a súlyosan hátrányos helyzetűek, az örökltően lassan fejlődők fáziskésése olyan szintre növekszik, ami a felső tagozatban fejlődési kudarccal jár. Az ilyen tanulók aránya várhatóan elérheti a 4–6 százalékot. Mivel a szokásos évméltés fejlesztő hatása és a fogyatékos minősítés hatékonysága kérdéses, ezért ezek a tanulók 3–12 fős előkészítő csoportban preventív képzésben vehetnek részt. A preventív képzésnek különböző változatai lehetnek. A legsúlyosabb fáziskésések esetében egész tanéves preventív képzést célszerű szervezni.

**Jól működő oktatási rendszer nem létezik elkötelezett és megbecsült pedagógusok nélkül.
A felkészült és elhivatott oktató-nevelő munkát semmi sem pótolhatja.**

A KÖZOKTATÁSI INTÉZMÉNYVEZETŐK MUNKÁLTATÓI SZÖVETSÉGÉRŐL

Mint azt lapunkban korábban közzétettük, 2009. március 3-án megalakult a *Közoktatási Intézményvezetők Munkáltatói Szövetsége* (KIMSZ). A szövetség európai szervezete, az *Oktatási Munkáltatók Európai Szövetsége* (EFEE) 2008-ban kezdte meg működését. Mind a nemzetközi, mind a hazai szervezet szervesen együttműködik a Pedagógusok Szakszervezetével.

Az Oktatási Munkáltatók Európai Szövetsége az Európa Tanács oktatási szektorához kapcsolódó tevékenységet végez, részt vesz az uniós szociális párbeszédben.

Általános célja:

- az oktatási munkaadók európai szintű képviselése;
- az EU tagállamai oktatásügyének jobbá tétele.

A szövetség hazai szervezete (KIMSZ) feladatait illetően szorosan kapcsolódik az európai szervezethez. Célja: részt venni az ágazati érdekegyeztetésben, a területi, országos és nemzetközi szinten szükséges ágazati szociális párbeszédben, képviselni a közoktatási munkáltatók szakmai érdekeit a működési területére vonatkozó jogszabályok megalkotásakor.

A nemzetközi és a hazai szervezet céljai az oktatás fő fázisaira terjednek ki, ezek a következők:

- az iskolába járást megelőző foglalkoztatás;
- az iskoláztatás (általános és középfokon);
- szakmai képzés;
- magasabb szintű képzés, kutatás, pedagógusok továbbképzése;
- felnőttoktatás;
- a pedagógusok, oktatók alkalmazása;
- az intézmények működése, a nevelési-oktatási tevékenység megfelelő feltételeinek megteremtése.

A jelenlegi dialógus szerint az alábbi néhány átfogó téma került előtérbe:

Minőség

- Hogyan állapítsuk meg a minőséget az oktatásban?
- Hogyan fejlesztheti a kezdeti és későbbi képzés a tanárok és

vezetők minőségét az iskolákban, főiskolákban és egyetemeken? Egyéb, oktatási minőséget befolyásoló tényezők.

Demográfiai kihívások

A változó népesség hatása az oktatásra néhány csökkenő népességű országban, más, gyorsan emelkedő népességű országban és sok, jelentős bevándorlást tapasztaló országban, az EU-n belül és kívül. A tanári munkaerő öregeedéséből adódó újabb problémák, melyek számos országra jellemzők.

Oktatás és gazdaság

Az oktatási rendszerek és a modern munkaerőpiacok együttműködésének fejlesztése. Egyetemek és a gazdasági eredmények közötti kutatási kapocs. Hogyan működhet együtt az oktatás a megújuló gazdasági növekedéssel a világszerte tapasztalható súlyos gazdasági visszaesés időszakában? Hogyan lehet megőrizni az akadémiai integritást a globalizált gazdaságban?

A szövetség hazai szervezete az EFEE munkaprogramjához kíván kapcsolódni, figyelembe véve a nemzeti sajátosságoknak az európai rendszerben való érvényesítését.

A Közoktatási Intézményvezetők Munkáltatói Szövetségének (KIMSZ) elnöke *dr. Pataki Mihály*.

Az európai szövetségben (EFEE) tizenöt ország huszonkét munkáltatói szervezete vesz részt. Magyarország az alapító tagok között szerepel. Hazánk részvételét az Oktatási és Kulturális Minisztérium is támogatja. Hazánkat *dr. Pataki Mihály* képviseli, aki tagja a szövetség hattagú végrehajtó bizottságának is.

A hazai szervezetben a belépési nyilatkozat kitöltésével lehet tagságot szerezni. A részvétel munkáltatói szervezet képviselőjében, illetve egyénileg is lehetséges.

A hazai szervezet telephelye: Budapest, Városligeti fasor 10.

A belépési nyilatkozat és a KIMSZ alapszabálya letölthető a PSZ honlapjáról: www.pedagogusok.hu.

A szervezet elnökének elérhetősége: dr.pataki.m@freemail.hu. 06/70 338-9802.

Eltűnőben a tavalyi veszteség – az MKB-pénztárak hírei

Az MKB-pénztárak első féléves teljesítménye az éves tervnek megfelelően alakult. A nyugdíjpénztár önkéntes ágában a 107 ezer tagnak 75,8 Mrd Ft, a magán ág 37 500 tagjának 47,6 Mrd Ft a vagyona. Az egészségpénztár fejlődése töretlen, 117 ezer tagjának a vagyona 7,2 Mrd Ft.

A befektetések szempontjából kedvezőtlen első negyedévet követően a piacok gyakorlatilag másfél hónap alatt jelentős mértékű pozitív eredményt értek el. A II. negyedév folyamán a realizált hozam (hozam és értékelési különbözet) a banki kamatokot meghaladó mértékben emelkedett. A folyamat a III. negyedévben is folytatódott és **a jelenlegi állapot szerint az előző év veszteségének csaknem a 2/3-át sikerült visszanyerni** (természetesen év végéig a jelenlegi helyzet még változhat).

A pénztárak tagszervezési akciója jelenleg is tart, melynek keretében gyarapszik tagságunk, és új tagjainknak, bizalmukért cserébe, meghirdetett ajándékainkkal kedveskedtünk. Új magánnyugdíj-pénztári tagjaink DVD-lejátszó, iPod, digitális fotókeret, könyvvásárlási utalvány közül, míg önkéntes nyugdíjpénztári tagjaink a könyvtalvány mellett piknik hátizsák és függőágy közül választhatnak egyet (az akció részletes feltételei megtekinthetők a www.mkbnyph.hu honlapon).

Az önkéntes pénztárakban adható munkáltatói hozzájárulás összegét 2010. január 1-jétől 25% adó terheli. Ezzel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy az új adóterhellel együtt még mindig érdemes e támogatási forma alkalmazása, mert a munkáltatói hozzájárulás adóterhe, ugyan már kisebb mértékben, de még mindig alacsonyabb, mint a béré. Azon is érdemes gondolkodni, hogy a havi maximumok betartása (nyugdíjpénztár: a minimálbér fele, egészségpénztár: a minimálbér 30%-a) mellett esetleg előrehozható a 2010-es munkáltatói támogatás egy része.

Az 1957. január 1-je előtt született magánnyugdíj-pénztári tagok 2009. december 31-ig visszaléphetnek a TB-be. A visszalépők nyugdíjba vonulásukkor a nyugdíjfolyósító által megállapított teljes nyugdíjat meg fogják kapni.

A visszalépést a pénztártag nem a TB-nél, hanem annál a magánnyugdíj-pénztárnál kezdeményezheti, ahol adott időpontban tag. Fontos, hogy visszalépési kérelmüket az így döntő tagok legkésőbb december 31-ig jutassák el a pénztárhoz, mert **a december 31-i határidő elmulasztása jogvesztő, a pénztárnak nincs lehetősége a határidőt elmulasztó tagokkal szemben bárminemű méltányosságot alkalmazni.**

A magánnyugdíj-pénztártól már korábban szolgáltatást kapott öregségi nyugdíjban részesülők kérhetik TB-nyugdíjuk ismételt megállapítását, ha a magánnyugdíj-pénztár részére a módosítási kérelem benyújtásától számított 30 napon belül visszafizetik a pénztártól kapott összeget.

Országos Pedagógus Sportnapok Egerben

Ez évben, 2009. június 27-28-án Egerben került sor az Országos Pedagógus Sportnapokra (OPS). A kilencedszer lebonyolított sporttalálkozóznak a Kossuth Zsuzsa Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium adott otthont.

Külön elismerés illeti a szervezésben közreműködő kollégáinkat, mindenekelőtt *Balogh Lászlót*, a PSZ Eger városi-körzeti titkárát.

A találkozózt *Szabó Zsuzsa*, a PSZ alelnöke nyitotta meg és adta át a díjakat.

A sportnapok sajnálatos eseménye volt, hogy a kispályás labdarúgó bajnokságban sportszerűtlen magatartásuk miatt Dunaújváros és Vásárosnamény csapatát ki kellett zárni.

Az eredmények listája

Kispályás labdarúgás: **1. Putnok; 2. Csorna; 3. Székesfehérvár; 4. Szigetvár; 5. Simontornya; 6. Szekszárd; 7. Vác; 8. Eger.**

Kosárlabda (női): **1. Kecskemét; 2. Eger; 3. Vác.**

Darts (férfi): **1. Széplaki Zoltán; 2. Ányos József; 3. Szabadi István; 4. Böhm Dániel; 5. Volosin Vlagyimir; 6. Lampert Csaba.**

Darts (női): **1. Széplaki Lea; 2. Nagy Hajnalka; 3. Kapinya Diána; 4. Borsos Anita; 5. Tormáné Csepregi Judit; 6. Böhmé Nagy Hajnalka.**

Asztalitenisz férfi egyéni: **1. Róka Norbert; 2. Volosin Vlagyimir; 3. Vincellér István.**

Asztalitenisz női egyéni: **1. Palicsárné Farkas Szilvia; 2. Bajcsi Gézáné; Dézsenyiné Kis Éva és Keller Mónika.**

Asztalitenisz férfi páros: **1. Zvara József – Mag László; 2. Ányos József – Enesei József; 3. Volosin Vlagyimir – Volosin Márton és Kiss Géza – Róka Norbert.**

Asztalitenisz vegyes páros: **1. Palicsárné Farkas Szilvia – Sikari Norbert; 2. Bajcsi Gézáné – Vincellér István; 3. Zvara József – dr. Podhragyari Lászlóné.**

Keresztretjérvény (csapat): **1. Szigetvár I.; 2. Szigetvár II.; 3. Csorna; 4. Simontornya.**

Sakk: **1. Volosin Vlagyimir; 2. Bánszky Miklós.**

Úszás: **1. Macz Krisztina; 2. Gerhartné Barna Éva; 3. Marsiné Nagy Kornélia.**

X. Topsin Országos Pedagógus Teniszverseny

A *Balatonalmádi TENNIS CLUB 1925* sportegyesület és a *Pedagógusok Szakszervezete (PSZ)* tizedszer rendezte meg az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot 2009. július 2-5. között. Ismét sikeres és jó hangulatú rendezvény tanúi lehettünk. A TENNIS CLUB balatonparti pályáin, ahol a mérkőzéseket tartották, és a klubházban megfelelő feltételeket teremtettek a nemes vetélkedőhöz. A szomszédos strand pedig jó lehetőséget nyújtott a fürdőzésre. A teniszverseny eredményes lebonyolításáért köszönet illeti a klub vezetőit, munkatársait, mindenekelőtt *Dudás Zsoltot*, a klub elnökét. A versenyzők elhelyezésére szolgáló Győr városi-körzeti PSZ-üdülő nyugodt és kulturált környezettel járult hozzá a versenyzők jó közérzetéhez. A bajnokságot *dr. Pécsi Ágnes*, a PSZ alelnöke nyitotta meg, és ő adta át az érmeket, díjakat is.

A teniszverseny eredménylistája

FÉRFIAK 40 ÉV ALATT: **1. Dudás Zsolt** (Balatonalmádi) **2. Pintér Ákos** (Keszthely); **3. Kégel Tamás** (Kecskemét).

NŐK 40 ÉV ALATT: **1. Pestuka Szilvia** (Baja); **2. Lőrincz Mónika** (Nyíregyháza); **3. Pataki Heni** (Baja).

FÉRFIAK 40 – 55 ÉV: **1. Bartóki József** (Jászberény); **2. Hidasi László** (Mezőberény); **3. Horváth Árpád** (Sárvár).

NŐK 40 ÉV FELETT: **1. Csiziné Magyar Ildikó** (Szentés); **2. Kissné Katona Ágnes** (Baja); **3. Kmetovics Tímea** (Baja).

FÉRFIAK 55 ÉV FELETT: **1. Csátaljay István** (Baja); **2. Franke László** (Budaörs); **3. Halász László** (Mátészalka).

FÉRFI PÁROS: **1. Homó László – Kégel Tamás; 2. Pestuka Szilvi – Csátaljay István; 3. Bartóki József – Hidasi László.**

NŐI PÁROS: **1. Csiziné Magyar Ildikó – Kissné Katona Ágnes; 2. Verbulecz Valéria – Pataki Henriette; 3. Kmetovics Tímea – Hal Viktorné.**

2009 nyarán jubiláltak a pedagógus természetbarátok a Budai-hegységben

1954 óta szinte évente találkozóra jönnek az ország minden tájáról a természet szerető pedagógus egyesületek tagjai és a természetet kedvelő pedagógusok, hogy kicserejljék tapasztalataikat, megismerjék egymás eredményeit, és egész életre szóló barátságok szülessenek.

1989-ig a szervezést a Pedagógusok Szakszervezete vállalta, a találkozó helyül szolgáló megyék szakszervezeti vezetőivel együtt.

Igy járjuk be az ország természeti, kulturális kincsekben gazdag tájait, szerevez sok-sok élményt és továbbadásra méltó tudást.

Ez év július első hetében ünnepélyesebb volt az összejövetel, hiszen az 50., jubileumi találkozóra gyűltünk össze.

Felhívásunkra több mint száz pedagógus természetjáró jelentkezett a budapesti székhellyel, „táborhellyel” szervezett találkozóra. Kényelmes elhelyezésről gondoskodtunk Óbudán, a Márton Áron Szakkollégiumban.

Az ünnepélyes megnyitón a hagyományoknak megfelelően a mozgalmat életben tartó PSZ képviselőjében *Galló Istvánné* elnök szolt

a találkozó fontosságáról, jelentőségéről, de az eseményt megtisztelte részvételével *Szabó Zsuzsanna* PSZ-alelnök is.

Megemlékeztünk azokról a kollégákról is, akik éveken keresztül aktívan segítettek a túramozgalmat. Programunkat úgy állítottuk össze, hogy mindenki választhasson a saját igényeihez, erejéhez megfelelő utakból. A túrázók csaknem fele járta meg – két részletben – az Országos Kéktúra Budai-hegységen átvezető 13 km-es szakaszát. Hősiesen megmászák a Csúcs-hegyet, a Vihar-hegyet, a Hármashatár-hegyet, végül a Remete-hegyről indultak vissza a szálláshelyre. Két nap múlva a Hűvösvölgy felől jutottak el a Remete-hegyig, hogy onnan útba ejtsék a Pálvölgyi- és Szemlőhegyi-barlangokat.

Részben nosztalgiatúrának szántuk a Normafa–Makkosmária–Csillebérc, a Normafa–Jánoshegy–Szépjuhászné és a Szépjuhászné–Nagy-Hárshegy–Hűvösvölgy 3,4 km-es szakaszait, melyeket több csoport egybefüggően teljesített.

Kisebb csoportoknak délutáni városnézést szerveztünk (Margitsziget, Vár, Óbuda főtere, a Farkasréti temető nevezetes sírjai). Esténként a kollégium tágas parkjában jöttünk össze közös éneklésre, beszélgetésre. Mindenki jubileumi emléklapot kapott, valamint azok is átvehették az elismerést, akik korábban több találkozón aktívan részt vettek, népszerűsítették a természetjárást, túrázást: „Emlékezzünk, szeretettel gondolunk a Budai-hegységből a korábban együtt töltött, felejthetetlen napokra, a bebarangolt szép tájakra, igaz sportbarátokra.”

A találkozó záróünnepségén a hagyományoknak megfelelően könyvjutalmat kaptak a „szellemi totó” sikeres megfjtői, a szervezésben eredményes egyesületek vezetői.

A lelkes pedagógus természetjárók azzal a határozott akarattal köszöntek el egymástól, hogy jövő nyáron újra találkoznak! Talán Szekszárd környékén...

Tóth Imre elnök,

OPTSZ országos szervezőbizottsága

Első nap az iskolában

(részlet)

Mennyi, mennyi érdekesség,
mennyi, mennyi izgalom!
A tanító néni belép,
fel kell állni? Nem tudom.
Hogy nyílik fel szépen,
csendben a pad fényes fedele?
Ha felállok, mit kell tennem,
hogy ne csapjak zajt velem?

„A táblához gyere ki csak!” –
szól a néni s kimegyek,
a kezembe krétát is ad,
a krétával mit tegyek?
Megtanít ő türelemmel,
hogy kell húzni vonalat,
s hogy a táblát tenyeremmel
letörölni nem szabad.

Agnijja Barbo (2003)

A hónap névnapja: Mihály

Eredete: mi-ka-el (héber). Névnap: szeptember 29. Változatok: Michael, Michel, Michele, Miguel, Mihail, Michal. Jelentése: „ki olyan, mint Isten?”

Mihály ugyanúgy vonzódik az élet legföldhözragadtabb vonatkozásaihoz, mint az ég rejtelmes titkaihoz, és mindkét területen bőven elég tehetséggel rendelkezik. Egvedülálló képességeit többnyire egyetlen vonalon szereti kamatoztatni, úgy, hogy tudását valóban tökélyre fejlessze. Emiatt előnyben részesíti az autodidakta tanulást az intézményesített oktatással szemben, ahol úgy véli, rengeteg fölösleges dolog megtanulására fecsérlí az idejét és energiáját. Vezéregyéniség; rendíthetetlenül magabiztos, amikor saját kezdeményezéseiről van szó, ellenkező esetben viszont sokszor hanyag nemtörődömséget mutat, mintha azok a dolgok, melyek kívül esnek fennhatóságán, nem is léteznének. Mindemellett fenomenális, eredeti és rokonszenves egyéniség: nyitott, megértő, közvetlen, szerény. Párkapcsolatában viszont, illetve minden olyan emberi kapcsolatában, ami fontos a számára, megköveteli a domináns helyzetet. Ha ellenállásba ütközik, elsőpró indulatok törhetnek fel belőle. Nagyon szereti a gyerekeket, gyengéd és elnéző irántuk.

Az új tanév viccei

Iskolakezdés – A vasutas kislány először megy iskolába. Amikor hazaér, felháborodva panaszkodik az édesapjának: – Apu, szerintem az egész iskola kész átverés. – Miért mondd ezt? – kérdezi az apja. – Azért, mert az ajtóra az van kiírva, hogy első osztály, közben nem is igaz, mert bent minden ülés fapados.

Fecske – Biológiaórán a tanárnő Pistit faggatja: – Meg tudnád mondani nekem, milyen állat a fecske? – Nagyon bölcs – feleli a gyerek. – Amint elkezdődik a tanév, elhúz innen.

Dicsőség – Képzeld, papa, a tanító úr ma kihívott a táblához. – Remélem, nem vallottál szégyent. – Ugyan már! Hát ki nem tud egy táblát letörölni?

Az első – A nagypapa kérdezi az unokájától: – Na, mi újság az iskolában? – Én első vagyok olvasásban – dicsekszik Andika. – Én meg matekból vagyok a legjobb – mondja rá Bea. Ádám se bírja tovább: – Ez semmi! Kicsengetés után én érek le először az udvarra.

Ellenőrző az őskorban – A kis ősember hazaviszi az ellenőrzőjét az apukájának. – Azt, hogy vadászatból hármast kaptál, még megértem, hiszen kicsi és gyenge vagy – csóválja a fejét a nagy ősember. – De hogy történelemből is, amikor mindössze fél oldalt kellett volna megtanulnod?!

Ellenőrző a XXI. században – Az apa belenézi a gyerek ellenőrzőjébe. Számtan egyes, durr egy pofon. Olvasás egyes, durr egy pofon. Ének ötös, durr egy pofon. A gyerek méltatlankodva megszólal: – De apa, az ének ötösért miért kaptam pofont? – Azért, mert két egyes után még volt kedved énekelni.

Igazi problémák – Petike első osztályos lesz. Egy hét után sírva állít haza. – Nem megyek többé iskolába – mondja pityeregve. – Miért? – kérdezi a szülei kétségbeesetten. – Mert olvasni még nem tudok, beszélgetni pedig nem hagynak.

Nem a szemesnek áll a világ, hanem a szemtelennek

Móra Ferenc megállapítása mindnyájunk számára megszívlelendő. A magyar prózairodalom egyéni hangú művelője százharminc éve, 1879. július 19-én született Kiskunfélegyházán. A kispáros családból származó író, újságíró, régész nyomorúságos körülmények között végezte el a középiskolát és szerzett tanári oklevelet a budapesti egyetemen. A tanári pályát rövid idő után felcserélte az újságíróival. A Szegei Napló munkatársa, majd 1913-tól főszerkesztője lett. 1917-ben Tömörkény István utódként a szegei Városi Múzeum igazgatója lett, miközben újságírói-írói munkáját is folytatta. Születésének évfordulója alkalmából Móra Ferenc mondásait, bölcs megállapításait adjuk közre mindnyájunk okulásra.

- Az államférfiak, akik koruk történelmét csinálták, ... memoárokból igyekeztek magukat tisztára mosni, hogy nekik fogalmuk se volt róla, mit csináltak. Ez az egy az, amit el is lehet hinni nekik.
- A paraszt csak tudatlan, s azt lehet tanítani. Az iskolázott ember műveletlen és tanítani akar engem.
- A mai iskola nem előkészíti a tudományok szeretetére, hanem elrémít tőle az egész életre.
- Én sokkal több tanyasi tanítót ismerek olyat, akinek szobrot emelnék, mint akinek a kezére nem adnék gyereket.
- Ha a gyerekek közt olyan sok a lángész, amilyen kevés a nagyok közt, akkor a legjobb lesz becsukni az iskolákat.
- A *Tandallóra* nem valami kaukázusi királylány volt, hanem remekbe készült magyar szó. Az én kisdíák koromban így hívták a tantervet az azt az órát, amelyiken dalra tanítottak bennünket. Természetesen magyar népdalra, még természetesebben csak olyanra, amitől az erkölcs nemesedik. Mivel azonban a dalköltők a régi világban is csak olyan istentelen emberek voltak, mint most, s mikor az ihlet kerülgette őket, nem gondoltak az erkölcsnemesítésre, a népdalokat át kellett költeni tandalokká. Én például csupa ilyen nemesített tandalt tanultam annak idején, s ennek köszönhettem, hogy öregkoromra se jutok zavarba, ha vidám társaságban meg kell vallanom, mi az én nótám. Ez az, ni:

*Lyuk-lyuk-lyuk-lyuk-lyukas a kis
táskám közepe.*

Kiesett a tankönyvem belőle,

Elvesztettem könyvem, az olvasót,

Nem az a tanítóm, aki vót.

Ez szép is volt, magyar is volt, s az ártatlan lelkeket se rongálta meg. Belőlem éppen azért lett ilyen erkölcsös ember, mert ilyen daldarabokon növekedtem a tandalórákon. Kár, hogy kimentek a divatból, meg is látszik az ifjabb nemzedéken.

- Profiljuk csak a szép asszonyoknak meg a nagy embereknek van. Márpedig minden szép asszonynak és minden nagy embernek van titkolnivalója is.
- Az ember nem válogathatja meg az emlékeit.
- Az ember akkor öreg, ha mosolyog azon, amin valaha nevetett.
- Ne első, és ne utolsó falatjából ítélj meg az élet ízét.
- Az emberek sose várják az ostobától, hogy okosat tegyen, de lesik, hogy az okos mikor tesz ostobát.
- Minden kisgyerek okos, a legtöbb ember ostoba. Ezt teszi a nevelés.
- Egy szem igazságból a hazugság egész kenyeret süt.
- A legtöbb ember akkor szalad a szerencséje után, mikor már maga mögött hagyta.
- Az ember szívesebben elhiszi magáról, hogy ostoba, mint másokról, hogy okos.
- A bölcs mondást a bolond is megérti, de a bolondét száz bölcs se magyarázza meg.
- Disznóságokat elkövetni illik, beszélni róla: nem.
- Farsangkor mindent szabad – de azért farsang után se felejtik el, ki viselkedett illetlenül.
- Gentleman az olyan úriember, akinek akkor is igaza van, mikor hazudik.
- Mikor illik kezét csókolni? Valahányszor jólesnék, nem csókolunk kezét; valahányszor érezzük, hogy rosszul esik, csókoljunk kezét.
- Az önzetlenség és áldozatkészség testvérek. Az utóbbi az idősebb. Aki a kettőt együtt látja, a harmadikat is keresi: a szármárságot. Ez köztük a legidősebb.
- Az igen finom bor felejteti a tömlő ízét.
- A kis hullámok dagasztják a nagyokat.
- A telefon addig volt csodálatos, míg nem volt meg.
- Azért jó a nagy szélű kalap, sose lehet tudni, hová néz alá az ember.
- A törökök a bolondokat szent embereknek tartják, mi keresztények pedig, isten bocsássa meg, a szent embereket tartjuk bolondnak.
- Nem én vagyok egyetlen olyan fia a hazának, ki abból él, amihez nem ért.

Lyoness-kártyával érdemes fizetni

Ha pénzvisszatérítést szeretnél kapni minden egyes vásárlás után, válaszd a Lyoness!

PSZ-LYONESS: HA EGYÜTT LÉPSZ, TÖBBRE MÉSZ

Ki ne érezné manapság a gazdasági világválság hatásait? Minden család azon töri a fejét, hogy miképp szorítsa vissza a kiadásokat. Mi erre kínálunk hosszú távú megoldást! A Lyoness-vásárlóközösség úgy segít Önnek spórolni, hogy cserébe semmit nem vár el, csak tudatos vásárlást!

A Lyoness Holding Europe AG már tizenegy EU-tagállamban eredményesen működő vásárlói közösség. Nálunk több mint 200 ezer tagja van, akik vásárlásukkor költségük jelentős részét készpénzben visszakapják, valamint aktivitással, további bevételekből részesednek. A rendszer teljesen átlátható és nyomon követhető a www.lyoness.hu weboldalon és a regisztráció után a saját webirodán.

GYORSAN, EGYSZERŰEN TAGJA LEHETSZ A RENDSZERNEK. LÉPJ BE! JÓL JÁRSZ.

Nemcsak saját anyagi helyzeteden javítasz, hanem ezzel a Pedagógusok Szakszervezetét (PSZ) és a nyugdíjas kollégáinkat támogató Gárdonyi Géza Alapítványt is segíted, amennyiben a PSZ közreműködésével leszel tagja a rendszernek.

További információ: 20/591-9590; e-mail: eniko.kocsik@mail.datanet.hu

Lapunk 2008. áprilisi számában Szücsné Szakács Ildikó kolléganő, tiszavasvári PSZ-titkár számolt be a helyi szervezés eredményeiről. „Kisvárosi tanítónő vagyok, iskolám pedagógus szakszervezetének titkára. A múlt év végén ismerkedtem meg a LYONESS vásárlói közösséggel, a PSZ-en keresztül. Rögtön megláttam benne a kínáló lehetőségeket. Megbízhatóságához nem fért kétség, mivel a PSZÁF vizsgálatai mindent rendben találtak, és garanciát jelentenek a termékpartnerek, akik szintén nevüket adták hozzá. A LYONESS-ben vannak vásárlók, kereskedők, szolgáltatók. Mindenki, mint én is, aki a rendszer tagja, közvetítő szerepet tölt be közöttük.

Örömmel számolhatok be róla, hogy iskolám vezetése, a kereskedők, szolgáltatók, magánemberek is pozitívan álltak hozzá. Felismerték, hogy az elköltött pénzük jelentős részét visszakaphatják, ami a mai gazdasági helyzetben bizony nem hagyható figyelmen kívül. Az így visszakapott pénzt újra hasznos célokra fordíthatják.

Valóban működik, hogy minél többet költünk, annál többet kapunk vissza, így többet vásárolhatunk, amiből újra visszatérítés fog származni. Tehát tágabbra tudjuk nyitni a pénztárcánkat.

Nagyon hasznos ez az alapítványok számára is, mert saját visszatérítéseiken kívül, ha tagjaiknak, ismerőseiknek, akár külföldi kapcsolatainknak is továbbajánlják, az ő költségeiből is részesülni fognak. Bátran buzdítok minden kollégát arra, hogy a PSZ-en keresztül csatlakozzanak ehhez a rendszerhez, ajánlják ismerőseiknek, amivel tovább építjük és számunkra is sikeressé tesszük a LYONESS-t.”

Ha ingyenesen regisztrál és belép a Lyoness rendszerébe, automatikusan jár Önnek minden kedvezmény, mely a cég termékpartnereinél a törzsvásárlói közösség tagjait megilleti!

A Lyoness az elmúlt hat évben arra törekedett, hogy minden ágazatban (élelmiszer, ruházatkodás, lakberendezés, építőipar, műszaki cikkek, üzemanyag) legyenek termékpartnerei. Így aztán ha a család tudatosan vásárol, még most, a legnehezebb gazdasági helyzetben is félre tud tenni – ráadásul éppen pénzköltés közben.

A teljesség igénye nélkül ma már a termékpartnerünk a Praktiker, az Auchan, az OMV, a KIKA, a Hervis, a Skála, a Reál Élelmiszer-üzletlánc, a LUKOIL, a Hunguest Hotels szállodalánc, a 6x6 Taxi, a Baumax, az Office Depot, de áram- és gázszolgáltató is ügyfeleink rendelkezésére áll.

A vásárlás a Lyoness termékpartnereknél jelenleg 3 féle módon történik: a partnerek eredeti vásárlási utalványaival, számla alapján, illetve Lyoness cashback kártyával.

Természetesen ez utóbbi megoldás a jövő, hiszen ez a leggyorsabb és legkényelmesebb módszer az ügyfelek számára. A kártya többet tud, mint elsőre bárki gondolná: vonalkóddal és mágneses csíkkal is rendelkezik, így biztosan tud alkalmazkodni minden egyes termékpartnerünk speciális technikai felszereltségéhez, és használatával ügyfeleink egy egyszerű mozdulattal élvezhetik a Lyoness-vásárlás előnyeit. A kártya segítségével elektronikus úton rögzíthető a tranzakció valamennyi lényeges adata a boltban, amely aztán közvetlenül a Lyoness központi rendszerében jelenik meg.

Magyarországon valósult meg első ízben az UniCredit Bankkal közösen kibocsátott co-branded kártya, amely újabb mérföldkő a Lyoness életében. A kártya fizetőeszköz és árrégyűjtő kártya is egyben! Segítségével még kényelmesebbé tehetjük a vásárlást ügyfeleink számára, valamint ez a forradalmian új módszer újabb távlatokat nyit meg a kártyás technológia minél szélesebb körű terjesztésben.

A Lyoness eddigi fejlődéstörténete Magyarországon rendkívüli dinamizmust mutat, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy 2008-ban megháromszoroztuk vásárlási forgalmunkat!

Ha többet szeretne tudni a kedvezményrendszeréről vagy a csatlakozási lehetőségekről, hívja kollégánkat a 06-20/591-9590 számunkon, vagy látogasson el a www.lyoness.hu weboldalra!

Figyelemre méltó I. és II. fokú ítéletek a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész visszavonhatóságáról

A Pedagógusok Szakszervezete jogsegélyszolgálatának közreműködésével sok helyen nyernek munkaiügyi pert a PSZ-tagok. Ezúttal két (I. és II. fokú), másodfokon jogerős bírósági ítéletet teszünk közzé, amelyeknek jogi közreműködője dr. Selmeciné dr. Csordás Mária, a PSZ Országos Iroda vezető jogtanácsosa volt.

1. A ... Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a Pedagógusok Szakszervezete (1068 Budapest, Városligeti fasor 10; ügyintéző: dr. Selmeci Istvánné jogtanácsos) által képviselt ... (cím) I. r., ... (cím) II. r., ... (cím) III. r., ... (cím) IV. r., ... (cím) V. r., felpereseknek – a ... ügyvéd (cím) által képviselt ... Szakképző Iskola és Kollégium (cím) alperes ellen kinevezés módosítása tárgyában indított perében a .... Munkaiügyi Bíróság ... számú ítélete ellen az alperes által ... sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán az alulírott helyen és napon, nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette az alábbi ítéletet: az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek személyenként 3 000 (háromezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A megyei bíróság az elsőfokú ítéletet lényegében annak helyes indokai alapján hagyta helyben [Pp. 254. § (3) bekezdés], azokra maga is hivatkozik.

A fellebbezésben kifejtettekre figyelemmel az alábbiakat emeli ki:

A közalkalmazott járandósága az illetményrendszer sajátosságai-ból következően több bérelemből, illetményrészből (garantált illetmény, illetménykiegészítés, illetménynövekedés, pótlékok stb.) tevődik össze. Ezeknek, mivel a kinevezés (munkaszerződés) integráns részei, a kötelmi jog általános szabályaiból fakadó közös sajátossága, hogy a közalkalmazott mindegyikre alanyi jogosultságot szerez, és pedig a jogcímré és a pénzügyi forrásra tekintet nélkül.

Ez közelebbről azt jelenti, hogy mindaddig, amíg a kinevezésben (átsorolási okiratokban, mint kétoldalú megállapodásokban) feltüntetett egyes bérelemekhez fűzött törvényi és/vagy szerződési feltételek fennállnak, az illetményt – a fegyelmi büntetés esetét kivéve – változatlan összetételben és összegben kell folyósítani.

Az egyes elemeket pusztán fiskális megfontolással egymás rovására egyoldalúan növelni, illetve csökkenteni, egymással kompenzálni – miként a perbeli esetben történt – nem lehet. Ez akkor is törvényt sértő, ha az illetménynek a kinevezési (átsorolási) okmányban szereplő előző végösszege nem csökken, vagy valamelyest – miként a perbeli esetben – még növekszik is, mert a nem kellő mértékű növekedés is csökkenésnek, illetményben való jogtalan visszavetésnek számít.

A megyei bíróság az alperes által felhívott, ezzel ellentétes legfelsőbb bírósági eseti döntést sem tekinti irányadónak, mert az indokolatlan, dogmatikailag védhetetlen különbséget tesz az egyes bérelemek jogi természete között, mintha azok valamelyike nem alanyi jogon járna a közalkalmazottnak, csak azért, mert annak juttatása eredetileg nem volt kötelező. E gyakorlat követése teljes jogbizonytalansághoz, és nemkívánatos munkáltatói önkényhez vezethetne.

Ha a munkáltató által diszkrecionális jogkörben adományozott bérkiegészítést polgári jogi analógiával ajándéknak lehetne tekinteni, ami kézenfekvőnek látszik, azt sem lehetne tetszés szerint (esetleg egy limit határig) visszakövetelni, hanem csak a törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén (Ptk. 582. §).

Rádásul a perbeli „ajándéknak” még visszakövetelésre esetleg alapot adó, utóbb meghiúsult feltétele sem volt. A felperesek részéről az alperes rovására semmiféle jogsértés nem történt, ami miatt érdemtelenné váltak volna, és az is kizárható, hogy az „ajándék” meghagyása az alperes létfenntartását veszélyeztette volna. (Elvétele a felperesekét esetleg igen.)

Megjegyzendő még, hogy az újabb jogfejlődés is a megyei bíróság által helyesnek tartott értelmezés irányába mutat. A munkáltatói illetménykiegészítés most már kifejezetten a közalkalmazott minősítéséhez van kötve, amiből következik egyfelől, hogy a diszkrecionális munkáltatói döntésnek bizonyos korlátot szabtak, másfelől viszont az

is, hogy mindaddig, amíg a közalkalmazott a minőségi feltételeknek megfelel, a kérdéses bérelem neki most már a tételes jog szerint is alanyi jogon jár.

Ha pedig a jogalkotó a kérdéses illetménykiegészítés lehetőségét, illetve annak megvonását a minőségi követelményeken felül még a mindenkori költségvetési helyzet alakulásától, mint kényszerítő körülménytől is függővé kívánta volna tenni, és annak folyósítását egy-egy évre akarta volna korlátozni, akkor nyilván megalkotta volna ennek jogi kereteit is, miként azt köztisztviselők esetében tette [Ktv. 43. § (4) bek.].

A másodfokon is peresztés alperes a Pp. 78. § és 239. § alapján köteles megtéríteni a felperesek jogi képviselői költségét, a személyes mentessége miatt viszont fellebbezési illetéket nem kell fizetnie (Pp. 84. §, Itv. 5. §).

....., 2009. május ..

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

2. A ... Munkaiügyi Bíróság a Pedagógusok Szakszervezete (1068 Budapest, Városligeti fasor 10.) által képviselt ... (cím) I. r., ... (cím) II. r., ... (cím) III. r., ... (cím) IV. r., ... (cím) felpereseknek – a ... Szakképző Iskola és Kollégium (cím) alperes ellen kinevezés módosítása tárgyában indított munkaügyi perében a 2008. november ... napján ... órákor megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta és nyilvánosan kihirdette az alábbi ítéletet:

Kötelezi az alperest arra, hogy 15 napon belül a munkáltatói intézkedésen alapuló megfelelő illetményrészt tartalmazó átsorolást készítse el.

Kötelezi továbbá, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek (...) 18 000 (tizennyolcezer) Ft-ot, a II. r. felperesnek (...) 27 000 (huszonhétezer) Ft-ot, a III. r. felperesnek (...) 25 360 (huszonötezer-háromszázhatvan) Ft-ot, a IV. r. felperesnek (...) pedig 16 400 (tizenhatezer-négyszáz) Ft-ot, valamint ezen összegek után 2008. június ... napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a ... Megyei Bírósághoz címzett, de jelen bíróságnál 3 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha az I. fokú bíróság ítéletét a Pp. 251. §-ában, illetve a 252. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott okból kell hatályon kívül helyezni, ha a fellebbezés csak a perköltség viselésére vagy összegére vonatkozik, ha a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul, ha a felek a fellebbezési határidő lejártá előtt azt közösen kérik, illetve, ha a II. fokú bíróság megítélése szerint az ügy eldöntése tárgyaláson kívül is lehetséges.

Indokolás

A bíróság a peres felek írásbeli és személyes előadása, a rendelkezésre álló iratok és a per egyéb adatai alapján az alábbi tényállást állapította meg:

Az I. rendű felperes 1996. szeptember 1-jétől áll közalkalmazottként pedagógus-munkakörben az alperes alkalmazásában. Az alperes őt 2005. február 1-jei hatállyal közös megegyezés alapján havi bruttó 2 000 Ft munkáltatói döntésen alapuló illetményben részesítette, amelyet azonban a 2008. április 11-én kelt átsorolással egyoldalúan megvont.

A II. rendű felperes 2000. augusztus 16-tól áll közalkalmazottként pedagógus-munkakörben az alperes alkalmazásában. Az alperes őt 2002. szeptember 1-jei hatállyal közös megegyezés alapján havi bruttó 3 000 Ft munkáltatói döntésen alapuló illetményben részesítette, a juttatást azonban a 2008. április 11-én kelt átsorolással egyoldalúan megvonta.

A III. rendű felperes 2004. július 16-tól áll közalkalmazottként pedagógus-munkakörben az alperes alkalmazásában. Az alperes 2005. május 1-jei hatállyal kinevezés-módosítással havi bruttó 2 000 Ft munkáltatói döntésen alapuló illetményben részesítette. Az illetményrész összege közös megegyezés alapján 2005. szeptember 1-jétől 3 000 Ft-ra, majd 2007. április 1-jétől 4 000 Ft-ra emelkedett.

Az alperes a 2008. április 11-én kelt „Értesítés” megnevezésű intézkedésével az illetményrész összegét egyoldalúan 1 160 Ft-ra csökkentette.

A IV. rendű felperes 1996. augusztus 16-tól áll közalkalmazottként pedagógus-munkakörben az alperes alkalmazásában. Az alperes őt 2002. szeptember 1-jei hatállyal átsorolással munkáltatói döntésen alapuló illetményben részesítette, amelynek összegét havi bruttó 3 000 Ft-ban állapította meg. Az illetményrész összege a felek közös megegyezése alapján 2005. február 1-jétől 3 800 Ft-ra, 2007. szeptember 1-jétől 4 800 Ft-ra emelkedett.

Az alperes a 2008. április 11-én kelt átsorolással az illetményrészt egyoldalú intézkedéssel megvonta.

A felperesek módosított keresetükben azt állították, hogy az alperes egyoldalú kinevezés-módosítása az Mt. 82. § rendelkezéseibe ütközik, és mint ilyen, az Mt. 8. és 9. §-ai értelmében semmis és érvénytelen. Nem vitatták, hogy az alperes valóban mérlegelési jogkörben hozott döntése alapján biztosított részükre – határozatlan időre – a garantált illetménynél magasabb összegű illetményt. Hangsúlyozták azonban, hogy az alperesi döntésen alapuló illetményrész és a felek megállapodásának, ezáltal pedig a közalkalmazotti jogviszonynak és a kinevezésnek a részévé vált, így elvesztette azon jellegét, hogy mérlegelésen alapuló döntés eredménye. Ennek következtében pedig a jogvita az általános szabályok szerint indítható. Kiemelték továbbá, hogy az önkormányzat az alperes 2008. évi költségvetésének elfogadásával fedezetet biztosított a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészre is.

A fentiek alapján kérték annak megállapítását, hogy az alperes egyoldalú kinevezés-módosításnak minősülő intézkedése jogellenes. Kérték ezért, hogy a bíróság kötelezze az alperest a megfelelő összegű illetményrészüket tartalmazó átsorolás elkészítésére. Ezen túlmenően igényt tartottak a 2008. október 30. napjáig terjedő 9 hónapos időszakra járó elmaradt illetménykülönbözetükre, amelynek összegét az I. rendű felperes havi bruttó 2 000 Ft illetménykülönbözettel számolva 18 000 Ft-ban, a II. rendű felperes havi bruttó 3 000 Ft illetménykülönbözettel számolva 27 000 Ft-ban, a III. rendű felperes havi bruttó 2 840 Ft illetménykülönbözettel számolva 25 560 Ft-ban, míg a IV. rendű felperes havi bruttó 4 800 Ft illetménykülönbözetet alapul véve 43 200 Ft-ban jelölte meg.

Az alperes írásbeli ellenkérelmében a felperesek kereseteiben foglaltakat érdemben nem vitatta. Előadta, hogy az alapilletmény a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt is magában foglalja, ezért egyetért a felperesekkel abban, hogy a 2008. évi költségvetése tartalmazta a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt is. A költségvetés tervezésekor azonban még nem volt előre látható, hogy ezt az illetményrészt az állam – és ezáltal a fenntartó – nem fogja finanszírozni. Hangsúlyozta, hogy a bérfejlesztéseket nem lehetett volna teljes mértékben végrehajtani a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészek elvonása nélkül; a felperesek összes illetménye azonban így is növekedett. Kitért rá, hogy a döntésen alapuló illetményrész elosztásának elve minden esetben a munkavégzés minősége volt.

A felperesek keresetétől összecszerülésében sem vitatta.

A felperesek keresete az alábbiak szerint alapos.

Maga az alperes nyilatkozott úgy, hogy az alapilletmény a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt is magában foglalja, ezért a 2008. évi költségvetés tervezésekor a személyi juttatások fő összege automatikusan tartalmazta a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt. Mindezt egyértelműen alátámasztották a felperesek átsorolásairól készült okiratok, amelyekben a munkáltatói döntésen alapuló illetményrész minden esetben a havi illetmény egyik összetevőjeként került feltüntetésre. Az illetménykiegészítés tehát a felperesek illetményének részévé vált.

A Kjt. 21. § (3) bekezdése értelmében az illetmény kötelező tartalmi elemét képezi a közalkalmazotti jogviszonyt létrehozó kinevezési okmány. Jelen esetben megállapítható, hogy a felperesek és az alperes az átsorolás aláírásával a kinevezési okmányt az illetmény tekintetében közös megegyezéssel módosították. A módosítás eredményeképpen az illetmény összetevőjeként jelentkező munkáltatói döntésen alapuló illetményrész a felperesek kinevezési okmányának tartalmi elemévé vált.

A Kjt. 2. § (3) bekezdése értelmében alkalmazandó Mt. 82. § (1) bekezdése kimondja, hogy a munkáltató és a munkavállaló a munkaszerződést csak közös megegyezéssel módosíthatja. Jelen esetben azonban az alperes egyoldalú döntésével csökkentette a felperesek munkáltatói döntésen alapuló illetményrészét, ezáltal tehát a kinevezési okmányt egyoldalúan módosította. A bíróság erre tekintettel osztotta a felperesek azon álláspontját, hogy az alperes egyoldalú kinevezés-módosítása az Mt. 82. §-ának fenti rendelkezésébe ütközik.

Az alperes a munkáltatói döntésen alapuló illetményrészt kizárólag az elvégzett munka minőségére tekintettel osztotta el alkalmazottai – így a felperesek – között. Erre tekintettel azonban annak csökkentésére vagy megvonására is csak abban az esetben kerülhetett volna sor, ha a felperesek nem megfelelő minőségben végezték volna munkájukat. Ilyenre azonban az alperes nem hivatkozott az eljárás során, erre utaló adat egyébként sem merült fel. Megjegyzi továbbá a bíróság, hogy amennyiben az alperes a nem megfelelő munkavégzésre hivatkozással kívánta volna csökkenteni vagy megvonni a döntésen alapuló illetménykiegészítést, úgy ezt jogorvoslattal megtámadható határozattal tehetné volna csak meg. Annak meghozatala előtt pedig lehetőséget kellett volna adnia a felpereseknek álláspontjuk kifejtésére, adott esetben az ellenkező tények bizonyítására.

Összességében tehát a bíróság azt állapította meg, hogy a felperesek keresete alapos. Erre tekintettel az alperest a módosított kereseti kérelmekkel egyezően marasztalta.

A kamatfizetési kötelezettség az Mt. 159. §-án és a Ptk. 301. § (1) bekezdésén alapul. A kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját a bíróság időben középarányosan határozta meg.

A pernyertes felpereseknek perköltségigénye nem volt, az alperes pedig az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja értelmében teljes személyes illetékmentes, ezért a bíróság az illeték és a perköltség viseléséről nem határozott.

A fellebbezési jog a Pp. 233. § (1) bekezdésén alapul.

....., 2008. november 17.

Az aláírásukban akadályozott ... és ... ülnökök helyett
a tanács elnöke

Összeállította:

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos,
ILO-közvetítő és -döntőbíró

Ingyenes jogsegélyszolgálat PSZ-tagoknak!

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) Országos Irodája és területi (megyei, megyei jogú városi) szervezetei jogsegélyszolgálatot működtetnek azért, hogy segíteni tudjunk tagjaink munkaügyi vitáiban.

Jogászaink a tanácsadás mellett – szükség esetén – a munkaügyi perekben jogi képviselést is vállalnak.

A PSZ Országos Iroda jogásza:

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos (tel.: 06-1-322-8453, e-mail: selmecine.dr@pedagogusok.hu);

Dr. Dudás Lilian jogtanácsos (tel.: 06-1-322-8454, e-mail: drdudasilian@yahoo.de).

A pedagógusokkal szemben elkövetett erőszakos cselekmények elleni fellépésekről

E témakörben a PSZ többször tett kezdeményezést, rendezett szakmai fórumot, folytatott tárgyalásokat. Most dr. Avarkeszi Dezső igazságügyi államtitkárnak Szabó Zsuzsához, a PSZ alelnökéhez írott levelét adjuk közre, valamint az ez ügyben betérjesztett törvénymódosítási javaslatát.

Tisztelt Alelnök Asszony!

Engedje meg, hogy korábbi megbeszélésünk során tett ígéretemnek megfelelően tájékoztassam az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által az elmúlt időszakban a pedagógusokkal szemben elkövetett erőszakos cselekmények elleni lehetséges fellépések tárgyában tett intézkedésekről.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium és az Oktatási és Kulturális Minisztérium több alkalommal állami vezetői szinten egyeztetést folytatott, amelynek keretében felmerült a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Tv.) módosításának szükségessége olyan irányban, hogy megerősítse azokat az eszközöket, amelyekkel a pedagógusok hatékonyabban tudnak fellépni az oktatási intézményekben tapasztalható erőszakos magatartások különböző formái ellen, illetve eredményesebben tudnak rendet, fegyelmet tartani ezen intézményekben.

2009. évi ... törvény a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról

1. § A közoktatásról szóló 1993. LXXIX. évi törvény 40. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki, s a jelenlegi (3)-(13) bekezdés számozása (4)-(14) bekezdésre módosul:

„(3) A szervezeti és működési szabályzatban meghatározhatók azok a közoktatási intézmény biztonságos működését garantáló szabályok, amelyek megtartása kötelező a közoktatási intézmény területén tartózkodó szülőknek, illetve a közoktatási intézménnyel kapcsolatban nem álló más személyeknek. A szervezeti és működési szabályzat e rendelkezéseit hozzáférhetővé kell tenni oly módon, hogy azokat bárki megismerhesse.”

2. § (1) Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) Ez a törvény a kihirdetését követő 20. napon hatályát veszti.

Általános indoklás

Az elmúlt években nem egyszer alakult ki konfliktushelyzet a közoktatási intézményekben amiatt, hogy a területére belépő személyek megzavarták az intézményben folyó pedagógiai tevékenységet. A hatályos rendelkezések alapján el lehet jární azokkal szemben, akik az intézményben munkát végeznek, illetve azokkal szemben is, akik az adott intézménybe felvételt nyertek. A javaslat ahhoz teremti meg a törvényi

A Tv. módosításának előkészítése az Oktatási és Kulturális Minisztériumban folyamatban van. A Tv. módosításával egyidejűleg az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium megkezdte a szabálysértési jogszabályok vizsgálatát, hogy milyen lehetőségek vannak a pedagógusokkal szemben erőszakos cselekményt elkövetők jelenleginél szigorúbb szankcionálására.

Tájékoztatom, hogy az említett előkészítő munkálatokkal szoros összefüggésben a Magyar Szocialista Párt több képviselője T/10046. számon törvényjavaslatot nyújtott be az Országgyűléshez a Tv. módosítására, amelynek célja a közoktatási intézmények biztonságos működését garantáló szabályok megteremtése. A törvényjavaslatról az Országgyűlés a 2009. év őszi ülésén határozhat. Mellékelten megküldöm tájékoztatás céljából e törvényjavaslatot, amely egyébként a www.mkogy.hu címen is fellelhető.

kereteket, hogy az intézménnyel közvetlen jogi kapcsolatban nem álló jogi személyekkel szemben is el lehessen jární.

Részletes indoklás

(az 1. §-hoz) Az elmúlt időszakban sokszor okozott problémát, hogy a közoktatási intézményekbe belépő szülők vagy más rokonok konfliktusba keveredtek a pedagógusokkal, megzavarták az intézmény működését. A javaslat ezért lehetővé teszi, hogy az intézményi szervezeti és működési szabályzat kiegészüljön azokkal a rendelkezésekkel, amelyek megtartása kötelező azokra, akik belépnek a közoktatási intézménybe.

A közoktatásról szóló törvény javasolt módosítása esetén az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet közoktatásra vonatkozó szabálysértési tényállásai kiegészülhetnek a következők szerint: „Az a szülő vagy gyám, aki a közoktatási intézmény területén botrányt okoz, 150 000 forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.” Ez a törvényi módosítás tehát alkalmas arra, hogy segítséget nyújtson az iskolai erőszak elleni fellépéshez.

A javaslatnak költségvetési hatása nincsen.

(a 2. §-hoz) A javaslat (2) §-a a hatálybalépéssel kapcsolatos rendelkezéseket állapítja meg.

Ki gyakorolja a gazdasági vezető felett a munkáltatói jogkört?

2009. 01. 01. napján kezdődött, olykor a téves értelmezés miatt kialakult eltérő fenntartói gyakorlat jogszabályi rendezését jelenti a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. számú törvény (Köt. tv.) 106. §-ának a Magyar Közlöny 2009. június 22-ei 84. számában kihirdetett módosítása.

Eszerint:

„(2) A fenntartói irányítás nem sértheti a közoktatási intézmény vezetőjének munkáltatói jogait, döntési jogosítványait, **beleértve a gazdasági vezető feletti munkáltatói jogokat**”

Korábban levelek, telefonok sokasága bizonyította, hogy a 2009. 01. 01. napjával módosult jogszabályi rendelkezések a gazdasági vezetők tekintetében nehezen értelmezhetőek.

A könnyebb eligazodás érdekében a Pedagógusok Lapjában ismertettem az irányadó jogszabályi rendelkezéseket.

Tekintettel arra, hogy több önkormányzati fenntartó körlevélben kérte be a gazdasági vezetők személyi anyagát, sértve ezzel az intézményvezetők munkáltatói jogát, a problémát jeleztem a OM szakértőinek is.

Úgy gondolom: egyebek között ez is hozzájárult ahhoz, hogy dr. Szüdi János államtitkár levélben jelezte a törvénysértést az egyik önkormányzat főjegyzőjének, és kérte a körlevél visszavonásának megfontolását

Ennek ellenére a gyakorlat nem változott, ezért került sor – végső, meggyőző megoldásként – az idézett jogszabály-módosításra.

Jogi véleményem szerint a fenntartói gyakorlat az alábbi törvényi rendelkezés sérelmét is jelentette, következképpen jogszabály-módosításra sem lett volna szükség.

Köt. tv. 54. § (1) bek.

„54. § (1) A közoktatási intézmény vezetője felelős az intézmény szakszerű és törvé-

nyes működéséért, a takarékos gazdálkodásért, **gyakorolja a munkáltatói jogokat**, és dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály vagy kollektív szerződés (közalkalmazotti szabályzat) nem utal más hatáskörébe. ....”

Összegezve:

A gazdasági vezető felett az intézmény vezetője gyakorolja a munkáltatói jogot, így a 2009. 01. 01. napjától kötelező kinevezés módosítása az intézményvezető joga és kötelessége.

***

Kérem tisztségviselőinket, hogy szíveskedjenek az intézményvezetők és a fenntartók figyelmét a jogszabály-változásra felhívni.

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária
vezető jogtanácsos
ILO-közvetítő és -döntőbíró

A nyugdíjasok felmentéséről és a nyugdíjba vonulás lehetőségeiről 2009-ben

I. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny) rendelkezik a nyugdíj igénybevételének szabályáról. Kollegáink szívesen vették igénybe az úgynevezett előrehozott öregségi nyugdíjat a munkaviszony illetve a közalkalmazotti jogviszony megtartása mellett, amire 2007. december 31-ig volt lehetőségük. 2008. január 1-jétől ez már nem lehetséges.

Közismert a 2008. január 1-jétől hatályos Tny. 18/A. § (1) bekezdésének utolsó tagmondata:

„18/A. § (1) 2012. december 31-éig a 62. életév betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a férfi, aki 60. életévét betöltötte, illetve az a nő, aki 59. életévét betöltötte, és legalább 40 év szolgálati időt szerzett, valamint a Tbj. 5. §-a (1) bekezdésének a)-b) és e)-g) pontja szerinti biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

(2) 2012. december 31-éig csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult, aki legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és megfelel az (1) bekezdésben meghatározott egyéb feltételeknek.”

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény lényege a következő:

Az 5. §-a szerint csak akkor lehet a nyugdíjat igénybe venni, ha **nincs** munkaviszonya, közalkalmazotti jogviszonya valakinek.

Ez gondot okoz a munkaviszonyban lévő, illetve a **közalkalmazottak jogállásáról** szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Kjt.) hatálya alá tartozó közalkalmazottnak is: vagy dolgoznak, vagy a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése után igénybe veszik a nyugdíjat.

2008. január 1. napjától a nyugdíjba vonulás feltételeit elérő kollegának tehát nincs lehetősége a nyugdíját kérni a közalkalmazotti jogviszony megtartása mellett, a munkáltatónak pedig így nem lesz módja a közalkalmazotti jogviszony megtartása mellett nyugdíjat kérelmező kollegát felmentéssel elküldeni a **Kjt. 30. § (1) bekezdés d) pontja** alapján, vagyis amiatt, hogy nyugdíjasnak minősül.

Összegezve: ha valaki 2008. január 1. napjától a nyugdíjba vonulást választja, akkor meg kell szüntetnie előbb a közalkalmazotti jogviszonyát s csak azután jogosult a nyugdíjas státusra.

II. A 2009. január 1. napjától hatályos **Kjt. 30. § (1) bekezdés új e) pontja** alapján azonban felmenthető az a közalkalmazott, aki:

„(1) A munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt - a 30/A-30/B. §-ban foglalt korlátozással - felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha

e) az előrehozott öregségi nyugdíj jogosultság életkori, valamint szolgálati idővel kapcsolatos feltételeivel legkésőbb a felmentési idő utolsó napján rendelkező közalkalmazott azt **írásban** kérelmezi.”

Az előrehozott öregségi nyugdíj jogosultság életkori, valamint szolgálati idővel kapcsolatos feltételeivel **rendelkezőnek** az erről szóló igazolást a TB-től, illetve az APEH területi nyugdíjkielégítési osztályától ajánlatos beszereznie a szolgálati idők beszámítása után. **Ez azt is jelenti, hogy legkésőbb a felmentési idő utolsó napján kell rendelkeznie a feltételekkel, hiszen ez felmentés indoka és feltétele is.** Ehhez kiegészítő jogszabálynak a **Kjt. 37/B. § új (3) bekezdésére** hívom fel a figyelmet, ugyanis eszerint nyugdíjasnak minősül az, aki:

„Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően, a törvényben nyugdíjasnak minősül az a közalkalmazott, aki az előrehozott nyugdíj feltételeivel rendelkezik és felmentésére a **Kjt. 30. § (1) bekezdés e) pontja** alapján kerül sor”

Ebből az következik, hogy a végkielégítésre – mivel nyugdíjasnak minősül – nem jogosult. Ugyanakkor, mivel a **Kjt. 37/B. § (3) bekezdése** szerint nyugdíjasnak minősíthető, így **Kjt. 78. § (4) be-**

kezdése értelmében jár számára a 40 éves jubileumi jutalom a jogviszony megszűnésekor, ha akkor a kollegának legalább 35 év közalkalmazotti jogviszonya van. Itt ugyanis mindhárom feltétel teljesül.

III. **Hogyan szűnhet meg a határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonya annak a nem nyugdíjas kollegának, aki**

a) **nem rendelkezik az előrehozott öregség nyugdíj-jogosultság életkori, valamint szolgálati idővel kapcsolatos feltételeivel;**

b) **rendelkezik vele, de még az idén szeretne elmenni nyugdíjba?**

1) A főszabály, hogy a felmentéskor a felmentési idő a felek akaratából nem csökkenthető, ebből következik, hogy a jogviszony megszűnésének más módját kell a feleknek választania.

A közalkalmazott egyoldalú akaratnyilatkozata alapján **lemondással** szűnhet meg a jogviszony a **Kjt. 28. §-a** értelmében:

„(1) A közalkalmazott a határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyt lemondással bármikor megszüntetheti.

(2) **Lemondás esetén a lemondási idő két hónap.** Ezen időtartam egy részére, vagy annak egészére a munkáltató mentesítheti a közalkalmazottat a munkavégzés alól.”

2) Mindkét fél közös akaratára alapján: **közös megegyezéssel** a felek megállapodás alapján. Erről a jogszabály – **Kjt. 25. § (2) bekezdés a) pont** - sem ír többet, hiszen egyértelmű: ha a felek megállapodnak a jogviszony megszüntetéséről, akkor az ő akaratuk lesz a „törvény”.

IV. A helyzetet bonyolítja, hogy vannak olyan, az előrehozott öregségi nyugdíjat 2007. december 31-ig igénybe vevő nyugdíjasok, akik a jogviszony megtartása mellett dolgoznak nyugdíjfolyósítás mellett. Ám, ha ezek a nyugdíjasok nem érik el 2010-ben az öregség nyugdíj-korhatárt (62 életévet), akkor választaniuk kell a közalkalmazotti jogviszonyból eredő illetményük vagy a nyugdíjuk között. Amennyiben ugyanis az illetményük összege meghaladja a minimálbér 12-szeresét (azaz 858 000,- Ft-ot), arra az évre a nyugdíjuk további kifizetése fel lesz függesztve.

Sajnos, sok továbbfoglalkoztatott előrehozott nyugdíjas munkavállaló közalkalmazott erre a tényre most jött rá, és ha a 2010-ben továbbra is szeretnék a nyugdíjukat folyamatosan kapni, az alábbi lehetőségek közül választhatnak:

1) Kérik írásban a munkáltatót, hogy 2010-ben **részmunkaidőben** való továbbfoglalkoztatásra adjon módot. Ebben az esetben a kinevezést közösen kell módosítani, és a részmunkaidőben való foglalkoztatáskor a közalkalmazott illetménye nem lehet magasabb, mint a kötelező minimálbér, azaz 71.500,- Ft havonta. Ennek előnye, hogy a kollega tovább dolgozik. Hátránya, ha mégis a felmentésére kerül sor, akkor a részmunkaidőben eltöltött időtartamnak az átlagkeresete lesz a felmentési időre irányadó. Valamint vigyázni kell arra is, hogy a 2010-ben nem lehetséges neki több keresete, mint a meghatározott limit, azaz ha jubileumi jutalomra jogosult, akkor annak a kifizetése is csak 2011. január 1. után lehetséges.

2) Ha a munkáltató a részmunkaidőben való továbbfoglalkoztatásba nem megy bele, akkor a közalkalmazott a jogviszony megszüntetését kezdeményezheti a III. pontban már ismertetett lemondás vagy a közös megegyezés alapján akár még az idén is. Ugyanis azt kell figyelembe venni, hogy ha a kollega jogosult a jubileumi jutalomra is, akkor kifizetését 2009. december 31-ig kell kérnie, azaz a jogviszony megszűnése időpontjának is ennek kell lennie.

V. Gyakori és ismétlődő kérdések:

1) Igaz-e, hogy a nyugdíjasoknak nem jár a felmentési idő?

Ez nem igaz! Ha a munkáltató felmentési határozatot hoz, a felmentés ténye lesz az irányadó a felmentési idő vonatkozásában, és nem az, hogy kit mentenek fel. Így ha bárkit felment a munkáltató, a felmentési idő meghatározásában a közalkalmazotti jogviszony, vagy annak minősülő jogviszonya lesz a döntő. Ez alól egy kivétel van, ha a felmentés jogcíme önhiba miatti alkalmatlanság, ilyenkor a felmentési idő csak 1 hónap.

2) Gyakori kérdés: jár-e abban az esetben a még nem nyugdíjas kollegának a jubileumi jutalom, ha el akar menni nyugdíjba, de a Kjt. 37/B. § hatálya alá nem tartozik?

A jubileumi jutalom csak abban az esetben jár neki, ha a jogosító 25, 30 vagy 40 év közalkalmazotti jogviszony időtartamát éppen eléri vagy meghaladja a jogviszony megszűnéséig.

3) Miért nem jár a nyugdíjválasztás miatt jogviszonyát le-

mondással vagy közös megegyezéssel megszüntető, de nem nyugdíjas kollegának 40 éves jubileumi jutalom a legalább 35 év közalkalmazotti jogviszony után?

A 40 éves jubileumi jutalom csak akkor jár a **Kjt. 78. § (4) bekezdése** szerint, ha

a) a jogviszony megszűnik és van

b) a kollegának legalább 35 év közalkalmazotti jogviszonya és

c) nyugdíjasnak minősül – így a hivatkozást lásd a Kjt. 37/B. §-a – a jogviszony megszűnésekor. Mindhárom feltételnek egyszerre kell teljesülnie!

Végezetül: hogy mikor célszerű elmenni a nyugdíjba és hogyan járnak jól a kollegák, azt a munkáltató nem, csak a nyugdíjhoz szükséges összes keresetüket ismerő, a nyugdíj-számítást elvégző TB-szakértő tudja megmondani. Így, kérem, forduljanak a kollegák bizalommal a TB-hez, amely ingyen, a lehető legtöbb adat birtokában tud véleményt nyilvánítani és a döntésben segíteni.

A kereset-kiegészítés változása

2009. július 1. napjától megváltozott a kereset-kiegészítés feltétele, amelyet a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2009. évi havi kereset-kiegészítéséről szóló **6/2009. (I. 20.) Korm. rendelet** (továbbiakban R.) szabályoz. A módosítást 2009. június 19. napján hirdette ki a 83. számú Magyar Közlöny.

A legfontosabb változás, amelyet a **R. 2. § (2)-(4) bekezdése** tartalmaz, a kereset-kiegészítésre jogosultak körére vonatkozik:

„(1) A foglalkoztatott a 2009. év második félévének hónapjaira járó illetményének kifizetésével egyidejűleg a (2)-(3) bekezdés szerinti havi kereset-kiegészítésre jogosult.

(2) A havi kereset-kiegészítés összege a tárgyhónapot követő bérfizetési napon kifizetésre kerülő bruttó illetmény egytizenketted része, ha a foglalkoztatott tárgyhónapra járó teljes havi illetménye nem haladja meg a 131 000 forintot.

(3) Ha a foglalkoztatott tárgyhónapra járó teljes havi illetménye meghaladja a 131 000 forintot, de nem éri el a 149 000 forintot, akkor a havi kereset-kiegészítés a 10 917 forintnak az a része, ami meghaladja a foglalkoztatott tárgyhónapra járó teljes havi illetménye 131 000 forinttal csökkentett összegének a 60,65%-át. Amennyiben a foglalkoztatott a tárgyhónapban a beosztása szerinti nem mindegyik munkanapra volt jogosult illetményre, akkor a havi kereset-kiegészítés így számolt összegét a díjazott munkanapok és a tárgyhónap munkanapjainak arányában kell figyelembe venni.

(4) Nem fizethető havi kereset-kiegészítés, ha a foglalkoztatott tárgyhónapra járó teljes havi illetménye eléri vagy meghaladja a 149 000 forintot.

(5) Az I. § szerinti jogviszonyok közül egyidejűleg egynél több jogviszonyban álló foglalkoztatott abban a jogviszonyában jogosult a

(2)-(3) bekezdés szerinti kereset-kiegészítésre, amelyben az egészségügyi hozzájárulásról szóló 1998. évi LXVI. törvény 6. §-a szerinti tételes egészségügyi hozzájárulás megfizetésre kerül.”

A **R. 2. § (7)-(9) bekezdése** rendelkezik azokról az időtartamokról, amelyekre nem jár vagy nem lehet figyelembe venni a folyósítását, valamint arról, hogy ez a jövedelem a személyi jövedelemadó szempontjából minek minősül:

„(7) A havi kereset-kiegészítés a foglalkoztatottat - a betegszabadság és az egészségügyi szabadság kivételével - azon időszakokra is megilleti, amelyekre távolléti díjban részesül. Ez esetben illetményen a távolléti díjat - a Kjt., illetve az Mt. Harmadik Része XII. fejezetének hatálya alá tartozó foglalkoztatott esetében a távolléti díj illetmény-, illetve személyi alaphér részét - kell érteni.

(8) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően a foglalkoztatott a felmentési, felmondási időn belül a munkavégzés alóli mentesítés időtartamára nem jogosult havi kereset-kiegészítésre.

(9) A havi kereset-kiegészítés a személyi jövedelemadó-előleg megállapításánál **nem rendszeres jövedelemnek** minősül, és azt a költségvetési rend szerint egyéb munkavégzéshez kapcsolódó juttatásként kell elszámolni. A kifizetés a statisztikai elszámolásokban munkaviszonyból származó nem rendszeres kereseti elemként a kereset részét képezi.”

Illetményként kell figyelembe venni a Kjt. 66., 66/A., illetve 79/E. §-a szerinti illetményt, beleértve a garantált illetmény feletti, a munkáltató döntése alapján megállapított illetményrészét is [a R. 2. § (6) bekezdés a) pontja].

Dr. Dudás Lilian jogtanácsos

Felmentési tudnivalók

A munkahelyeken sajnos már a nyáron elkezdődtek a létszámleépítések miatt a felmentések, ám sok munkáltató csak mostanában kezdett bele. A **közalkalmazottak jogállásáról szóló** 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 2008. január 1-jétől megszigorította a felmentési szabályokat, mégis sok munkáltató ezt nem veszi tudomásul.

Nagyon fontos szabály, hogy a Kjt. 30/B és 30/A. §-osok sorrendjét felcserélni nem lehet, azaz jogalkotó számozása nem jelenti a gyakorlatban való sorrendiséget. Ha ugyanis a Kjt. 30/B. §-a szerint a kollegák a részmunkaidőt vállalják valamennyien, akkor nem menthető fel egyikük sem, így nem kerülhet sor ezen a jogcímen felmentésre. Felhívom a figyelmet a határidőkre s betartásukra, mert

ezek eljárásjogilag védett időtartamok, azaz megsértésük munkaügyi pereket vonhat maguk után.

A honlap belső oldalán, Tudnivalók a felmentésről IV. számú tájékoztatóban olvashatnak bővebben erről, felhíva a figyelmet arra, hogy melyek azok a szabályok, amelyeket **az egyén szintjén** kell betartani. A legfontosabbakat, amelyek erre az esetre vonatkoznak, itt is bemutatjuk.

1) A felmentés jogszerűen indokolással történhet az egyéni munkavállaló közalkalmazott számára. Ezeket a szabályokat a **közalkalmazottak jogállásáról** szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) **30. §** tartalmazza, amely értelmében:

„30. § (1) A munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt - a 30/A-30/B. §-ban foglalt korlátozással - felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha

a) megszűnt a munkáltatónak az a tevékenysége, amelyben a közalkalmazottat foglalkoztatták;

b) az Országgyűlés, a Kormány, a költségvetési fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője, a központi költségvetési szerv vezetője vagy az önkormányzati képviselő-testület döntése alapján a munkáltatónál létszámcsökkentést, illetve átszervezést kell végrehajtani, és emiatt a közalkalmazott további foglalkoztatására nincs lehetőség;

c) a közalkalmazott munkaköri feladatainak ellátására tartósan alkalmatlanná vált vagy munkáját nem végzi megfelelően;

d) a közalkalmazott a felmentés közlésének, illetőleg legkésőbb a felmentési idő kezdetének napján nyugdíjasnak minősül (37/B. §); illetve

e) az előrehozott öregségi nyugdíj jogosultság életkori, valamint szolgálati idővel kapcsolatos feltételeivel rendelkező közalkalmazott azt írásban kérelmezi.

(2) A munkáltató a felmentést köteles megindokolni. Az indokolásból a felmentés okának világosan ki kell tűnnie, és a munkáltatónak kell bizonyítania, hogy a felmentés indoka valós és okszerű.

(3) Ha az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott alkalmatlanság a közalkalmazott munkavégzésével vagy magatartásával függ össze, a felmentés előtt lehetőséget kell adni számára a vele szemben felhozott kifogások elleni védekezésre, kivéve, ha az eset összes körülményeiből következően ez a munkáltatótól nem várható el.”

Ha tehát a fenntartó döntése alapján történik a felmentés, az indokolásban meg kell nevezni a fenntartói döntés számát és tartamát.

2) A felmentéskor az alábbi szabályokat kell betartania a munkáltatónak a **Kjt. 30/B. §-a** szerint:

„30/B. § (1) A 30. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti létszámcsökkentést elrendelő döntés esetén nem szüntethető meg felmentéssel azoknak az azonos munkakört betöltő, e törvény alkalmazásában nyugdíjasnak nem minősülő közalkalmazottnak a jogviszonya, akik együttesen írásban, egy nyilatkozatba foglaltan olyan tartalommal kéri kinevezésükben a munkaidő mértékének módosítását, hogy az a munkáltató által közölt, a közalkalmazottak között kérelmük szerint elosztható napi vagy heti munkaidő együttes mértékét nem haladja meg. A kérelmet az abban részes valamennyi közalkalmazottnak alá kell írnia, megjelölve a kinevezésében kikötendő munkaidő mértékét, amely napi négy óránál rövidebb nem lehet, kivéve, ha a 30/C. § (1) bekezdés b) pontja alapján a munkáltató erre lehetőséget ad. Több, a feltételeknek megfelelő kérelem esetén a munkáltató - a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően - mérlegelési jogkörében dönt arról, hogy mely kérelem alapján módosítja az azt benyújtó közalkalmazottak kinevezését.

(2) A munkáltató köteles a kérelemben foglaltak szerint a kinevezést módosítani. Az illetmény összegét - a felek közalkalmazottra kedvezőbb megállapodásának hiányában - a kinevezés módosítását közvetlenül megelőző illetmény alapulvételével, a rész- és a teljes munkaidő arányában kell megállapítani.”

Ennek a §-nak az indoklása munkajogi kommentár szerint:

„A törvény pontosítja a felmentés elkerülése érdekében alkalmazandó részmunkaidős kinevezés-módosítás Kjt. 30/B. §-ába foglalt feltételeit, és kimondja, hogy ez a lehetőség csak a nyugdíjasnak nem minősülő közalkalmazottakat illeti meg. A szabály szerint, amennyiben létszámleépítés során az azonos munkakört betöltő, a létszámleépítéssel esetlegesen érintett valamennyi közalkalmazott, vagy közülük egy, vagy több kezdeményezi kinevezésükben a részmunkaidő kikötését, közalkalmazotti jogviszonyuk a létszámleépítés keretében nem

szüntethető meg. A munkáltató ennek érdekében azt a munkaidő mértékét közli a közalkalmazottakkal, amelyre a létszámleépítést követően az érintett közalkalmazotti munkakörökben a továbbiakban is szüksége van, és ezt az óraszámot oszthatják el megállapodásuk alapján egymás között a kérelmező közalkalmazottak. Ennek során egy főre napi 4 óránál kevesebb nem eshet, kivéve, ha ezt a munkáltató az előzetes tájékoztatásban lehetségesnek nyilvánította. Ha a munkaidő arányára vonatkozó előírásnak a kérelem megfelel, azt a munkáltató teljesíteni köteles. Az új szabály azt sem követeli meg, hogy valamennyi, felmentéssel esetlegesen érintett közalkalmazott aláírja a kérelmet, elegendő csak azok aláírása, akik a munkaidő csökkentésére irányuló ajánlatot teszik a munkáltatónak.”

3) Ha a kollegák egymással 5 napon belül nem tudnak megegyezni a részmunkaidőben való foglalkoztatásban, akkor kerül sor a munkáltató által kiválasztott személy felmentésére, amelynek első lépcsője a **Kjt. 30/A. §** értelmében:

„30/A. § (1) A 30. § (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott esetben, valamint, ha a 30. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt alkalmatlanság egészségügyi ok következménye - feltéve, hogy a közalkalmazott e törvény alkalmazása szempontjából nem minősül nyugdíjasnak -, a munkáltató a közalkalmazottat írásban tájékoztatja

a) a munkáltatón belül,

b) a munkáltató irányítása alatt álló másik munkáltatóhoz, illetve

c) a munkáltató fenntartója által fenntartott más, e törvény hatálya alá tartozó munkáltatóhoz

az iskolai végzettségének és szakképzettségének, szakképesítésének, továbbá - egészségügyi alkalmatlanság esetén - egészségi állapotának megfelelő másik betöltetlen munkakör felajánlásának lehetőségéről. A közalkalmazott a tájékoztatás közlésétől számított két munkanapon belül írásban nyilatkozik a munkakör-felajánlási lehetőség igénybevételéről. Ha a közalkalmazott a határidő leteltéig a nyilatkozattételt elmulasztja, azt úgy kell tekinteni, mintha a munkakör-felajánlási lehetőséget nem igényelte volna. A munkakör-felajánlási lehetőség igénybevételekor a közalkalmazotti jogviszony felmentéssel történő megszüntetésére csak akkor kerülhet sor, ha az a)-c) pontban foglalt munkáltatónál a közalkalmazott az iskolai végzettségének és szakképzettségének, szakképesítésének, továbbá - egészségügyi alkalmatlanság esetén - egészségi állapotának megfelelő másik betöltetlen munkakör nincs, vagy ha a közalkalmazott az ilyen munkakörbe történő áthelyezéshez, illetve kinevezése módosításához nem járul hozzá.

(2) Ha a közalkalmazott az (1) bekezdés szerint kéri betöltetlen munkakör felajánlását, a munkáltató a fenntartóját, illetőleg az (1) bekezdés b) pontjában említett munkáltatót köteles haladéktalanul megkeresni. A megkeresés kizárólag az érintett közalkalmazottnak az e törvény 5. számú melléklete szerinti közalkalmazotti alapnyilvántartás II-VII. pontjaiban foglalt adatait és az általa betöltött munkakör megnevezését tartalmazza.

(3) A munkáltató fenntartója a 30/E. § szerinti nyilvántartás felhasználásával a megkereséstől számított öt napon belül közvetlenül tájékoztatja a közalkalmazott munkáltatóját azokról a betöltetlen munkakörökről, amelyek az (1) bekezdés alapján a közalkalmazott részére felajánlhatók.

(4) Az (1)-(3) bekezdést, továbbá a 30/C. § (1) bekezdés a) pontját, (2) bekezdés a) pontját és (3)-(4) bekezdését megfelelően alkalmazni kell a munkáltató jogutód nélküli megszűnésekor is azzal, hogy

a) felmentésen a munkáltató jogutód nélküli megszűnését kell érteni, és

b) a 30/A. § és 30/C. § szerinti eljárást legalább a munkáltató jogutód nélküli megszűnése előtt tíz nappal be kell fejezni.”

Dr. Dudás Lilian
jogtanácsos, kiképzett mediátor

JOGI PANORÁMA

Az idei tavaszi-nyári ülésszakon hozott törvények vagy törvénymódosítások széles jogalkalmazási területet ölelnek fel. Egy-egy törvény vagy rendelet módosítása több törvényre, ill. rendeletre is kiterjed. Valamennyi, alább felsorolt új vagy módosított jogszabály a közoktatási terület számára társadalombiztosítási, munkajogi vagy azzal összefüggő, egyéb jogszabályi változásokat, ill. fontos oktatási minisztériumi tájékoztatót tartalmaz.

Szükségesnek tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy némely jogszabályi rendelkezés hatálybalépése nem egy időben történik, főképp, ha az több törvényt vagy rendeletet módosít. Vannak olyan jogszabályok, amelyek hatályba léptető rendelkezése több A4-es oldalt is megtölt. Kérjük, hogy mindeerre legyenek figyelemmel a **Magyar Közlöny április 2. és szeptember 4. között megjelent 42-125.** számaiban olvasható jogszabályok alkalmazásakor.

Megjelenés	MK	A jogszabály száma, rendelkezése
2009. 04. 02.	42.	13/2009. (IV. 2.) OKM rendelet: Az érettségi és a szakmai vizsgák lebonyolítására nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának rendjéről
2009. 04. 02.	42.	14/2009. (IV. 2.) OKM rendelet: A szakközépiskola tizenegy-tizenkettedik évfolyamán az iskolai gyakorlati oktatás támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2009. 04. 02.	42.	15/2009. (IV. 2.) OKM rendelet: A pedagógiai szakszolgálatok és a sajátos nevelési igényű tanulók támogatása igénylésének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének rendjéről
2009. 04. 02.	42.	16/2009. (IV. 2.) OKM rendelet: Az alapfokú művészetoktatási intézmények támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2009. 04. 02.	42.	17/2009. (IV. 2.) OKM rendelet: A minőségbiztosítás, mérés, értékelés, ellenőrzés támogatása és a teljesítmény-motivációs pályázati alap igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2009. 04. 02.	42.	18/2009. (IV. 2.) OKM rendelet: A komprehenzív iskolamodellek megszervezéséhez kapcsolódó támogatás igénylési, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2009. 04. 02.	42.	19/2009. (IV. 2.) OKM rendelet: A sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal foglalkozó gyógypedagógiai pótlékre jogosultak támogatása és az osztályfőnöki pótlékre jogosultak támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2009. 04. 10.	48.	2009. évi XXI. törvény: Az anyakönyvezéssel összefüggő egyes törvények módosításáról
2009. 04. 10.	48.	1045/2009. (IV. 10.) Korm. határozat: A központosított illetményszámfejtés teljes körűvé tételéhez szükséges intézkedésről
2009. 04. 11.	49.	7/2009. (IV. 11.) PM–SZMM együttes rendelet: A pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló 2004. évi CXXIII. törvény 8. §-ában meghatározott járulékkedvezmények érvényesítésének és ellenőrzésének részletes feltételeiről és szabályairól
2009. 04. 11.	49.	9/2009. (IV. 11.) SZMM rendelet: Egyes szociális tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
2009. 04. 13.	51.	9/2009. (IV. 14.) PM–ÖM együttes rendelet: A helyi önkormányzatokat és a többcélú kistérségi társulásokat 2009. évben egyes központi költségvetési kapcsolatokról megillető forrásokról szóló 2/2009. (I. 30.) PM–ÖM együttes rendelet módosításáról
2009. 04. 22.	56.	22/2009. (IV. 22.) OKM rendelet: Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról
2009. 04. 24.	57.	93/2009. (IV. 24.) Korm. rendelet: A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet módosításáról
2009. 05. 08.	63.	2009. évi XXIX. törvény: A bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról
2009. 05. 14.	68.	2009. évi XXXV. törvény: Egyes adótörvények és a velük összefüggő egyéb törvények módosításáról
2009. 05. 22.	70.	23/2009. (V. 22.) OKM rendelet: Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések támogatása, valamint az integrációs rendszerben részt vevő intézményekben dolgozó pedagógusok anyagi támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2009. 05. 25.	71.	24/2009. (V. 25.) OKM rendelet: A 2009/2010. tanév rendjéről
2009. 05. 27.	72.	25/2009. (V. 27.) OKM rendelet: A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet módosításáról
2009. 05. 28.	73.	2009. évi XXXVIII. törvény: A rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményét érintő törvények módosításáról és egyéb, munkaügyi szempontból szükséges intézkedésekről
2009. 05. 28.	73.	2009. évi XL. törvény: A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról

2009. 05. 29.	74.	14/2009. (V. 29.) SZMM rendelet: A rendezett munkaügyi kapcsolatok követelménye teljesülésének igazolásával összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról
2009. 06. 12.	79.	2009. évi XLIV. törvény: A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény és az ezzel összefüggő egyes törvények módosításáról
2009. 06. 19.	83.	133/2009. (VI. 19.) Korm. rendelet: A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2009. évi havi kereset-kiegészítéséről szóló 6/2009. (I. 20.) Korm. rendelet módosításáról
2009. 06. 22.	84.	2009. évi XLIX. törvény: A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról
2009. 06. 23.	85.	2009. évi LII. törvény: A hivatalos iratok elektronikus kézbesítéséről és az elektronikus tértivevényről
2009. 06. 29.	89.	2009. évi LX. törvény: Az elektronikus közszolgáltatásról
2009. 06. 30.	90.	26/2009. (VI. 30.) OKM rendelet: A 2001. évi C. törvény III. részének hatálya alá tartozó, végbizonysítványnak minősülő képzések és bizonyítványok felsorolásáról szóló 35/2007. (XI. 13.) OKM rendelet módosításáról
2009. 07. 06.	93.	2009. évi LXXIII. törvény: Az Országos Érdekegyeztető Tanácsról
2009. 07. 06.	93.	2009. évi LXXIV. törvény: Az ágazatipárbeszéd-bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről
2009. 07. 08.	94.	27/2009. (VII. 8.) OKM rendelet: A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet módosításáról
2009. 07. 08.	95.	2009. évi LXXVII. törvény: A közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvényt módosításokról (<i>Szja és egyéb törvényt módosítások – dr. D. L.</i>)
2009. 07. 08.	95.	2009. évi LXXVIII. törvény: Az egyes nagy értékű vagyontárgyakat terhelő adóról (<i>köznapi nevén: „ingatlanadó” – dr. D. L.</i>)
2009. 07. 08.	95.	2009. évi LXXIX. törvény: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint egyes szociális tárgyú törvények módosításáról
2009. 06. 19.	116.	28/2009. (VIII. 19.) OKM rendelet: A szakmai és informatikai fejlesztési feladatok támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól
2009. 06. 19.	116.	29/2009. (VIII. 19.) OKM rendelet: A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről, valamint egyes oktatási jogszabályok módosításáról szóló 17/2004. (V. 20.) OM rendelet és a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet módosításáról
2009. 08. 26.	120.	168/2009. (VIII. 26.) Korm. rendelet: A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával kapcsolatos kormányrendeletek módosításáról
2009. 08. 29.	122.	172/2009. (VIII. 29.) Korm. rendelet: A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet és egyes kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról
2009. 08. 29.	122.	176/2009. (VIII. 29.) Korm. rendelet: A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról szóló 223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról
2009. 09. 04.	125.	30/2009. (IX. 4.) OKM rendelet: A szakmai és informatikai fejlesztési feladatok támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 28/2009. (VIII. 19.) OKM rendelet módosításáról

Kedves Kollegák!

A joganyagok letölthetők a pontos év és szám megjelölésével, esetleg tárgyszó megadásával a következő honlapokról: www.irm.hu; www.mo.hu; www.mkogy.hu, valamint megtekinthetők a www.kozlonykiado.hu honlapokon. A fontosabbakat feltesszük honlapunkra is. Szíves tájékoztatásul közlöm, hogy kiképzett mediátori képesítést szereztem, ami azt jelenti, hogy közvetíteni tudok (nem csak munkajogi) jogesetek, problémák megoldásában peren kívül, egyezség megkötésével. Az egyes eljárásokat a bíróság is elismeri. Erről a következő számban közlünk cikket.

Dr. Dudás Lillian
jogtanácsos/kiképzett mediátor

Magánnyugdíjpénztár-tagok, FIGYELEM!

A közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvényt módosításokról szóló 2009. évi LXXVII. törvény XVII. fejezete tartalmazza a magánnyugdíjat és a magánnyugdíj-pénztárakat érintő módosításokat. (Megtalálható: a Magyar Közlöny 2009/95. számában.)

A törvényt módosítás tartalmazza:

- a megtakarítások reálértékének megőrzését biztosító hozamgarancia bevezetését;
- a TB nyugdíjrendszerbe történő visszalépés lehetőségének szűk körű megnyitását 2009 év végéig;
- a pénztárak között átlépő pénztártag tudatos választását elősegítő intézkedéseket;
- a pénztári vagyongazdálkodási költség fokozatos csökkentését.

Ezek közül részletesen a visszalépési lehetőségről adunk tájékoztatást.

A társadalombiztosítási nyugellátásban nem részesülő pénztártagok 2009. december 31-éig visszaléphetnek a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe, amennyiben

- a) önkéntes döntésük alapján váltak a pénztár tagjává, és
- b) 2009. január 1-jét megelőzően az 52. életévüket betöltötték.

A szóba jövő pénztártagokat a felügyelet 2009. szeptember 30-áig tértivevénnyel ellátott levélben értesíti a visszalépés lehetőségéről, és tájékoztatja őket a magánnyugdíj-pénztári tag várható előnyeiről, illetve kockázatairól.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépési szándékát a pénztártag annak a magánnyugdíj-pénztárnak jelentse be, amelyikben tagsági viszonyal rendelkezik.

Horváth Erzsébet TB-szakreferens

Mondjon véleményt a Pedagógusok Lapjáról!

A történelmi múlttal rendelkező, immár hatvanötödik évfolyamában járó lapunk a PSZ-tisztségviselők, -tagok, az intézményvezetők, oktatásirányítók nélkülözhetetlen információforrása, még a XXI. századi informatika világában is. A hagyományos formában megjelenő Pedagógusok Lapja teljes terjedelemben elérhető a PSZ honlapján (www.pedagogusok.hu) is.

Azt szeretnénk, ha olvasóink véleménye alapján fejleszthetnénk lapunkat és még teljesebbé tehetnénk.

Ezért kérjük, hogy e betétlap kitöltésével és visszaküldésével minél többen mondjanak véleményt lapunkról, és álljanak elő javaslatokkal is a továbbfejlesztés irányaira. A lap letölthető a PSZ honlapjáról is. Kérjük, hogy hagyományos postai úton (1068 Budapest, Városligeti fasor 10.), faxon (06-1-322-8464) vagy e-mailen (pedlap@pedagogusok.hu) juttassák el szerkesztőségünkbe a véleményeket.

a Pedagógusok Lapja szerkesztősége

-
1. Milyen típusú intézményben, milyen munkakörben dolgozik? .....
  2. Jelenleg tagja-e a Pedagógusok Szakszervezetének? Ha igen, mióta? .....
  3. Milyen szakszervezeti tevékenységet végez? .....
  4. Hogyan és mikor jut el intézményébe a Pedagógusok Lapja? Miként kerül az Ön kezébe? .....
  5. Kollégái közül hányan ismerik, olvassák a Pedagógusok Lapját? A tantestületi szobában hozzáférhető-e? .....
  6. Hogyan tudja hasznosítani a lapban megjelenő információkat a mindennapi munkájában? .....
  7. Melyek azok a rovatok, témakörök, amelyekről elsőként és szívesen olvas? .....
  8. Melyek azok az írások, témakörök, amelyeket feleslegesnek tart a lapban? .....
  9. Mi az, amit nagyon hiányol a lapból? .....
  10. A szakszervezeti élet eseményeiről szóló tájékoztatókat mennyiben tartja teljesnek, használhatónak? .....
  11. Mi a véleménye a lap vezércikkeiről? .....

12. A PL-útmutatóban (zöld oldalak) megjelenő jogszabálymutatók, -magyarázatok mennyiben használhatók? .....

.....

13. A lapban megjelenő elméleti jellegű írások (pl. e számban „Az alsó tagozatos oktatás megújítása”) mennyiben szükségesek és használhatók? .....

.....

14. A lapban megjelenő adatokról, elemzésekről (létszámok, keretek stb.) mi a véleménye? .....

.....

15. Lapunk utolsó előtti oldalán, az Innen-onnan rovatban megjelenő szólásokról, mondásokról, viccekről mi a véleménye? Szükség van-e ezekre? .....

.....

16. A lap nyelvezete mennyire közérthető, egyértelmű, tárgyyszerű, olvasmányos, figyelemfelkeltő? Kellene-e változtatni a PL stiláris arculatán? Ha igen, miképp? .....

.....

17. Mi a véleménye a lap alakjáról, formátumáról, terjedelméről, szerkezetéről, címlapjáról, a cikkek tördeléséről, betűtípusáról, az újság tipográfiai karakteréről, a megjelenés gyakoriságáról? .....

.....

18. További észrevételek, javaslatok: .....

.....

.....

.....

.....

.....